Ἀθῆναι
22
Μαΐου 1927
Διευθυντὴς
Κ. Ἀθάνατος
Ἔτος Α' - Ἀριθ. 24
Γραφεῖα: Ἑλαδίου 31
Συνδρομὴ ἐτησία:
Ἐσωτερικοῦ Δρ. 150
Ἐξωτερικοῦ £ 0.10.-
Τιμὴ φύλλου Δρ. 2,50

Κυριακαὶ τοῦ "Ἑλευθέρου Βήματος"

ΑΠΟ ΤΑΣ ΔΕΛΦΙΚΑΣ ΕΟΡΤΑΣ

Ὁ λεβεντάνθρωπος Δῆμος Μανιάτης, 82 ἐτῶν, ποὺ ἔσυρε τὸν Κλέφτικο χορό.

Χορὸς Ἠπειρωτῶν.

Ἡ ὡραιοτέρα χωρικὴ τῶν Δελφῶν Ἀθηνᾶ Ἱερεμία.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΕΡΙΗΓΗΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑΝ

ΒΕΖΟΥΒΙΟΣ-ΠΟΜΠΗΪΑ-ΚΑΠΡΙ

Οἱ πρῶτοι Ἕλληνες περιηγηταί, μιὰ καὶ βρέθηκαν στὴ Νεάπολι, δὲν ἔχασαν τὴν εὐκαιρία νὰ ἐπισκεφθοῦν καὶ τὸν Βεζούβιο καὶ τὴν Πομπηία, νὰ χαροῦν τὶς ὁμορφιὲς τοῦ Ναπολιτάνικου κόλπου καὶ νὰ βρεθοῦν καὶ στὴν περίφημη Γκρότα Ἀζούρα τοῦ Κάπρι. Ὁ «Ὁδοιπορικὸς Σύνδεσμος» τὰ διευκόλυνε τόσο ὡραῖα ὅλα! Κ' ἔτσι ἕνα πρωῒ τὸ τραῖνο μᾶς ἔβγαλεν ἀπὸ τὴν Νεάπολιν καὶ μᾶς ἔφερεν ἀνάμεσα σὲ ὁμορφους κήπους, σὲ παλιὲς βίλες, σὲ χωριάτικα σπήτια, ἀνάμεσα σὲ μιὰ μαλακὴ καὶ γλυκειὰ φύση... Νά, νά, τὰ ἀγροτικὰ σπήτια, νὰ τὸ Πορτιτσι, κ' ἔπειτα τὸ Τόρρε ντὲλ Γκρέκο... Ἔρημο μέρος δὲν ὑπάρχει πουθενά... Παντοῦ κατοικημένα καὶ καλλιεργημένα. Ὅλη ἡ παραλία τοῦ μαγευτικοῦ Ναπολιτάνικου κόλπου δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ ἕνα περιβόλι...

Ἀποπάνω ὁ Βεζούβιος καπνίζει ἤρεμα πάντα καὶ ἀποκάτω ἡσυχος ὁ κόσμος ἐργάζεται στοὺς κήπους του... Ἡ γῆ εἶνε πλούσια. Μὰ καὶ οἱ γεωργοὶ τὴν περιποιοῦνται ξεθεωτικά. Σὲ μεγάλη ἔκταση βλέπουμε πως στὸ ἴδιο ἐδαφος ἔχει γίνῃ τριπλὴ καλλιέργεια. Κάτω ἕνα στρῶμα καταπράσινο ποὺ διακρίνεται ἀπὸ λαχανικά, πατάτες, κουκιὰ καὶ ἄλλα ὄσπρια. Σὲ ὕψος ἑνάμισυ μέτρου ἀπὸ τὸ ἐδαφος εἶνε ὑψωμένα καὶ ξαπλωμένα τὰ κλήματα τῶν ἀμπελιῶν. Καὶ στὸ ἴδιο ἐδαφος ὑπάρχουν τλῆθος δέντρα ποὺ παράγουν φροῦτα: μηλιές, κερασιές, ροδακινιές, ἀχλαδιές.... Στὴν ἴδια γῆ συγχρόνως τρεῖς καλλιέργειες! Ἂς τὰ βλέπουμε κ' ἐμεῖς...

Ὁ Βεζούβιος καὶ τὰ παράξενα πεῦκα τῆς Νεαπόλεως.

[Σχέδιο Φ. Γιοφύλλη].

Πέρα οἱ λόφοι φεύγουν γρήγορα. Μὰ μόνο ὁ Βεζούβιος μένει. Ἀλλάζει μορφὲς καθὼς προχωροῦμε γύρω του, μὰ πάντα φαίνεται ἡ κορφὴ του ποὺ καπνίζει... Καὶ πέρα καὶ γύρω ξεπροβάλλουν συνεχῶς πεῦκα, κάτι παράξενα πεῦκα, ποὺ μοιάζουν ὅλα σὰν ὀμπρέλλες. Ἔχουν κορμοὺς ψηλούς, κλαδιὰ γυμνὰ καὶ μόνον στὴν κορυφὴ εἶνε φουντωμένα... Εἶνε ἄλλο εἶδος πεῦκα αὐτά: «τὰ πεῦκα τῶν παραθαλασσίων», καθὼς λέγεται ἐπιστημονικά.

Φτάνουμε καὶ σ' ἕνα κομψὸ σιδηροδρομικὸ σταθμό. Ὅλα γύρω εἶνε καθαρὰ καὶ ὁμορφα διορθωμένα. Ὑπάρχουν καὶ πολλὲς Ἀγγλικὲς ἐπιγραφὲς ἐδῶ. Εἶνε ὁ σταθμὸς Πουλιάνο. Ἀπὸ ἐδῶ ἀρχίζει ὁ ὀδοντωτὸς ποὺ πάει στὴν κορφὴ τ' ὐ Βεζουβίου. Γι' αὐτὸ λοιπὸν αὐτὰ τὰ λοῦσα. Γιὰ τοὺς κ. κ. περιηγητάς, γιὰ τοὺς λόρδους.... Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς "Ελληνας «λόρδους» ἀνεβαίνονν ἀπὸ κεῖ στὴν κορυφή. Μὰ τὸ βουνὸ ποὺ καπνίζει δὲν προδίδει τίποτα ἀπὸ τὰ μυστικά του καὶ σὲ κείνους ποὺ φθάνουν κοντὰ στὴν κορυφή του. Ἡ θέα ὅμως τοῦ κόλπου ἀπὸ κεῖ πάνου ἔχει μιὰν ἄλλη μαγεία...

Τὸ τραῖνο στάθηκε πιὰ καὶ στὸ σταθμὸ τῆς Πομπηΐας. Πήραμε τὰ εἰσιτήριά μας—γιατὶ ὅλα στὴν Ἰταλία τὰ βλέπει κανεὶς μὲ εἰσιτήριο—περάσαμε ἕνα κῆπο καὶ σὲ λίγο μπήκαμε στὴν ἀρχαία πόλη. Οἱ τοῖχοι τῶν σπιτιῶν ὀρθοὶ δεξιὰ κι' ἀριστερά, μὲ πόρτες στὴ μέση, χωρὶς παράθυρα κ' οἱ πλακοστρωμένοι δρόμοι διατηροῦνται καλά. Μπήκαμε καὶ σὲ μερικὰ σπήτια. Τοιχογραφίες πλῆθος ὑπάρχουν σ' αὐτά. Μὰ οἱ περισσότερες ἔχουν μεταφερθῆ στὸ μουσεῖο τῆς Νεαπόλεως. Στὴν ὁδὸν τῆς Ἀφθονίας ἐπισκεφθήκαμε καὶ ἀρχοντόσπιτα, ποὺ θἄχαν κάποτε ἀφάνταση χλιδή, μὰ καὶ ὁπωσ σπήτια μὲ ζωγραφιὲς καὶ μὲ ἀγάλματα ποὺ δὲν μποροῦν νὰ περιγραφοῦν μπροστὰ σὲ κυρίες. Ἀπὸ τέτοια ἔργα τέχνης ἡ Πομπηία εἶχεν ἄπειρα. Στὸ μουσεῖο τῆς Νεαπόλεως ὑπάρχει μιὰ μεγάλη σάλα γεμάτη, μιὰ σάλα στὴν ὁποία δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μποῦν κυρίες... Τὰ ἔργα αὐτὰ εἶνε ἕνα ζωηρὰ χαρακτηριστικὸ σημεῖο τοῦ ὑπερπολιτισμοῦ τῆς κοινωνίας ἐκείνης... Εἶνε φανερὴ ἐδῶ παντοῦ μιὰ τέχνη ἑλληνική, μὰ ἐξελιγμένη σὲ σημεῖο πολιτισμοῦ καὶ χλιδῆς, νοσηρότητας καὶ πλούτου, ποὺ δὲν ἐγνώρισαν ποτὲ αἱ Ἀθῆναι τῆς ἀρχαιότητος.

Πήγαμε καὶ πρὸς τὸ μεσογειότερο ἄκρον τῆς Πομπηΐας, ὅπου τώρα γίνονται νέες ἀνασκαφές. Φαίνεται πὼς μεγάλο μέρος τῆς πόλεως εἶνε ἀκόμη θαμένο. Ἐκεῖ ποὺ ἀνασκάπτουν τώρα βρίσκονται νέα σπήτια μὲ πλῆθος ὡραῖα ἔργα τέχνης. Αὐτὰ ὅμως δὲν θὰ μεταφερθοῦν. Θὰ διορθωθοῦν τὰ κτίρια καὶ θὰ συντηρηθοῦν ἐπὶ τόπου οἱ τοιχογραφίες μὲ διαφόρους νέους τρόπους.

Ὁ χονδρὸς ταξιδιώτης στὴν Γκρέττα Ἀζούρα.

[Γελοιογραφικὸ σχέδιο Ἀλ. Φιλαδελφέως].

Παραπέρα ὑπάρχει τὸ ὡραῖο ἀρχαῖο ἑλληνικὸ ἀμφιθέατρο τῆς Πομπηΐας. Διατηρεῖται πολὺ καλά. Ἔχει μεγάλο πλῆθος καθισμάτων καὶ στὸ βάθος στῖβον καὶ στοάς..

Εἴδαμε ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ Πομπηΐανοῦ πολιτισμοῦ—ποὺ περιγράφηκαν τόσες φορὲς—καὶ μείναμε κατάπληκτοι. Μὰ κ' ἡ γύρω φύσις, ἡ καταπράσινη ἔκτασις ποὺ ξαπλώνεται ἀνάμεσα σὲ ὡραῖα σπητάκια πρὸς τὴν θάλασσα εἶνε μιὰ κατάπληξη, μιὰ μαγεία... Ὁ κόλπος ἀνοίγει ἁπαλὰ τὴν ἀγκαλιά του. Καὶ πέρα ἀντικρύζουμε τὸ μαγευτικὸ νησάκι: τὸ Κάπρι.

Φεύγοντας ἀπὸ τὴ Νεάπολιν γιὰ τὶς Συρακούσες, πήγαμε καὶ κεῖ. Ὅσο πλησιάζε τὸ βαπόρι πρὸς τὸ νησὶ ἄρχισαν νὰ ξεχωρίζουν ἀπάνω στοὺς ἄγριους βράχους σπήτια καὶ πόλεις καὶ ἐπαύλεις... Στὴ μέση τοῦ νησιοῦ σὲ μιὰ κοιλάδα ξαπλώνεται ἡ πόλις τοῦ Κάπρι, πίσω ἀπὸ ἕνα βουνάκι ξεπροβάλλει τὸ Ἀνακάπρι, καὶ ὅλες οἱ ἀκρες εἶνε γεμάτες βίλες καὶ σπητάκια... Ἐκαμαρώναμε τὸ χαριτωμένο νησί, τὸ τόσο ἄγριο ἀπέξω, μὰ ποὺ ἔχει τόσο ἁπαλὲς καὶ κατάχλωρες ἀγκαλιές...

Κάτω ἀπὸ τοὺς βράχους τῆς ἀκρογιαλιᾶς ὑπάρχει ἐκεῖ ἡ Γκρόττα Ἀζούρα. Εἶνε τὸ γαλάζιο σπήλαιο. Μόλις πλησίασε τὸ βαπόρι, ἕνα πλῆθος βαρκοῦλες ἤρθαν. Σιγὰ-σιγὰ μπήκαμε σ' αὐτὲς καὶ πήγαμε νὰ ἰδοῦμε τὴ σπηλιά. Μὰ οἱ βάρκες ἦταν μικροῦλες. Χωροῦσαν μόνο τρεῖς ἄνθρωπους κάθε μιά. Μάλιστα σὲ μιὰ μπῆκε ὁ γνωστὸς χονδρύτατος κ. Μ. καὶ ἡ βάρκα κόντεψε νὰ βουλιάξῃ. Ὁ κ. Λ. Φιλαδελφεὺς ἔσπευσε νὰ σχεδιάσῃ τὸ θέαμα...

Μπήκαμε λοιπὸν στὴ σπηλιὰ σκυφτοὶ μέσα στὶς βάρκες. Τὸ φῶς σπάει ἀπάνω στὸ νερὸ καὶ γεμίζει ἀπὸ μιὰ γλυκειὰ γαλάζια ἀντανάκλαση τὴ σπηλιά. Αὐτὸ εἶνε τὸ θέαμα. Ἀξίζει νὰ τὰ ἰδῇ κανείς. Μὰ ἡ ἰταλικὴ κυβέρνησις τὸ φορολογεῖ καὶ αὐτό. Δέκα λιρέττες τὸ κεφάλι, παρακαλῶ! Ἤγουν οἱ 200 Ἕλληνες περιηγηταὶ ἐπρόσφεραν ἐτσι 2.000 λιρέττες (8.000 δραχμὲς) στὸν ἰταλικὸ προϋπολογισμὸ σὲ λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας!...

Φ. ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

ΕΝΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΕΓΓΡΑΦΟΝ

ΑΠΟ ΠΟΤΕ ΧΡΟΝΟΛΟΓΕΙΤΑΙ Η ΙΔΕΑ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ

Ἀπὸ τὸ νεωστὶ ἐν Παρισίοις ἐκδοθὲν ἱστορικὸν σύγγραμμα «τὰ αἴτια καὶ οἱ παράγοντες τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821» τοῦ Κ. Ἀπ. Βασκάκη, ἀπόσπασμα, πρώτην φορὰν ἐρχόμενον εἰς φῶς, ἕνα σπουδαιότατον ἔγγραφον, ἦτοι τὴν ἐπίσημον ἔκθεσιν περὶ τῆς ὅλης ἐν Ἑλλάδι ἐκπαιδευτικῆς καταστάσεως, συνταχθείσαν ὑπὸ τοῦ ὀργανωτοῦ τῆς παιδείας Γρηγ. Κωνσταντᾶ καὶ ἀπευθυνθεῖσαν πρὸς τὸν Ἰταλὸν φιλέλληνα κόμητα Πέκιο. Ὁ Γρ. Κωνσταντᾶς ὑπῆρξεν εἷς τῶν σοφωτέρων διδασκάλων τοῦ Γένους, σύντροφος τοῦ Ἀνθίμου Γαζῆ, μεθ' οὗ συνεργάσθη ἐν Ψηλίῳ χάριν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, εἶνε δὲ καὶ ὁ πρῶτος συλλαβὼν τὴν ἰδέαν ἱδρύσεως μιᾶς Ἑλληνικῆς Ἀκαδημίας, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ κατωτέρω ἔγγραφον:

Κύριε,

Κατόπιν ἐκφρασθείσης φιλελληνικῆς σας περιεργείας, ἠξιώθην νὰ ἐνδιαφερθῶ διὰ τὰ σχολεῖα, τὰ ὁποῖα ἱδρύθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀφ' ὅτου αὕτη εἶνε ἐλευθέρα, πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἀξιεπαίνου ἐπιθυμίας σας καὶ συμφώνως πρὸς τὰ ἐκ τῆς θέσεώς μου καθήκοντα, σᾶς ὑποβάλλω λεπτομερῆ καὶ ἀκριβῆ ἔκθεσιν τοῦ σχεδίου μου καὶ τοῦ σκοποῦ τῶν διαφόρων κανονισμῶν τοὺς ὁποίους ἐφήρμοσα διὰ τὰ σχολεῖα. Ἐν συνεχείᾳ θὰ σᾶς καταστήσω ἐνήμερον περὶ τῶν ὑπαρχόντων σήμερον ἐν Ἑλλάδι σχολείων τόσων τῶν «γραμματικῶν» (Ἐκόλ ντὲ γκραμμαίρ), ὅσον καὶ ἐκείνων τῆς ἀλληλοδιδακτικῆς μεθόδου.

»Κύριε, ἡ κυβέρνησις, μολονότι καταθλιβομένη ἀπὸ φροντίδας καὶ ἀπασχολήσεις διὰ νὰ ἐκδιώξῃ τὸν ἐχθρὸν καὶ διὰ ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν τάξιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ τόπου, οὐδόλως ἐλησμόνησε νὰ διευθύνῃ τὴν προσοχὴν καὶ πατρικήν της μέριμναν πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς νεότητος. Διότι δὲν ἀγνοεῖ ὅτι μία καλὴ μόρφωσις εἶνε ἡ βάσις ὅλων τῶν πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀρετῶν καὶ τὸ φῶς τὸ ὁποῖον ὁδηγεῖ ὅλους τοὺς πολίτας πρὸς τὴν γνῶσιν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν ὅλων τῶν καθηκόντων των. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ κυβέρνησις ἐψηφισε:

»1ον) Τὴν ἵδρυσιν εἰς τὸ Ἄργος μιᾶς γενικῆς σχολῆς ἀλληλοδιδακτικῆς μεθόδου, εἰς τὴν ὁποίαν θ' ἀποστέλλωνται ἐξ ἑκάστης ἐπαρχίας δύο ἢ τρεῖς νέοι ἔχοντες ἐπαρκῆ γνῶσιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, διὰ νὰ μάθουν τὴν χρήσιμον αὐτὴν μέθοδον. Αὐτοὶ θὰ ἐπιστρέψουν κατόπιν εἰς τὰς ἐπαρχίας των διὰ νὰ διδάξουν ἄλλους ἕνα δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου ἐξακολουθεῖ ἡ ἐκπαίδευσις εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Τὸ σχολεῖον αὐτὸ ἱδρύθη καὶ εὑρίσκεται ἤδη εἰς ἀνθοῦσαν κατάστασιν.

»2ον) Τὴν ἵδρυσιν εἰς τὸ Ἄργος ἐπίσης μιᾶς Ἀκαδημίας συμφώνου πρὸς τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ προσκληθοῦν ὅλοι οἱ Ἕλληνες σοφοί τοὺς ὁποίους αἱ περιστάσεις κρατοῦν μακρὰν τῆς Ἑλλάδος, ἵνα ἕκαστος ἐξ αὐτῶν δυνηθῇ νὰ μεταδώσῃ εἰς τὸ ἔθνος του τὰς γνώσεις τὰς ὁποίας ἀπέκτησε μακρὰν τοῦ τόπου του. Θὰ προσκληθοῦν ἐπίσης νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα σοφοὶ ὅλων τῶν φωτισμένων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, ἐπίσης εἰς μεγάλην κλίμακα, ὅσον θὰ κριθῇ ἀναγκαῖον διὰ τὴν τελείαν ἐγκατάστασιν τῆς Ἀκαδημίας. Ὁ πλούσιος καὶ ἑνάρετος πατριώτης Βαρβάκης ἐπροικίθευσεν ἤδη τ' ἀπαραίτητα χρηματικὰ μέσα πρὸς συντήρησιν τῆς σχολῆς. Ἡ κυβέρνησις προτίθεται νὰ διαθέσῃ ἐκ τῶν δημοσίων προσόδων τὸ ἐπὶ πλέον, διά τὸ ὁποῖον θὰ παρίστατο ἀνάγκη καὶ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου θὰ καταστῇ γνωστοὺς τοὺς ὅρους τοῦ ἱδρύματος τούτου.

Εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἑκάστης ἐπαρχίας θὰ ἱδρυθῇ μία σχολὴ πρωτεύουσα ἡ κεντρικὴς ἀλληλοδιδακτικῆς μεθόδου, ὡς καὶ μία «σχολὴ γραμματικῆς».

. . . . . .

Ὑπολείπεται νὰ σᾶς γνωρίσω, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας, τὰ ἀντικείμενα, τῶν ὁποίων τὰ διάφορα σχολεῖα ἔχουν ἀπόλυτον ἀνάγκην.

Ἀπὸ τὰ ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα ἐλλείπει πᾶν ὅ,τι εἶνε ἀναγκαῖον δι' αὐτὴν τὴν μέθοδον, ἤτοι πλάκες, γραφίδες, μολυβδοκόνδυλα καὶ δείγματα γραφῆς. Τὰ σχολεῖα τῆς γραμματικῆς ἔχουν πολὺ ὀλίγα βιβλία ἢ καλλίτερον ἔχουν ἀπόλυτον ἔλλειψιν. Ἐὰν ἡ Ἀκαδημία τοῦ Ἄργους εἶχεν ἐν τυπογραφεῖον ἀρκετὰ μεγάλον διὰ νὰ δύναται νὰ τυπώνῃ βιβλία μὲ διαφόρους χαρακτῆρας, καὶ πᾶν ὅτι εἶνε ἀναγκαῖον πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, θὰ ἠδύνατο νὰ προμηθεύσῃ τὰ δείγματα διὰ τ' ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα καὶ τ' ἀναγκαῖα βιβλία διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν στοιχειωδῶν ἐπιστημῶν. Ἡ κυβέρνησις ἐπιθυμεῖ καὶ προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχῃ διὰ τὰ ἐθνικὰ σχολεῖα τὰ μέσα πρὸς ἐξάπλωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως· ἀλλ' ἀνάγκαι περισσότερον ἐπείγουσαι ἀντιτίθενται εἰς αὐτὸ τὸ σχέδιον. Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ ἵνα πάραυτα ἐκμηδενισθοῦν ὅλα τὰ ἐμπόδια! Ἐν ἀναμονῇ, ἐὰν ἡ φιλελληνικὴ ἑταιρεία ἐπετύγχανε διὰ τὸ ἔθνος μας τὰ ἀπαραίτητα μέσα διὰ τὴν ἀναμόρφωσίν του, ἡ εὐγνωμοσύνη τῶν Ἑλλήνων θὰ συνεχισθῇ καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας αἰῶνας, καὶ οἱ ἀπόγονοι των θὰ εὐγνωμονοῦν δικαίως τὰς καλωσύνας τῶν εὐεργετῶν των.

Τελείως γοητευμένος ὅτι ἠδυνήθην νὰ κατακτήσω τὴν φιλίαν σας, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑπογράφωμαι

Ὁ ἔφορος τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΣ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ ΗΛΙΟΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

Μόνον οἱ μυγδαλιὲς κάτω στὸν κῆπο ἔχουν ἄνθη. Τὰ πλατάνια κ' οἱ λεῦκες εἶνε γυμνες καὶ πάνω στὸν ἄλμο τῶν διαδρόμων εἶνε σπαρμένα φύλλα ξερὰ καὶ κίτρινα. Καὶ τὸ κύσκι, ποὺ λίγους μῆνες πρὶν σκεπαζόταν ὁλόκληρο ἀπὸ πυκνὲς περικοκλάδες, γυμνὸ τώρα, φαίνεται σὰν ἕνα τεράστιο κλουβί. Ὅμως ὁ ἥλιος λάμπει ζεστὸς ἀνάμεσα σ' ὅλα καὶ κάνει τὰ τζάμια τῆς σέρρας νὰ πετοῦν φωτιές.

Ὁ παπποῦς κάθεται, σὰν πάντα, στὴν κλειστὴ βεράντα, χωμένος στὴ μεγάλη πολυθρόνα του κ' ἔχει γυρμένο πίσω τὸ κεφάλι του πάνω σ' ἕνα μεγάλο μεταξωτὸ μαξιλάρι καὶ τὰ μάτια του κλειστά, σὰ νὰ κοιμᾶται. Ὁ χειμερινὸς ἥλιος γλυστράει ἀπὸ τὰ τζάμια τῆς βεράντας καὶ πέφτοντας πάνω στὰ παχειὰ καὶ κάπως ξεθωριασμένα παλαιὰ ἀνατολίτικα χαλιά, κάνει τὰ χρώματά τους ζωηρότερα. Μόνο τὸ πρόσωπο τοῦ παποῦ κάνει νὰ φαίνεται πιὸ χλωμό. Στὸ μπρούντζινο μαγκάλι ὅμως ἡ φωτιὰ εἶνε ἀναμμένη καθὼς πάντα κ' ἡ Κλάρα, ποὺ ἤρθε νὰ τὸν βολέψῃ, βλέποντας ἔτσι τὸν παποῦ καὶ θαρρώντας πὼς κοιμᾶται, κάνει ἀθόρυβα τὴ δουλειά της, γιὰ νὰ μὴν ξυπνήσῃ.

Καὶ ὅμως ὁ παποῦς δὲν κοιμᾶται. Ἔνοιωσε καὶ τὴν Κλάρα, ποὺ ἤρθε νὰ βολέψῃ τὴ φωτιὰ καὶ μόλο ποὺ θἄθελε νὰ τὴν ρωτήσῃ γιὰ τὴ Νίνα, ἂν ξύπνησε, ἂν εἶνε καλύτερα, ἂν θὰ σηκωθῇ, προτίμησε νὰ μὴ μιλήσῃ. Ἡ Κλάρα εἶνε φλύαρη καὶ λέει περισσότερα ἀπ' ὅσα πρέπει. Θὰ τὸν ἐνοχλοῦσε μὲ χίλιες δυὸ ἀδιάκριτες ἐρωτήσεις, κι' ὁ παποῦς δὲν ἔχει σήμερα πολὺν καιρό, δὲν ἔχει, βέβαια, καμμιὰν ὡρισμένη δουλειά, μὰ ὁ ἥλιος, ὁ χειμερινὸς ἥλιος, ποὺ πρόβαλε ὕστερ' ἀπὸ τόσες συννεφιασμένες μέρες, τοῦ φάνηκε σὰν ἕνας ξενητεμένος του γνώριμος, ποὺ γυρίζοντας ἀπὸ μέρη μακρυνά, ἔχει πολλὰ, πολλὰ καινούρια νὰ τοῦ πῇ. Κι' ὁ παποῦς ἔχει κλειστὰ τὰ μάτια του, γιατὶ ἔτσι τὸν ἀκούει πιὸ καλά.

Μὰ ὁ παποῦς ἔχει κι' ἄλλον ἀκόμα λόγο νὰ μὴν ἀνοίγῃ τὰ μάτια του. Ὅσες φορὲς στρέψει πρὸς τὰ πλάγια τὸν περιμένουν πάντα κι' ἀπὸ δυὸ ὑγρὰ θλιμμένα μάτια, ποὺ τοῦ φέρνουν δάκρυα στὰ δικά του. Δυὸ τεχνικὲς ἐλαιογραφίες μὲ βαρειὲς καουδένιες κορνίζες κρέμονται ἐντοῖχου στοὺς τοίχους τῆς κλειστῆς βεράντας. Ὅταν δὲν πρόσεξῃ κανεὶς καλά, θαρρεῖ πὼς κ' οἱ δυὸ παριστάνουν τὸ ἴδιο πρόσωπο. Τὰ ἴδια πλούσια μαλλιὰ ποὺ χρυσαφίζουν σὰ νὰ τὰ χτυπᾷ πάντα ὁ ἥλιος, τὰ ἴδια γαλανὰ μάτια, ὑγρὰ πάντα, σὰ νὰ κλαῖνε. Τὰ μάτια πάλιστα δὲν ἀλλάζουν καθόλου. Μὰ ἡ μιὰ ἐλαιογραφία εἶνε παλιά, πολὺ πιὸ παλιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη καὶ μόνο ἀπ' αὐτὸ θὰ μποροῦσε νὰ καταλάβῃ κανεὶς πὼς δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ πρόκειται γιὰ τὸ ἴδιο πρόσωπο. Κ' ἔπειτα τῆς παλιᾶς ἐλαιογραφίας ἡ κυρία φορεῖ καὶ ροῦχα πολὺ πιὸ ἠτηρότερης ἐποχῆς. Μιὰ ὁ ἄσπρος πλισεδιασμένος γιακᾶς καὶ ἡ ἄσπρα φρίλια στὰ μανίκια, μόνο γιὰ τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς ξένους εἶνε σημάδια, ποὺ προδίνουν τὴν παλαιωμένη γιαγιά. Γιατὶ ὁ παποῦς, βέβαια, ξέρει πολὺ καλὰ ποιὰ εἶνε ἡ μιὰ καὶ ποιὰ εἶνε ἡ ἄλλη. Γι' αὐτὸν ὑπάρχει μεγάλη διαφορὰ ἀνάμεσα στὶς δυὸ γυναῖκες ποὺ μοιάζουν τόσο πολύ, ὥστε νὰ θαρρῇ κανεὶς πὼς εἶνε τὸ ἴδιο πρόσωπο. Ἂν ἔχουν κατι κοινὸ γιὰ τὸν παποῦ, αὐτὸ πάνω, βέβαια, πὼς κ' οἱ δυὸ κοιμοῦνται τώρα στὸ χῶμα.

Ὁ οὐρανὸς δὲν ἔχει καθόλου σύννεφα σήμερα κι' ὁ ἥλιος ἐξακολουθεῖ νὰ χύνεται ἀσυγκράτητος πρὸς ὅλα τὰ μέρη. Πέφτοντας στοὺς διαδρόμους τοῦ κήπου, κάνει καὶ τὸ πιὸ πρόστυχο ἀμμοχάλικο νὰ λάμπῃ σὰν πετραδάκι πολύτιμο. Μόνο τὸ πρόσωπο τοῦ παποῦ κάνει χλωμότερο. Μὰ νά, τώρα τὰ χείλη του σάλεψαν κι' ἀπ' τὰ κλειστὰ του μάτια κύλησαν δυὸ χοντρὰ δάκρυα, ποὺ ὁ ἥλιος τὰ κάνει κι αὐτὰ νὰ λάμπουν σὰ δυὸ ἀληθινὰ μαργαριτάρια.

Ὥστε ὁ ξενητεμένος του γνώριμος δὲν εἶχε νὰ τοῦ πῇ εὐχάριστα νέα. Ἀλλὼστε ἦταν κι αὐτὸς πολὺ γέρος, πιὸ γέρος ἀπ' τὸν παποῦ, γιὰ νἄχῃ μόνο πολλὰ πράγματα νὰ τοῦ θυμίσῃ. Κ' ἔτσι ὁ παποῦς καὶ μὲ κλεισμένα μάτια, ἐξακολουθεῖ νὰ βλέπῃ τὰ ὑγρὰ γαλανὰ μάτια τῶν δυὸ πορτραίτων, πιὸ ζωηρὰ ὅπως καὶ πιὸ φωτεινά, ἐτσι ὅπως θυμᾶται πάντα κανεὶς ἀγαπημένα μάτια ἀνθρώπων δικῶν του, ποὺ ἔφυγαν καὶ δὲ θὰ γυρίσουν πιὰ ποτέ. Μ' αὐτὰ τὰ μάτια δὲν τὰ βλέπει ὁ παποῦς μόνο στὰ δυὸ πορτραῖτα καὶ μὲς στὸ φανταστικὸ τοῦ χρόνου βάθος. Σὲ λίγο ποὺ θὰ σηκωθῇ ἡ ἄρρωστη ἐγγονή, ἂν εἶνε πιὰ καλά, ποὺ πρέπει νἄνε, θὰ τὰ δῇ πάλι ὁλοζώντανα μπροστά του, ναί, αὐτὰ τὰ ἴδια γαλανὰ μάνια, τὰ ὑγρὰ πάντα, σὰ νὰ κλαῖνε μυστικά.

Κι' αὐτὸ ἀνησυχεῖ τὸν παποῦ, ἀφοῦ ὁ θεὸς δὲν τὸν παίρνει τόσον καιρὸ ποὺ περιμένει καὶ περιμένει ἀκόμα. Αὐτὰ τὰ μάτια εἶνε σὰ νἄχουν ἕνα φῶς τοῦ ἄλλου κόσμου, ὁ παποῦς δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ἐξηγήσῃ, μὰ ἔτσι τοῦ φαίνεται πάντα. Ἡ γυναῖκα του, ἡ γιαγιά, ποὺ δὲν τὴ γνώρισε σχεδὸν κανένας ἄλλος ἀπ' ὅσους ζοῦν σήμερα, πέθανε πολὺ νέα, μόλις τριάντα χρονῶν. Κ' ἡ κόρη του τὸ ἴδιο, μόλις τριάντα χρονῶν ἦταν σὰν πέθανε, πάνε τώρα πέντε χρόνια ἀπὸ τότε. Ἡ Νίνα μόλις εἶχε ἀρχίσει νὰ περπατᾷ μονάχη κάτω στὸν κῆπο. Κ' ἡ Νίνα ἔχει τὰ ἴδια μάτια... Ὁ παποῦς τὸ συλλογίζεται αὐτὸ καὶ τρέμει. Ἕνας παράξενος κι' ἀκατανόητος φόβος τὸν κυριεύει, μήπος, πρὶν ἀκόμη τὸν λυπηθῇ ὁ θεός, δῇ κι' αὐτὴ τὴ μεγάλη συμφορά! Καὶ πολεμᾷ νὰ διώξῃ τὶς ζοφερὲς σκέψεις, ποὺ τὸν βασανίζουν, μὰ δὲν ὑπάρχει τρόπος.....

Πρὶν ἀρρωστήσῃ ἡ Νίνα, βλέποντάς την ἔτσι, ἄσος θυμόταν τὴ μητέρα της καὶ τὴ γιαγιά της, παρηγοριόταν μὲ τὴ σκέψι πὼς εἶχε ἀκόμα καιρὸν ὡς τὰ τριάντα της! Μ' ἀπ' τὴν ἐποχή, ποὺ ἡ Νίνα ἀρρώστησε, ἀπ' τὸν καιρὸ ποὺ εἶδε τὸ ἰσχνὸ προσωπάκι της νὰ γίνεται σὰν κερί, ὁ παποῦς δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ ἡσυχάσῃ. Τὰ γαλανὰ μάτια της, τὰ ἴδια μάτια ποὺ εἶχε ἀγαπήσει σὰν ἐραστής, τὰ ἴδια μάτια ποὺ εἶχε σὰν πατέρας, αὐτὰ τὰ ἴδια μάτια, ποὺ ἦσαν τώρα ἡ μόνη παρηγοριὰ τῶν γερατειῶν του, τὰ βλέπει κάθε μέρα νὰ παίρνουν ὁλοένα καὶ περισσότερο τὴν παράξενη ἐκείνη λάμψη ποὺ ὁ παποῦς θαρρεῖ πὼς εἶνε τοῦ ἄλλου κόσμου. Καὶ κλαίει, κλαίει τώρα, γιατὶ ὁ θεὸς δὲν τὸν λυπᾶται...

... Ὡς τόσο ὁ ἥλιος λάμπει ζεστός, κι' ἂν ἔρχεται νὰ θυμίσῃ παλιὰ λησμονημένα πράγματα, γιὰ ἕνα νέρο σὰν τὸν παποῦ καὶ γιὰ μιὰν ἄρρωστη παιδούλα σὰν τ

Ἀπὸ Κυριακῆς Εἰς Κυριακήν

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο ΑΛΗΣ ✻ ✻ ΚΑΙ Ο ΒΕΛΗΣ

ΤΟΥΡΚΟΚΡΗΤΙΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ ἦσανε στὴν Πόλη δυὸ χαμάληδες ὁ Ἀλῆς μὲ τὸ Βελῆ. Κι' ὁ ἕνας κι' ὁ ἄλλος καλοὶ ἀθρῶποι μ' ἀχαέρευτοι. Ὅ,τι βγάνανε τὴν ἡμέρα ποὺ δουλεύγανε σὰν τσὶ σκύλους κάθ' ἀργὰ τὸ πίνανε στὴ ταβέρνα. Μιὰν ἡμέρα τὸς ἤτυχε μιὰ μαούνα νὰ τὴ ξεφορτούσουνε ξεκοπῆς. Ἤπεψ' ὁ Ραμπῆς νὰ βάλουνε ὅλα τὰ δυνατά ντος καὶ νὰ τὴν ἀδειάσουνε σὲ δυὸ μέρες. Μισὴ χουσὴ λίρα κατέβηκε καθενοῦς τὸς τὸ μεροκάματο. Μὰ εἶντα τὰ θές! Μὸς καὶ τελειώσανε, ἡ δουλειά ντος ἤτανε νὰ πάνε στὴ ταβέρνα. Πιὲ καὶ ξαναπιὲ γενήκανε στουπί. Δὲν ἐφέγγανε νὰ βροῦν τὴν πόρτα νὰ πορίσουνε. Ὅλους τσὶ παράδες τος, τσὶ πῆρε ὁ ταβερνάρης. Μιὰ 'κοσαρὰ ριάλια ποὺ τὸς ἐπομείνανε τὰ δώκανε κι' αὐτὰ νὰ μπουχόσουνε μιὰ μπουκάλα κρασὶ γιὰ νὰ τὸ πιοῦνε τὴν ἄλλη μέρα.

Σὰν ἐβγήκαν ὄξω καὶ τοσὲ κύτησε ἀέρας τὰ σοχάσανε. Ἔπαε πατούσανε τὸν ἕνα πόδα κι' ἐκεῖ πέρα ἤτανε ὁ ἄλλος. Μουρά τσῆ μουρᾶς, κουτουλιὰ τσῆ κουτουλιᾶς τὰ καταφέρανε νὰ φτάξουνε χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουνε ὄξω ἀπὸ τὴν αὐλόπορτα τοῦ Γιλντίζι.

Τὴν ἴδιὰ ἀργατεινὴ μέσα στὸ Γιλντίζι ἐπούανε ὁ σουλτάνος χωρὶς διάδοχο. Τὸν καιρὸ κεινὰ ὁ νόμος ἤτανε, γιὰ νὰ μὴ μαλλώνῃ τὸ ντοβλέτι, ὅποιος ἴσαμε τὴν ταχεινὴ ἐτύχαινε νὰ πρωτομπῇ μέσα στὸ Γιλντίζι νὰ γίνεται σουλτάνος. Τὸ λοιπὸς δυὸ βασιλικοὶ ἀθρῶποι ἐσταθήκανε στὴν αὐλόπορτα μὸς κι' ἐξεψύχησε ὁ σουλτάνος, τὰ μεσάνυκτα πάγω-κάτω, κι' ἀνημένανε...

Δυὸ τρεῖς ὧρες πρὶν νὰ ξημερώσῃ ὁ Ἀλῆς μὲ τὸ Βελῆ ξεξυπνήσανε, Τ' ἀγαζι τσ' αὐγῆς τσ' εἶχε ξεπαμένους. Ἀρχίξανε νὰ ξυΰνται νὰ τρίβγουν τὰ μάτια τους. Σήκω, κακομοίρη Ἀλῆ, νὰ πᾶμε στὸ σπῆτι μας. Σπολάτη ποὺ δὲν ἐπέρασε τὸ χόλι νὰ μαχῇ πάλι στὸ χαπισι! Ἐσηκωθήκανε ἀγάλια, ἀγάλια καὶ ξεκινήσανε. Ὁ Ἀλῆς ἐπήγαινε μπροστά. Μὰ ἐτσὰ ποὺσανε ζαλισμένοι ἀκόμη ἀπού τὸ κρασὶ κι' ἀπού τὸν ὕπνο καὶ δὲν εἶχε ξεφέξει, ἀντὶς νὰ πάρουνε τὸ δρόμο ἐμπήκανε στὴν αὐλόπορτα τοῦ παλατιοῦ. Ὡς ἐπάτησε μέσα τὸν πόδα του ὁ Ἀλῆς δυὸ ἀθρῶποι στὴν ἀρχὴ ὕστερα ἕνας, ἄλλος, ἄλλος κι' ἄλλος ἀκόμη γενήκανε χιλιάδες τὸν ἁρπάξανε στὰ χέρια ντος καὶ ἐφωνιάζανε.... Γιασασὶν Πατισάχ !... Ὁ Ἀλῆς τάχασε. Ἐθάρρεισε πὼς τὸν ἤπιασε τὸ κόλι καὶ τὤρριξε στὰ κλάψματα!... Βαλαχί, μπιλαχί, μωρὲ παιδιά, ἐγῶμαι ὁ Ἀλῆς ὁ χαμάλης, δὲν ἤκαμα πρᾶμμα, ἄνθρωπο δὲν ἤβλαψα, ἁμαρτία 'ναι νὰ μὲ μπλέξετε ἄδικα !... Ὁ Βελῆς τὤρριξε στὰ πόδια!

Εἶδε κι' ἔπαθε ὁ Ἀλῆς νὰ τὸ καταλάβῃ πὼς ἐγίνηκε Σουλτάνος !... Μὰ στὴν ὕστερὰ τὸ χάνεψε, ἐσυγυρίστηκε, ἐντύθηκε τὰ χρυσομέταξα κι' ἐκάτσε στὸ θρόνον του! Σὲ δυὸ-τρεῖς ὅμως μέρες ἤρχιξε νὰ στεναχωριέται... Μωρὲ εἶντα γίνηκε κοντὸ ὁ ἀναθεματισμένος ὁ Βελῆς!... Σάϊκα ἐπῆε κι' ἤπιε μοναχός του τὴ μπουκάλα τὸ κρασὶ ποὺχαμε μπροχωμένη χωρὶς νὰ μοῦ μηνύσῃ !... Γαϊδαρος εἶνε, κάνει το !... Ντὰ εἶδες ὁ μασκαρᾶς νὰ μὴ ρωτήξῃ κι' εἶντ' ἀπογίνηκα;.. Μὰ 'γὼ θὰ τονε σάσω!.. Ἤβγαλε τὸ λοιπὸς διαταγὴ ζωντανο ἢ πωθαμμένο νὰ τονε βροῦνε καὶ νὰ τοῦ τονε φέρουνε μπροστάς του!... Βασιλικὴ διαταγὴ καὶ τὰ σκυλλιὰ δεμένα!... Τὸ μεσημέρι οἱ ζαφτιέδες τὸν εὑρήκανε. Ἔλα, Βελῆ, νὰ πᾶμε στὸ Γιλντίζι, ὁ πολυχρονισμένος ὁ Σουλτάνος σὲ γυρεύει, ἄρον, ἄρον, νὰ σὲ ἰδῇ !... Ποῦ ὅμως αὐτὸς νὰ τσὶ πιστέψῃ !... Εἶντα ἀλίσι—βερίσι εἶχε αὐτὸς μὲ τὸ Σουλτάνο!... Ὑποψιάστηκε πὼς ὁ Ἀλῆς εἶχε καμωμένη κιαμμιὰ βρωμοδουλειὰ καὶ τὸν ἤμπλεξε κι' αὐτὸ στὰ καλὰ καθούμενα!.. Δὲν ἐμπόρεις ὅμως νὰ κάμῃ κι' ἀλλοιῶς κι' ἐκλούθηξε τσὶ ζαρτιέδες.

Σὲ λιγάκι ἐποδιασκέλιζε τσὶ μαρμαρένιες σκάλες τοῦ παλατιοῦ. Δυὸ βασιλικοὶ ἀθρῶποι ὁλόχρυσα ντυμένοι ἤρθανε καὶ τονὲ πήρανε μὲ ντεμενάδες ἀπού τσὶ ζαφτιέδες καὶ τονὲ πήγανε στὴν κάμερα τοῦ Σουλτάνου. Περάσετε, μπὴν μου, τοῦπανε οἱ παχιάδες ποὺ στέκανε ἀπού τη μιὰ μεριὰ κι' ἀπού τὴν ἄλλη καὶ τοῦ δείξανε τὴ χαραμάδα ἐνοῦς ὁλομετάξωτου μπεντὲ ποὺ μπαίνανε μέσα. Ὁ Βελῆς σοῦπουνταλιασμένος ἀπὸ τὴ σαστισμάρα του καὶ μὲ κομμένα τὰ ἠπατά ντου ἐπῆγε στὴ χαραμάδα ποὺ τοῦ δείξανε. Τὴν ἤνοιξε ἀγάλι ἀγάλι καὶ εἶντα νὰ δῇ !... Λὲν ἐπίστεψετὰ μάτια του κι' ἤβαλε τὴ χέραντου στὰ φρύδια ντουγιανὰ καλοξανοίξῃ!...Τὸν Ἀλῆ ντυμένο ὁλόχρυσα καὶ μὲ τὴν κορώνα στὴν κεφαλὴ νὰ κάθεται στὸ θρόνο Σουλτάνος !... Τὸ μάτι τοῦ Ἀλῆ σὰν τοῦ γεράκιου τονὲ πῆρε... Ἔμπα, μωρὲ κακμοίρη, μέσα !...Εἶντα μοῦ θορπατῆς μωρὲ ἀγάδι, γάλι σὰν τὴ χανούμη !... Μὴ μπὰ θαρρεῖς πὼς θὰ σὲ κλέψουνε ; Λὲ θωρεῖς πὼς εγίνηκα Σουλτάνος !...Ὁ Βελῆς ἐπῆρε κουράγιο κι' ἐπῆγε κοντά του κι' ἤκατσε σὲ μιὰ ὁλόχρυση καδέγλα ! Ποῦσουνε, μωρὲ, χωσμένος, τοσεσὰς μέρες ;...Δὲν εἶχες μιὰ στάλια φιλότιμο ν' ἀναγογυρέψῃς νὰ δῇς εἶντ' ἀπογίνηκα ! Ἔ, ἀναθεματισμένε καὶ θαρρεῖς πὼς δὲν καταλαβαίνω ! Ἐπῆγες μοναχός σου κι' ἤπιες τὴν μπουκάλα τὸ κρασὶ χωρὶς νὰ μὲ ρωτήξῃς ! Μὰ θὰ μὲ πλερώσῃς, σὰν τὸ σκασμένο ! Μὰ τὸ Μουχαμετη μου ἀποκρίθηκε ὁ Βελῆς δὲν ἐξαναπῆγα στὴν ταβέρνα ἀπὸ κεινια τὴν ἀργατεινή. Ἐγὼ ἐθάρρουνα πὼς εἶχες κιαμμιὰ βρωμοδουλειὰ ξετελεμένη καὶ σὲ βάλανε χαπίσι !...Ἐμένα, μορέ ; Τὸ κισμέτι μου ἤτονε κι' ἡ σειρὰ τοῦ ντοβλετιοῦ τὄφερνε νὰ γενῶ Σουλτάνος κι' ἐγίνηκα. Καὶ ξανοίγω δὰ πῶς νὰ σὲ βολέψω καὶ σένα γιατὶ καταλαβαίνω πὼς θὰ πιάσουνε κεσάτια στσὶ δουλειές !... Κάνεις, μωρὲ, μεγάλος Βεζύρης ; Μὰ δὲ μὲ κατέχεις ἐδὰ μόνο μὲ ρωτᾶς ; Σάϊκα κάνω ἐτσὰ ποὺ κάνεις κι' ἐσὺ Σουλτάνος !...Τὸ φερμάνι βγῆκε τὴν ἰδια ὥρα κι' ὁ Ἀλῆς διόριζε βεζύρη του τὸ Βελῆ !...

Σὲ καμποσὲς μέρες ἀπόθανε ὁ Σεχουσλάμης. Ὡς ἐδιάτασσε ὁ νόμος ἔγας μεγάλος ἤτρεπε νὰ βγάλῃ λόγο στὸ τσεναζέ ντου. Κι' ἐπειδὴς ὁ ραμετηλῆς εἶχε κάμει μεγάλο καλὸ στὸ ντοβλέτι, ἤκρινε ἡ δωδεκάδα νὰ τονὲ βγάλῃ ὁ μεγάλος βεζύρης. Τὴ διορισμένη τὸ λοιπὸς ὥρα ἐστάθηκε πάνω ἀπού τὸ ταμποῦκι του ὁ Βελῆς καὶ τοῦ ἀράδειασε ὅλα τὰ παινέματα ποὺ τοῦ πρέπανε . . . Καὶ στὴν ὕστερὰ τοῦπε : Νὰ μᾶς τσὶ χαιρετᾷς ὅλους στὸ κάτω κόσμο κι' ἀνὲ σὲ ρωτήξουνε εἶντα κάνομε κι' ἐμεῖς, πές τος πὼς ὁ Ἀλῆς ὁ χαμάλης γίνηκε Σουλτάνος κι' ἐγὼ Βεζύρης κι' ἐκεῖνοι μοναχοί ντος θὰ καταλάβουνε τὰ ἐπίλοιπα !...

Γ. Λ.

ΠΑΡΑΞΕΝΟ ΜΟΝΤΕΡΝΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΤΟ ΡΑΒΔΙ ΤΗΣ ΚΙΡΚΗΣ

ΤΟΥ CLAUDE FARRÈRE

Καθὼς φυλαγόμουνα ἀπὸ ἕναὸ μνιμπους, πηδῶντας πάνω στὸ πεζοδρόμιο ὁ Ἀριφ πίσω μοῦ χτύπησε στὸν ὦμο.

— Τί σύμπτωση, πήγαινα σπῆτι σου— μοῦ φώναξε μέσ' στ' αὐτί (τὸ ὄμνιμπους ἔκανε ἕνα διαμονισμένο θόρυβο καὶ καμμιὰ τριανταριὰ αὐτοκίνητα πηγαινοηρχονταν). Ἄκουσέ με πρέπει νἄρθῃς ἀπόψε στὸ καπνιστήριο, θἄχω ἕνα πολὺ περίεργο νούμερε.

— Τι εἶδους;

— Μιὰ χήρα ποὺ θέλει νὰ καπνισῃ. Μία γυναῖκα τριάντα χρονῶν ποὺ ἔχει ἄντρα παιδιὰ, ἐραστή. Ἕνα θαυμάσιο καὶ τέλειο προϊὸν τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ· ἕνα φρούριο ὅπου ἔχουν συναθροισθῇ ὅλες οἱ κληρονομικὲς πρωλήψεις, μιὰ γυναῖκα τοῦ κόσμου τελοσπάντων ποὺ ἡ χειρονομία νὰ δίνῃ τὸ χέρι της γιὰ φίλημα τῆς εἶνε φυσική, ὅπως τὸ μάσημα τοῦ κρέατος. Νὰ τι θὰ βάλωμε ἀπόψε ἀντίκρυ στὸ ὄπιο.

— Στὴν φέρνει ὁ ἄντρας της;

— Ὄχι, ὁ ἐρωμένος, ἕνας μοντέρνος ἐρωμένος, ποὺ δὲν τον ἀγαπάει, μὰ ποὺ τὸν διάλεξε γιατὶ εἶνε χομῆρος, κι' ἡ ἔνωσίς τους εἶνε πολὺ «καθὼς πρέπει». Καὶ φίλε μου, μιὰ πολὺ νόστιμη γυναῖκα.

— Κι' ὁ ἐρωμένος;

— Ω! αὐτὸς εἶνε ἀπ' τοὺς ὅλως διόλου συνηθισμένους: ἕνας ἄνδρας τοῦ κόσμου, καὶ ζηλιάρης, τρομερά! Δὲν θὰ τὴν ἀφήσῃ οὔτε στιγμή.

— Τόσο τὸ χειρότερο. Ἀπόψε θἄρθω. Δὲν μ' ἐνδιέφερε καὶ πολὺ τὸ νούμερο τοῦ Ἀριφ. Τὸ ὄπιον, ξέρετε, ἀρχεῖ μόνο τον καὶ οἱ διασκεδάσεις ποὺ προσθέτουνε οἱ καινούργιοι καπνισταὶ χαλνοῦν τὴν ἡσυχη, τὴν θεία του γεύση.

Ὁ Ἀριφ καπνίζει ἀπὸ τότε ποὺ ἤτανε πρόξενος στὸ Φοὺ-Τσέου, δηλαδὴ ἀπὸ τρία χρόνια τώρα· ἐγὼ ἀνέκαθεν' Κι' ὅτα γνωρίζοντας τὴν βελόνα πάνω ἀπ' τὴν λάμπα—θὰ πᾷς ν' ἀνοίξῃς τὴ γρίλια. Ἀλλὰ περνῶντας ἀπ' τὸ γραφεῖο, νὰ βάλῃς πάνω ἀπ' τὴ ρόμπα σου τὸ μπουρνοῦζι πούνε πάνω στὸ ντιβάνι.

— Δὲν κρυώνει καθόλου.

— Ὄχι, ἀλλὰ ξέρεις πὼς οἱ κινέζικες ρόμπες εἶνε πολὺ ἄσχημες ὄξω ἀπ' τὸ καπνισήριο. Δὲν πρέπει νἄχῃ κανεὶς τίποτε τὸ ἄσχημο.

Ἄκουσα ἀπὸ πολὺ μακρυὰ τὸ θόρυβο τοῦ αὐτοκινήτου πάνω σιὸν ὦμμο, γιατὶ εἶχα καπνίσει ἤδη τὴν ὀγδόη πίπα μου κι' ἄνοιξα τὴν γρίλια πρὶν χτυπήσουν.

— Ἔλατε, εἶπα.

Ἡ γυναῖκα, τυλιγμένη στὴν κάπα της, δίστασε. Ὁ χομῆρος κύριος στραβοκύτταξε τὰ μακρυά μου γένεια καὶ τὸ ἄσπρο μπουρνοῦζι ἀπ' ὅπου φαίνονταν ἕνα μανίκι κεντημένον σατέν.

— Ἀλλὰ εἶνε ὁ κ. Ἀριφ—ἀρχισε.

Ὁ Ἀριφ εἶνε φίλος μου. Ἔλατε.

Ἡ ἐρωμένη πῆρε τὸ μπράτσο τοῦ ἐραστῆ καὶ, λίγο φοβισμένοι, μ' ἀκολουθήσανε στὴ δεντροστοιχία, ἀνάμεσα ἀπ' τὶς ὀξύες.

Μπῆκε πρώτη, εὐθυμη, στὸν αντιθάλαμο.

Μέσ' στο γραφεῖο τὴν παρεκάλεσα νὰ βγάλῃ τὸ μαντό της. Περίεργη, κύτταξε τὸ χαμάτο βιβλία τραπέζι; τὶς ἀκουαρέλλες τῶν τοίχων καὶ τὰ ἀκουμπισμένα πάνω στὰ τζάμια τῶν παραθύρων φυλλώματα τῶν ἀκακιῶν. Καὶ γυρνῶντας πρὸς τὸν ἐραστή της :

— Εἶνε θαυμάσια, δὲν εἶνε ἔτσι, φίλε μου. Μιὰ λαμπρὴ γκαρσονιέρα.

Γύρισε, χωρὶς προσπάθησι, ἀπὸ μιὰ ἐστάμπα τοῦ Ρὸτς; λίγο ρεαλιστική, γιὰ νὰ θαυμάσῃ ἕνα βάζο.

— Κι' ὅλα μ' ἕνα γοῦστο !.. Ὁ κ. Ἀριφ εἶνε πράγματι ἀρτίστας. Καὶ τί ἀγαπητὸς φίλος Τὸν γνωρίζετε πρὸ πολλοῦ, λοιπὸν ;

— Εἶχε καθήσει, μειδιῶντας, ἀφελὴς κοσμική. Περίμενε τὸν κύριο τοῦ σπητιοῦ χωρὶς νὰ δείχνῃ τὴν ἔκπληξί της γιατὶ δὲν βρίσκονταν ἐκεῖ νὰ τὴν δεχθῇ. Φαντάζονταν πὼς θἀρχίσανε ζητῶντας συγγώμην γιὰ τὴν ἀρροπορία του, κι' ὅτι θὰ τὴν ὠδηγοῦσε μὲ πομπὴ σὲ κανένα τραπέζι δειπνου.

Τὸ ὅπιο ἔπρεπε νάναι κανένα μυροδάτο σιγαρέττο, ποὺ θἄναβαν ἀναμεταξύ σὲ δυὸ κοῦπες σαμπάνιας...

Ὁ κύριος μὲ τὴν ἀνθισμένη μπουτονιέρα, ὁ ἐρωμένος, ἔμεινεν ὄρθιος; μὲ τὸ πανωφόρι στο ἀριστερό χέρι. Ζωγραφίζονταν στὸ πρόσωπό του ἡ περιέργεια γιὰ τὸ ἀποκρατικὸ μασκαρᾶτο μου καὶ ὅτι φαντάζονταν τὸ μὴ κουβὰς πρέπει μέσ' σ' αὐτὸ τὸ μποεμιὰν σπῆτι ὅπου δὲν ἤρθε παρὰ γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν μητέρσσα του.

Ἐκείνη, βλέποντας ἕνα καπέλο τη, σκύψηκε γιὰ νὰ διορθώσῃ τὰ μαλλιά της, ἀνακατωμένα ἀπ' τὴν κουκούλα τῆς κάπας. Μέσ' στον καθρεφτη συνέλαβα τὴν ἀληθινή της ματιὰ—τὴ ματιὰ μιᾶς ζωντανῆς γυναίκας κι' ὄχι μιὰ μιᾶς ψευτικῆς —ποὺ μοῦ κύτταξε. Ἕνα δευτερόλεπτο Γύρισε, βλέποντας ἀλλοῦ.

Δὲν τὴν ἄφησα νὰ ξαναπῇ.

— Θἄ σᾶς παρακαλέσω νὰ περάσετε μέσα, χωρὶς μένα.

Κ' ἀνοιξα τὸ γιατάκι σκὶ κοκκινο καπνιστήριο.

Προχώρησε τρία βήματα καὶ στάμπα τησε.

Ὁ Ἀριφ καπνίζει. Ἡ σιλουέττα του δὲν διακρινόνταν καλὰ ἀνάμεσα στὶς ἀναρριχωμένες ψῆλες. Δὲν χωνεύονταμε κι' ἴσως νὰ μὴν κατάλαβε καθόλου ὅτι μπήκαμε. Ἡ σιωπὴ διεκόπτετο ἀπ' τὸν λεπτὸ θόρυβο τοῦ ὁποίου ποὺ σταλόνναν πάνω ἀπ' τὴ λίμνη. Ἐγὼ ἔριξα τὸ μπουρνοῦζι ἔξω ἀπ' το καπνιστήριο γι' ἐκλεισα τὴν πορτα.

Καὶ πλάγιασα δίπλα στὸν Ἀριφ, ὅπως πρῶτα.

Ἐκεῖνος σούφηξε ὅλο το μῆκος μπαμπού. πλάγιασε μὲ τὴ σειρὰ ἀρχίνοντας τὸ κεφάλι πάνω σ' ἕνα πεζοῦλι μαξιλάρι καὶ μίλησε :

— Κυρία, το καπνιστήριο εἶνε στὴν διπλεδιὰ σας... Βλέπετε ὅτι καπνίσουν τὸ ὄπιο πλαγιασμένοι. Ἂν θέλετε νὰ μὴν τσαλακώσητε τὴν τουαλέττα σας καὶ νὰ σᾶς πιὸ ἄνετα, ἐχω λεμονιὰ κιμονὸ ποὺ θὰ σηκώνουν θαυμάσια στὸ ὀχρὸ σας δέρμα. Ἡ τουαλέττα εἶνε στὴν διάθεσή σας, ὅπως τὸ καπνιστήριο...

Κύτταξε τὸν ἐρωμένο της, ἐκπληκτη, κι' ἔκανε μιὰ προσπάθεια γιὰ ν' ἀπαντήσῃ :

—Εὐχαριστῶ... θὰ καπνίσω ὅπως εἶμαι. Τραβήχτηκα λίγο γιὰ νὰν τῆς κάμω θέση στο τραπεζάκι. Ἤπρα τὴν τσαγέρα καὶ τῆς γεμισα ἕνα ψιλοτζάνι ποὺ τῆς πρόσφερα. Δίστασε, συγκινημένη ὡς τὴν ἀγένεια.

— Εἶνε τσαί—ψιθύρισε χωρὶς νὰ πιῇ.

Ἤσυχα τῆς πῆρα τὸ ψιλοτζάνι καὶ ἤπια. Κοκκίνησε, καὶ, γιὰ νὰ χρύψῃ τὴν συγχυσή της, πλάγιασε ἀμέσως δίπλα στὸ τραπεζάκι, σφίγγοντας τὶς φοῦστες στὰ πόδια της καὶ προσέχοντας νὰ μὴν ἀγγίξῃ τὸ σῶμα μου, πλαγιασμένο κοντὰ στὸ δικό της.

— Πῆς καπνοὺ; ρώτησε, ἀπὸ μπροστὰ στο μπαμπού.

— Ρουφᾶνε με μιᾶς ὡς το τέλος της ἀναπνοῆς.

Στήριξε την ἄκρη τοῦ νεφρίτη σιὰ χείλη κι' ὁ καπνὸς κατέβηκε σιγὰ μέσ' στὰ παρθένα της στήθη.

Δὲν τὴν κύτταξα καθόλου. Δὲν μ' ἐνδιέφερε. Κι' ὕστερα ἔπρεπε νὰ γυρίσω τὸ κεφάλι μου δεξιὰ κι' εἶχα ἕνα καλὸ, πλαγιασμένος μὲ τὴ ράχη τὰ μάτια πάνω στὸν κοκκινο τοῖχο. Στὸν τοῖχο ἤταν ὁ ἐραστὴς ἀκουμπισμένος.

Μεταξὺ μας ἀνέβαινε γκρίζος καπνός, κι' ἀνάμεσα σ' αὐτὸν δὲν μοῦ φαίνονταν πιὰ ὁλωσδιόλου ἀληθινός, αὐτὸς ποὺ δὲν κάπνιζε : μισὸς ἄνθρωπος, μισὸς σκουλῆκι...

Μὴν μπορῶντας πιὰ ν' ἀναπνεύσῃ, ἡ ἐρωμένη του ἄφησε τὴν πίπα, ξαπλώθηκε ἀφ'νίδια ὁλωσδιόλου. Ἄκουσα τὸν χρότο ποὺκαμαν οἱ χτένες χτυπῶντας στὸ πάτωμα, καὶ τὸ τρίξιμο τῶν φαθῶν κάτω ἀπ' τὰ χέρια της.

Χωρὶς νὰ μιλήσῃ, ὁ Ἀριφ πῆρε μιὰ σταγόνα ὀπίου στὴν ἄκρη τῆς βελόνας. Ἔβαλε μοῦ πρόξερες τὴν πίπα.

Γιὰ νὰ καπνίσω στήριξα το μαγουλό μου πάνω στὸν ὦμο τῆς συντροφισσάς μου. Κι' αὐτὴ, ἡ τόσο ἄγρια πρὸ λίγου, δὲν ἄλεγε, οὔτε σκίρτησε.

— Ἡ σειρά σας, κυρία.

Γύρισα ἀλέκως καὶ ξαναπῆρα το μπαμπού. Ἐνῶ κάπνιζε ὁ Ἀριφ μίλησε χωρὶς νὰ κύψῃ νὰ γυρίξῃ τὴ πίπα πάνω ἀπ' τὴ φλόγα :

— Μοῦνε δύσκολο νὰ σᾶς φωνάζω «κυρία». Δὲν ξέρω τὸ μικρό σας ὄνομα κι' ἐπειτα ἴσως νάνε ἄσχημο. Ρὸλ θἀ σᾶς δώσωμε ἕνα ὄνομα λουλουδιοῦ, θέλετε;

— Λωτός, εἶπα.

Δὲν διεκψε το κάπνισμα της γιὰ ν' ἀπαντήσῃ. Κι' ἀφοῦ το μπαμπού ἄδειασε, περίμενε νὰ γευθῇ τὴν μεθυστικὴ ζάλη τοῦ μυαλοῦ της γιὰ νὰ ψιθυρίσῃ :

— Λωτός, ναι.

Στηρίξα ἀκόμα το μαγοῦλο μου στὸν ὦμο της γιὰ νὰ καπνίσω. Αὐτὴ τὴ φορά, με το ἀριστερό χέρι, χάϊδεψε ἁπαλὰ τὰ μάλλιά μου, με μιὰν ἡσυχη χειρονομία.

Ἀργότερα εἶπε με γλυκειὰ φωνὴ καὶ τὰ μάτια κλεισμένα :

— Εἶσαι καλὸς, καλά! Μοῦ φαίνεται πὼς ξαναγίνηκα μικρὴ κατασπιρη... το κορίτσι μου δὲν βαρύνει πιὰ ... πῶς εἶνε εὐχάριστο.

Σώπασε, ἐπι πολύ. Εἶχε ρθῇ ἡ σειρά της γιὰ νὰ καπνίσῃ το μαγικὸ καπνό. Ξανάχυσε ἐπειτα :

— Εἶμαι καλὰ !... Μοῦ φαίνεται πὼς δὲν ἔχω οὔτε ἄντρα, οὔτε ἐραστή.

Ὁ Ἀριφ μοῦ πέρασε τὴν πίπα. Ἔπεσα ἄλλη μιὰ φορὰ το κεφάλι στὸν γυμνὸν ὦμο. Το χεῖλι γλίστρησε το μαγοῦλο μου, το λαιμό, κι' ἀνάμεσα στὸ ἀνοιγμα τῆς μπεξίκας ποὺπαε, κατέβηκε στὸ στῆθος μου. Κάπνισα τὴν πίπα κι' ἔμεινα ἀκίνητος. Ἤθελα ἀγκαλιασμένοι, σχεδὸν σὰν ἐρωτευμένοι.

Ψιθύρισε :

— Κι' ὅμως δὲν σᾶς γνωρίζω καθόλου.

Ἂν μὲ συναντούσατε πρὸ λίγου στο δρόμο καὶ μ' ἀγγίζατε με το χέρι μόνο θἄ σᾶς μπατσίζα... ψιθύρισε ἀκόμη.

— Μ' ὑρέσετε...

Ὁ γκρίζος καπνὸς ἤταν τώρα πυκνος, ἀνάμεσα στοὺς κοκκινους τοίχους ὅλα ἤταν καπνισμένα. Κι' ὁ φίλος, πάντα ὄρθιος στὴν ἄκρη τοῦ καπνιστηρίου, χαζονταν σιγὰ-σιγὰ μέσ' στον πυκνὸν καπνό.

Κι' ὅμως ἤταν αἰθανόμποτε ἐκεῖ, βέβαιο. Ὁ Λωτὸς καποτε-καποτε κύτταζε πρὸς το μέρος του. Ὕστερα ἀπ' τὴν ἔνατη πίπα σήκωσε το κεφάλι της.

— Φύγετε! τοῦ εἶπε.

Κυνήγησε. Ἡ φωνή του μᾶς ἔφθασε, τραυλίζοντας ἀπὸ ἔκπληξη :

— Μὶ... πῶς... σεῖς;..

Ἐπανέλαβε :

— Φύγετε.

Ἄκουσα τὴν πόρτα τοῦ καπνιστηρίου, ἔπειτα πιὸ μακρυνὴ τὴν πόρτα τῆς γρίλιας. Τότε ὁ Λωτὸς ἀκούμπησε δυνατὰ το στόμα πάνω στὸ στόμα μου.

Μετ. Κ. Γουρκίδη CLAUDE FARRÈRE

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΡΗΜΟΝ ΤΟΥ ΙΟΡΔΑΝΟΥ

ΝΕΚΡΑ ΘΑΛΑΣΣΑ

ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ, Ἀπρίλιος.—Πρωΐ-πρωΐ, πρωτοῦ πυρώσῃ ὁ ἥλιος, ξεκινοῦμε «ἀ-λὰ κοὺρ», δηλαδὴ εἰς μακρὰν συνοδείαν αὐτοκινήτων ἀπὸ την πλατεῖαν τῆς πόλης τοῦ Δαυΐδ... Ἂν καὶ εἶνε μόλις ἑπτά, οἱ δρόμοι της Ἱερουσαλὴμ ἔχουν γεμίσει κίνηση. Οἱ φελλάχοι φθάνουν μὲ τὰ ζῶα τους ἀπὸ τὰ κοντινὰ χωριά. Οἱ μεραρκλῆδες τοῦ ναργιλὲ ἔχουν καταλάβει πρὸ πολλοῦ τὰ σκαμνιὰ τῶν καφενείων...Στὶς θορυβώδεις συζητήσεις των προστίθεται καὶ ἡ ὀχλοβοὴ τοῦ στίφους τῶν Ἑλλήνων προσκυνητῶν. Πολλοὶ διατρέχουν ὁλόκληρη τὴ σειρὰ τῶναὐτοκινήτωνδιὰ νὰ βροῦν τὸ «καλύτερο»· δοκιμάζουν μὲ τὸ χέρι τὴν ἀντοχὴν τῆς καροσσερί καὶ μὲ μάτι ἐμπειρογνώμονος ἐπιθεωροῦν τὸ καπὼ καὶ τοὺς τροχούς, ἐνῶ οἱ Ἄραβες σωφὲρ τους κυτάζουν μὲ ἀπορίαν. Τέλος ξεκινοῦμε...

Ἀλλὰ πάλι κάτι ξεχάσαμε. Μποτίλιες γιὰ νὰ πάρωμε νερὸ τοῦ Ἰορδάνου... Ὑπάρχουν βέβαια καὶ οἱ προμηθεῖς, οἱ ὁποῖοι ἐφρόντισαν νὰ κουβαλήσουν μαζύ τους ἀπὸ τὰς Ἀθήνας μιὰ δυὸ ντιμιζάνες διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν....Ἐφ' ὧ καὶ οἱ προνοητικοὶ ἄνθρωποι ἀναχωροῦν ἐν θριάμβῳ,ἀφίνοντες τοὺς ἀμελεῖς συνταξειδιώτας των εἰς τὴν ἀγωνίαν τῆς ἀνευρέσεως μποτιλιῶν..Εὐτυχῶς τὸ ἑλληνικὸν ἐδωδιμοπωλεῖον τοῦ κ. Χριστοφόρου ἐνὰ πὸ τὰ καλύτερα καταστήματὰ τῆς Ἱερουσαλὴμ τὸ ὁποῖον σημειωτέον κατὰ τὸ διάστημα τοῦ προσκυνήματός μας μᾶς ἐχρησίμευσε χάριν εἰς τὰ ἑλληνικὰ προϊόντα του ὡς βάλσαμον τῶν στομαχικῶν μας νοσταλγιῶν, μᾶς ἐφοδίασε μὲ ἄδειες μποτίλιες.

***

Τὰ αὐτοκίνητα ἀνέβηκαν ἀσθμαίνοντα στὰ ὑψώματα τῆς Ἱερουσαλὴμ. Ὅλη ἡ πόλις ἤταν ἁπλωμένη τώρα στὰ πόδια μας... Οἱ χρυσοὶ τροῦλοι τοῦ ρωσσικοῦ μοναστηριοῦ τῆς Ἁγίας Μαγδαληνῆς, λαμποκοποῦσαν στὸν ἥλιο... Ἀπὸ τὸ λόφο Σιὼν διεγράφετα ἀβρὰ στὸν πρωϊνὸ οὐρανὸ ἡ γοτθικὴ σιλουέτα τοῦ γερμανοκαθολικοῦ μοναστηριοῦ, τὸ ὁποῖον ἐκτίσθη δι' ἐξόδων τοῦ Κάϊζερ... Τὸ τέμενος τοῦ Ὁμὰρ μὲ τὶς κυανὲς φαγιέντσες του ἀστραφτε... Τὸ ἑβραϊκὸ πανεπιστήμιο, τὸ ὕπεροχο αὐτὸ κτίριο ποὺ κτίσηκε ἀπὸ τοὺς φιλοτιμους του, ὑψώνετο μὲ συμβολικὴ μεγαλοπρέπεια στὸ ὕψωμα τοῦ Σκοποῦ.... Ὁ μέγας τροῦλος τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως κυριαρχοῦσε, βαρὺς, σκοτεινὸς, μέσα στὰ κιτρινωπὰ σπήτια της ἀραβικῆς συνοικίας. Ἀρχίζει ὁ κατήφορος. Ἡ Ἱερουσαλὴμ κρύβεται σιγὰ-σιγὰ πίσω ἀπὸ τὴν κορυφὴ τοῦ λόφου ποὺ κατεβαίνομε τὰ καμπαναριά της χάνονται τελευταῖα ἀπὸ τὸ βλέμμα μας. Εἴμαστε στὴν ἔξοχή, μιὰ ἔξοχὴ ἀδένδρη ξηρή, ἄχαρη ποὺ ἔχει γιὰ μοναδικὸ στόλισμα μερικὰ ἀμπέλια ἀσθενικά. Ὁ δρόμος κατεβαίνει σὰν κορδέλλα ἀπὸ τὶς ἀπότομες πλαγιές. Κάθε λίγα βήματα, μιὰ τρίγλωσση ἐπιγραφὴ (ἀγγλικὴ, ἑβραϊκὴ καὶ ἀραβικὴ) ὑπενθυμίζει στὸν ὁδηγὸ ὅτι ὁ δρόμος εἶνε ἐπικίνδυνος σ' αὐτὸ τὸ σημεῖον. Ἄλλοτε πάλι, μιὰ κοκκινη σημαιοὺλα τὸν εἰδοποιεῖ ὅτι ὁ δρόμος ἐπιδιορθώνεται... Ἡ ἐπιδ

Ἡ Χαρμὴ τοῦ "Θησαυροῦ Βήματος,,

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΤΟ ΚΑΤΑΣΠΡΟ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ ΤΟΥ ΜΙΝΑΡΕ

ΑΠ' ΤΗ "ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΝΤΑΟΥΛΑΧ,,

† ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

ΦΛΩΡΑ * * * Ἡ ΛΑΒΡΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Εἶχε φτερὰ στὰ πόδια του ὁ Καντζιάρ, φεύγοντας μακρυὰ ἀπ' τὸν τόπο, ποὺ γνώρισε τὴ χαρὰ σφικταγκαλιασμένη μὲ τὸν πόνο. Πέρασε χῶρες καὶ χωριά, ὁρασκέλισε χαντάκια, σκαρφάλωσε σὲ βράχους, κρύφτηκε πίσω ἀπὸ οὐρανοφίλητα βουνὰ δίχως νὰ νοιώσῃ οὔτε πείνα οὔτε δίψα, οὔτε κούραση οὔτε νύστα. Ἔτρεχε πάντα ἐμπρὸς κυνηγώντας τὴν ἐλπίδα καὶ τ' ὄνειρο, ποὺ πέθανε γιὰ πάντα.

Κάθε φορά, ποὺ ἡ ἀνάσσα του κοβόταν ἀπ' τὸ τρέξιμο καὶ τὰ γόνατά του λυγιζόσαν ἀπὸ τὸν κόπο, τὸ γλυκὸ πρόσωπο τῆς ἀλησμόνητης σουλτανοπούλας Νταουλὰχ τοὺδινε καινούργια δύναμη. Καὶ νά σου πάλι ὁ τρομερὸς ὁλόρθος κι' ἀλύγιστος στὸν ἀπέραντο δρόμο, ποὺ κανεὶς δὲν εἶξερε ποιὰ εἶταν ἡ ἄκρη του.

"Οταν κανεὶς ἀγαπάει, γίνεται γίγαντας· μὰ ὅταν κανεὶς ἀπελπισθῇ, καμμιὰ δύναμη δὲν μπορεῖ νὰν τὸν κρατήσῃ στὸ δρόμο τῆς λύπης του.

Τρέχοντας βρέθηκε ἄξαφνα μπρὸς σ' ἕνα τζαμί. Ἀλλόκοτα μεγάλο. Εἶταν πρωῒ κι' ὁ μιναρὲς του λουζόταν σὲ πορφυρὰ τριαντάφυλλα. Ὡς τόσο κανένας μουεζίνης δὲν ἀκούστηκε νὰ τραγουδῇ τὴν ὀρθρινὴ προσευχὴ πρὸς τὸν παντοδύναμον Ἄλλάχ. Ὅλα κοιμόσαν γύρω καὶ μέσα στὸ τζαμί. Θάλεγε κανείς, πὼς μιὰ θανατερὴ θλίψη σὰν καὶ κείνη, ποὺ ἐνέκρωνε τὴν καρδιὰ τοῦ Καντζιάρ, εἶχε ἁπλώσῃ τὸ σάβανο τοῦ θανάτου στὸ μέρος ἐκεῖνο.

Ξάφνου ψηλὰ στὸ μιναρὲ ἀκούστηκε τὸ φτερούγισμα μιᾶς κάτασπρης περιστέρας. Ὁ φτωχὸς διαβάτης κοντοστάθηκε καὶ κύτταξε τ' ὁμορφο πουλάκι, ποὺ σὰν κάτι νὰ γύρευε μὲ τὶς γυαλιστερὲς χαντρίτσες τῶν ματιῶν της.

Τὸ πουλάκι ἐκύτταζε ἄφοβα τὸν Τρομερὸ καὶ μὲ τὶς φτεροῦγες του σὰν γὰν τοὔλεγε τὰ λόγια αὐτά:

»Ξένε, ποὺ διαβαίνεις βιαστικὰ τὰ σύνορα τῆς μιᾶς πολιτείας ὡς τὴν ἄλλη καὶ τρέχεις ζητώντας μακρυὰ τὴ πεθαμμένη σου χαρά.

»Σκέψου, πὼς κάποτε αὐτό, ποὺ ζητᾶμε, βρίσκεται δίπλα μας ὅπως κι' ἡ σκιά, ποὺ μᾶς ἀκολουθεῖ πιστὰ σὲ κάθε μας βῆμα.

»Ὅταν ὁ ἥλιος κρυφτῇ πίσω ἀπὸ τὰ βουνὰ τῆς Μπάρμακ, μάταια θ' ἀναζητήσῃς τὸν ἴσκιο σου· κι' ὅμως εἶνε πάντα μαζύ σου ἑνωμένος μὲ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό σου.

»Ἔτσι κι' ἡ εὐτυχία σ' ἄφησε ὄχι γιατὶ δὲν ὑπάρχει στὸν κόσμο αὐτό. Τίποτα δὲ χάνεται ὁλότελα στὴ σφαῖρα μας. Ἀλλὰ γιατὶ ἔλειψε ὁ ἥλιος, ποὺ σοῦ τὴν ἔδειχνε.

»Μὰ ὁ ἥλιος δὲ σβήνει ποτὲ γιὰ πάντα. Ἀλλοίμονο ἂν ἔσβηνε. Ὁ κόσμος θὰ πέθαινε ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ σκοταδιοῦ...

* * *

Καὶ τὸ περιστέρι ἐξακολούθησε τὴν κουβέντα του στὴ μυστηριώδικη γλῶσσα του:

»Ξένε, ποὺ βλέπεις μακρυὰ μὲ τὸ νυσταγμένο σου μάτι φαντοχτερὰ παλάτια καὶ διαβαίνεις ἀπρόσεκτα μπρὸς στὴν ταπεινὴ χαμοκέλλα.

»Ὁ ἥλιος δὲ σβήνει ποτὲ γιὰ πάντα· κι' οὔτε ἡ εὐτυχία πεθαίνει ποτέ.

»Κι' ἂν ἔλειψε γιὰ λίγο ὁ ἥλιος ἀπὸ τὴ ζωή σου, τί τάχα; Ἡ ἀγάπη, ποὖπρεπε νὰ ζεσταίνῃ τὴν παγωμένη καρδιά σου, δὲν μποροῦσε νὰ σοῦ δόσῃ τὴν πεθαμμένη σου χαρά;

»Ποιὸς φταίει, ἂν δὲν πιστεύεις πιὰ στὴ μεγαλοδύναμη χάρη τοῦ Ἄλλάχ;

»Ἔλα, ἀνέβα ἐδῶ ψηλά. Εἶσαι γενναῖος, τὸ ξέρω. Τὸ μάτι σου δὲν ἐδείλιασε ποτέ. Ἡ καρδιά σου ποτὲ δὲ χτύπησε βιαστικὰ ἀπὸ τὸ φόβο.

»Ἀπὸ ἐδῶ ψηλά, στὸ μιναρέ, ἁπλώνεται ἤρεμη καὶ γαλήνια ὅλη ἡ φύση. Δὲν ὑπάρχει μυστικὸ κανένα. Ἕνα μυστικὸ σὰν τὸ δικό σου, μπορεῖ νὰ ἰδῇ κάθε τί, ποὺ κρύβεται καὶ πίσω ἀπὸ τὰ σύγνεφα καὶ μέσα στὶς σπηλιές, καὶ πίσω ἀπὸ τὰ βουνὰ καὶ μέσα στὰ λαγκάδια κι' ἀνάμεσα στὶς ἀνθισμένες πεδιάδες.

»Ἐδῶ ψηλά, βρίσκεται κανεὶς κοντὰ στὸν Ἄλλάχ. Ἀνέβα καὶ θὰ βρῇς ἐδῶ τὴν εὐτυχία, ποὺ μάταια ζητᾶς τόσον καιρὸ καὶ τὴ βλέπεις νὰ φεύγῃ πάντα μακρυὰ ἀπὸ τὰ βήματά σου.

Ὁ Καντζιὰρ ἀκούμπησε στὴν πόρτα τοῦ Τζαμιοῦ γιὰ νὰ συλλογιστῇ. Ἡ γλῶσσα τοῦ περιστεριοῦ ἦταν παράξενη. Τοῦ θύμιζε τὴν περασμένη του χαρὰ καὶ τοὔδινε καινούριες ἐλπίδες. Κι' ἔλεγε μέσα του.

»Τὸ περιστέρι εἶνε πουλὶ τῆς χαρᾶς. Τὸ μήνυμά του ἀντηχεῖ στὴν καρδιά μου σὰ μουσικὴ καὶ τὴ γεμίζει ἁρμονία καὶ γαλήνη.

«Νὰ ἀνεβῶ; Θὰ μοῦταν εὔκολο βέβαια. Μὰ στὸ μιναρὲ ἀνεβαίνει μόνο ὁ μουεζίνης κι' ἐγὼ δὲν εἶμαι.

»Ὁ Ἄλλάχ ἔχει ἀστροπελέκια γιὰ ὅσους τολμᾶν νὰ περιφρονοῦν τὸ νόμο του...

»Ὡς τόσο τί μοῦ χρειάζεται ἡ ζωὴ δίχως τὴν ἐλπίδα; Δὲ θὰ μποροῦσα νὰ ζήσω πολὺν καιρὸ στὸ μαῦρο σκοτάδι τῆς ἀπελπισίας. Τ' ἀστροπελέκι τοῦ Ἄλλάχ εἶνε προτιμότερο ἀπὸ τὸ στιλέτο τοῦ πόνου, ποὺ μοῦ ξεσκίζει τὴν καρδιά.

»Κι' ἔπειτα τὸ περιστέρι, τὸ κάτασπρο περιστέρι, ποὺ μοῦ γνέφει ν' ἀνεβῶ;

»Ἔμπρός! Δὲν εἶμαι λαγός. Ἡ ὀργὴ τοῦ Ἄλλάχ ἂς μὲ βρῇ ὁλόρθο κι' ὄχι ζαρωμένο ἐδῶ στὴν πόρτα τοῦ τζαμιοῦ.

Κι' ὁ Καντζιὰρ ἐτρύπωσε στὸ τζαμὶ κι' ἐσκαρφάλωσε γλήγορα στὸ μιναρέ. Σὲ λίγες στιγμὲς βρισκόταν στὴν κορφὴ κοντὰ στὸ περιστέρι. Τὸ κάτασπρο πουλὶ δὲν ἐσάλεψε καθόλου ἀπὸ τὸν τόπο του. Ἔκανε χίλιες χαρὲς βλέποντας τὸν Καντζιὰρ καὶ κινοῦσε τὰ φτερά του βιαστικά, δροσίζοντας μὲ τὸν ἀέρα τὸ πρόσωπό του. Οἱ γυαλιστερὲς χαντρίτσες τῶν ματιῶν του μεγάλωναν ὁλοένα, ἔπαιρναν ὅλα τὰ χρώματα ἀπὸ τὸ σκοτεινὸ πράσινο τῶν πεύκων ὡς τὸ ξάστερο γαλάζιο τοὐρανοῦ.

Στὰ μάτια τοῦ περιστεριοῦ κυμάτιζε πότε ἡ ἀγωνία τοῦ σκοταδιοῦ καὶ πότε τὸ χαμόγελο τῆς αὐγῆς. Σὰ σὲ καταπάθαρο καθρέφτη μποροῦσε νὰ διαβάσῃ κανεὶς τὴ μοῖρα του.

Σὲ μιὰ στιγμὴ τὸ περιστέρι φτερούγισε μακρυὰ ἀπὸ τὸ μιναρὲ κι' ὁ στρατολάτης θάρρεψε πὼς ἔφευγε κι' ἡ ψυχή του μακρυὰ κι' ἐπνιγόταν στὸ ἄδειο, ποὺ ἁπλωνόταν πέρα καὶ κάτω ἀπὸ τὸ μιναρέ.

Ἐπέταξε λίγο μακρύτερα, ἔκανε μερικοὺς γύρους στὸ τζαμὶ κι' ἐξαναγύρισε στὸ μιναρὲ κι' ἐκάθησε στὸν ὦμο τοῦ Καντζιάρ.

Αὐτὸς τὸ χάϊδεψε στοργικὰ καὶ τὸ κύτταξε κατάματα. Τί νάκρυβαν μέσα στὴν ἄβυσσό τους. Καὶ τοὔπε μὲ συγκινητικὴ φωνή:

— Μίλα, μικρό μου περιστέρι! Μίλα μου γιὰ τὴ δυστυχία μου, γιὰ τὴν κακομοιριά μου!

Τὸ περιστέρι τὸν κύτταζε ἐπίμονα. Οἱ γυαλιστερὲς χαντρίτσες ἐστρογγύλεψαν ἀκόμα πιὸ πολύ.

Ἔπειτα ἐκίνησε τὰ φτερά του καὶ τοῦ κουβέντιασε μὲ τὸ φτερούγισμά τους:

— Δὲ μὲ ξέρεις, τρελλέ! Κι' οὔτε μπορεῖς νὰ μὲ στοχασθῇ τί εἶμαι. Ἡ ἀγάπη κάνει τὸν ἄνθρωπο παιδὶ καὶ τὸν ξελογιάζει. Πές μου, ποιὸς εἶμαι;

Ὁ Καντζιὰρ ἔσκυψε τὸ κεφάλι. Ἕνα σύγνεφο ἐπέρασε ἀπ' τὰ μάτια του, ποὺ σκέπασε τὸ κάθε τί μὲ τὸ σάβανο τοῦ πόνου.

Τὸ πουλάκι ἐξακολούθησε:

— Δὲν ἀγαπάει στ' ἀλήθεια ὅποιος δὲν ἔχει καρδιὰ κι' ἡ καρδιὰ του ἔχει χάσει τὴ μιλιά της...

»Γιατὶ στέκεις συλλογισμένος; Ὅποιος πιστεύει δὲ συλλογίζεται ποτὲ κι' ὅποιος ἀγαπάει μαντεύει ἀμέσως.

Ὁ Τρομερὸς, μαλακὸς σὰν παιδάκι, σήκωσε τὰ μάτια του καὶ ξανακύτταξε τὸ κάτασπρο πουλί. Μιὰ ἀστραπὴ ἐφώτισε τὸ σκοτισμένο μυαλό του. Ἕνα ὄνομα ἀνέβηκε στὰ χείλη του, ποὺ ξεφύχησεν ὡς ποὺ νὰ ὄγῇ ἀπ' αὐτά.

— Μίλα λοιπόν, ξένε! ξανακεῖπε τὸ περιστέρι. Πὲς τ' ὄνομα αὐτό, ποὺ ἀφίνει στὰ χείλη τὴ γλύκα τοῦ μελιοῦ...

Ὁ Καντζιὰρ ἐπῆρε θάρρος καὶ τὰ χείλη του τρεμάμενα ἐπρόφεραν:

— Νταουλάχ!

Παράξενο πρᾶμα! Γιὰ μιὰ στιγμὴ σκοτείνιασεν ὁ οὐρανὸς κι' ὕστερα πάλι ἁπλώθηκε ἡ πρωτύτερινὴ γαλήνη. Τὸ περιστέρι ἄρχισε νὰ μεγαλώνῃ γρήγορα, διαστικά. Τὸ κορμί του ἔπαιρνε τὸ σχῆμα τοῦ κορμιοῦ μιᾶς νέας καὶ καλοδεμένης γυναίκας καὶ τὸ κεφαλάκι του σιγὰ-σιγὰ ἔπαιρνε τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ὁμορφης κόρης τοῦ Μαχμούτ.

Λίγο ἀκόμα καὶ στὸν ὦμο τοῦ Καντζιὰρ δὲ στεκόταν πιὰ τὸ περιστέρι τοῦ τζαμιοῦ ἀλλ' ἀκουμπισμένη ἀλαφρὰ ἀναπαυόταν ἡ ξανθὴ σουλτανοπούλα, λιγωμένη ἀπὸ τὴ λαχτάρα τῆς ἀγάπης, μεθυσμένη ἀπὸ τὴν εὐωδία τῆς ἀνάσσας τοῦ ἀγαπημένου της..

Ὁ Καντζιὰρ τὴ θωροῦσε μ' ἀνοικτὸ τὸ στόμα. Δὲν πίστευε τὰ μάτια του... Μήπως ἦταν κι' αὐτὸ καινούργιο στρατήγημα τοῦ Ἄχ' ἀμπ; Ἄλλη μιὰ λέξη ἀνέβηκε στὰ χείλη του σὰν ξεψύχισμα πουλιοῦ.

— Σάντ' μαχάμ!

Μόλις εἶχε εἰπῆ τὴ λέξη αὐτὴ καὶ νά! Ἀκούστηκε ἕνας μεγάλος σεισμός, ποὺ ἀνατάραξε τὸ τζαμὶ ἀπὸ τὰ θεμελά του κι' ἄρχισε νὰ τρίζῃ στὰ καλύβα ποὺ γκρεμίζεται,

Κι' ὁ Καντζιὰρ σφίγγοντας δυνατὰ στὴν ἀγγαλιά του τὴ ὁμορφη σουλτανοπούλα, κρατιόνταν γερὰ γιὰ νὰ μὴν πέσῃ μαζύ της στὴν ἄβυσσο.

Ὡς τόσο μάταιος κόπος! Τὸ τζαμὶ γκρεμίστηκε μ' ἕνα τρομερὸ κατρακύλισμα, ὁ μιναρὲς ξαπλώθηκε κι' αὐτὸς φαρδὺς πλατὺς στὸ χῶμα κι' ἀνάμεσα στὰ μαῦρα γκρεμίσματα, πεθαμμένοι μὰ ἑνωμένοι σ' ἕνα αἰώνιο σφιχταγκάλιασμα, βρεθήκανε οἱ δυὸ νέοι κακότυχοι ἐραστές...

ΤΕΛΟΣ

(Μετάφρασις Π. Γ. ΤΣΑΚΩΝΑ)

Η ΑΓΡΙΟΤΗΣ ΔΙΑ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

ΑΙ ΠΕΡΙΕΡΓΟΤΕΡΑΙ ΘΑΝΑΤΙΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ

ΘΑΝΑΤΟΙ ΔΙΑ ΚΡΟΚΟΔΕΙΛΩΝ, ΦΕΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ!

Ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ὡρισμένα ἐγκλήματα ἐτιμωροῦντο μὲ τὴν ποινὴ τοῦ θανάτου. Ἀναλόγως δὲ τοῦ πολιτισμοῦ ἡ μὴ, καθὼς καὶ τῶν ἐντοπίων παραδόσεων, ὁ τρόπος τῆς ἐκτελέσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς ἐποίκιλλε στὶς διάφορες χῶρες τοῦ κόσμου. Μιὰ μικρὰ ἐπισκόπησις λοιπὸν τῆς ἐξελίξεως τῆς θανατικῆς ποινῆς, θὰ ἦταν ὁπωσδήποτε ἐνδιαφέρουσα στοὺς ἀνεγνώστας μας.

Ἰδοὺ, πὼς περιγράφει ὁ Ἀλέξανδρος Βέρυ στὸ ἔργο του «Notti Romanae» τὸ τραγικὸ τέλος ἑνὸς πατροκτόνου κατα-

Ἕνας τεράστιος κροκόδειλος ἐπλησίασε τὴν μελλοθάνατη....

δικασθέντος εἰς θάνατον. «...Ἀπὸ τὸ πραιτώριο τὸν ὡδήγησαν στὸ κελλὶ τοῦ θανάτου. Ἐκεῖ, ἀφοῦ πρῶτα τὸν ἀπεγύμνωσαν, τὸν δέσανε ὕστερα χειροπόδαρα μὲ χονδρὲς ἁλυσίδες καὶ τὸν ἔκλεισαν μέσα στὸ κελλί, ποὺ ἐλάχιστα φωτιζόταν ἀπὸ ἕνα μικροσκοπικὸ φεγγίτη τῆς ὀροφῆς. Μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ κελλί, περίμεναν τὸν μελλοθάνατο οἱ δήμιοί του: Ἕνα ἄγριο μαντρόσκυλλο, μιὰ μαϊμοῦ καὶ μιὰ πελωρία ἐχιδνα. Τὴν ἄλλη ἡμέρα ποὺ θὰ πήγαινε ὁ φύλακας τοῦ κελλιοῦ ἐκείνου νὰ τραβήξῃ ἔξω τῆς ἁλυσίδες, δὲν θὰ εὕρισκε παρὰ μερικὰ λείψανα ἀπὸ τὶς σάρκες τοῦ ἐκτελεσθέντος ἐγκληματίου...»

Ἐκτὸς τοῦ μέσου τούτου, οἱ Ρωμαῖοι μετεχειρίζοντο ἀκόμη καὶ τὸν διὰ σταυροῦ θάνατον, καθ' ὃν τρόπον ὑπέστη τοῦτον καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Ὁ Ρεβὲλ ἐπίσης, ἀναφέρει τὰς ἕξῆς θανατικὰς ἐκτελέσεις ποὺ μετεχειρίζοντο οἱ Ἑβραῖοι. Ἔδεναν τὸν μελλοθάνατο σφικτὰ μὲ χονδρὰ σχοινιὰ καὶ τὸν ἔβαζαν μέσα σ' ἕνα σακκί, τὸ στόμιο τοῦ ὁποίου ἔδεναν ἐπίσης μὲ σχοινί. Ἐφόρτωναν ἀκολούθως τρία τέσσαρα κάρρα μὲ βαρειὰ ἀγκωνάρια καὶ τὴν προσδιωρισμένη ὥρα, ποὺ ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ χώραν ἡ ἐκτέλεσις, εἰδοποιοῦντο οἱ κάτοικοι νὰ παρευρεθοῦν στὸ τραγικὸ θέαμα. Ἀνάμεσα ἑνὸς ἐξοχικοῦ δρόμου, ἐτοποθετεῖτο ὁ μελλοθάνατος, καθὼς ἦταν δεμένος μέσα στὸ σακκὶ κι' ἀπὸ πάνω του, περνοῦσαν οἱ ρόδες τῶν βαρειοφορτωμένων κάρρων τρεῖς φορές.

Ἄλλοτε πάλιν, ἀναφέρει ὁ Ρεβέλ, ἔριχναν τὸν μελλοθάνατο μέσα σ' ἕνα πελώρια καζάνι, στὸ ὁποῖο ἐκόχλαζε λάδι, καὶ ἄλλοτε ἔχυναν μέσα στὸ στόμα του ρευστοποιημένο ζεστὸ σίδηρο.

Οἱ Αἰγύπτιοι, ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος, μετεχειρίζοντο τὸν ἀκόλουθο σκληρότατο τρόπο ἐκτελέσεως θανατικῆς ποινῆς. Σὲ ὁλόκληρο τὸ σῶμα τοῦ ἐγκληματίου ἐμπηγναν καλάμινους ὀβελίσκους καὶ ὕστερα τὸν πετοῦσαν ἐπάνω σ' ἕνα σιδερένιο κρεββάτι, ποὺ ἀντὶ γιὰ στρῶμα ὑπῆρχαν σουβλερὰ καρφιά, στὸ τέλος δὲ, καθὼς ἦταν ἐπάνω σ' ἐκεῖνο τὸ κρεββάτι, ἄναβαν ἀπὸ κάτω φωτιὰ καὶ τὸν ἔκαιγαν μισοζώντανο!

Οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι, ἠρέσκοντο νὰ κρημνίζουν τοὺς μελλοθανάτους των ἀπὸ ἕνα ὑψηλὸ μέρος, σὲ μιὰ ἄβυσσο, μέσα στὴν ὁποία ἀνέμεναν τὸν κατάδικο σημένα μεγάλα αἰχμηρὰ καρφιά, σὰν ξιφολόγχες.

Εἰς τὰς Ἰνδίας, ἀρχαιότερα, ἡ συζυγοκτονία ἐτιμωρεῖτο μὲ τὴ σκληροτέρα μέθοδο θανατικῆς ἐκτελέσεως.

Ἰδοὺ πῶς τὴν περιγράφει ἕνας χρονικογράφος, ὁ Ἀρμίνιος Βαμπερύ: «Μία νέα γυναῖκα εἶχε καταδικασθῆ σὲ θάνατο, γιατὶ εἶχε δηλητηριάσει τὸν ἄνδρα της, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ξαναπαντρευτῇ μὲ τὸν ἐκλεκτὸν τῆς καρδίας της. Μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τὴν ὡδήγησαν στὴν ὄχθην ἑνὸς ποταμοῦ ποὺ φιλοξενοῦσε ἀρκετοὺς Κροκοδείλους. Ἐκεῖ, ἀφοῦ πρῶτα τὴν ἀπεγύμνωσαν, τῆς ἔδεσαν κατόπιν τὰ πόδια καὶ τὸ κορμί της μὲ σχοινιὰ καὶ τῆς ἄρησαν μονάχα ἐλεύθερα τὰ χέρια της. Τὴν ἔσυραν κατόπιν σ' ἕνα βαλτώδες μέρος τοῦ ποταμοῦ, τοὺ ἐθεωρεῖτο ὡς καταφύγιον τῶν Κροκοδείλων, καὶ τὴν ἄφησαν ἐκεῖ χάμω, ἀφοῦ πρῶτα ἔδεσαν στὰ πόδια της ἕνα μεγάλο σιδερένιο βάρος, γιὰ νὰ μὴ μπορῇ νὰ κινηθῇ ἀπὸ τὴ θέση της. Σὲ λίγο ἐπλησίασε ἕνας τεράστιος Κροκόδειλος καὶ μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἡ δυστυχισμένη νέα ἐξηφανίζετο μέσα στὸ πελώριο στόμα του δηλιοῦ της!...

Ὁ Ντὲ Σάντα Νέρυ διηγεῖται, ὅτι μερικὲς φυλὲς τοῦ Ἴνκας καὶ τῆς Μάγιας στὴν Προκολομβιανὴ Ἀμερικὴ, μετεχειρίζοντο ἕνα πολὺ περίεργο τρόπο θανατικῆς ἐκτελέσεως. Τὸν διά τοῦ φ ὁ β ο υ θάνατον. Εἰς τὸ Γιουκατὰν, ὁ Νέρυ ἐπεσκέφθη μιὰ φυλακὴ, ποὺ τὴν ὠνόμαζαν μὲ τὸν παράξενο τίτλο: «ἡ φυλακὴ τῶν Φαντασμάτων». Ἦταν μιὰ δαιδαλώδης κατακόμβη, μέσα στὴν ὁποία ὑπῆρχαν τοποθετημένα τὰ πειὸ δυσμορφότερα εἴδωλα τῆς φυλῆς ὡς καὶ διάφορα ἄγρια θηρία. Ὁ μελλοθάνατος ἀπεγυμνοῦτο προηγουμένως καὶ κατόπιν ἐρρίπτετο στὴν τρομερὴ ἐκείνη κατακόμβη τῶν φαντασμάτων, ὁ θρῦλος τῶν ὁποίων καὶ μόνον ἦταν ἱκανὸς νὰ προκαλέσῃ τὸν θάνατον.

Στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς, πρωτοῦ ἀκόμη ἐφαρμοσθῇ ἡ διὰ τῆς Ἠλεκτρικῆς Ἕδρας θανατικὴ ἐκτέλεσις, ἴσχυε τὸ σύστημα τοῦ διὰ τῆς ἀγχόνης θανάτου. Ὁ πρῶτος ποὺ ἐγκαινίασε τὸ σύστημα αὐτὸ τῆς ἀγχόνης στὴν Ἀμερικὴ ἦταν κάποιος Ἐξέμπε Ντινρίν, ὁ ὁποῖος εἶχε σκοτώσει τὴ γυναῖκα του. Ἡ φωτογραφία του, ποὺ παραθέτουμε καὶ ποὺ ἐλήφθη λίγες στιγμὲς πρὸ τῆς ἐκτελέσεώς του, εἶνε ἀρκετὰ ἐνδεικτικὴ τοῦ τρόπου τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀγχόνης.

Ἡ ἀγχόνη ἐφαρμοζόταν ἐπίσης καὶ στὴ Βενετία, κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ συμβουλίου τῶν δέκα, ἀπὸ μιὰ διαταγὴ τοῦ ὁποίου μαθαίνουμε ὅτι, τὰ πτώματα ποὺ ἀπηγχονίζοντο ἔπρεπε νὰ μένουν ἐκτεθειμένα, ἔτσι ὅπως ἐκρέμοντο, ἐπὶ ὀκτὼ ὁλόκληρες ἡμέρες. Καὶ ὅμως ὁ θάνατος αὐτὸς ἦταν χίλιες φορὲς προτιμώτερος ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ ἀνέμενε τὸν κατάδικον, σὰν θὰ περνοῦσε τὴν περίφημη «Γέφυραν τῶν Στεναγμῶν» γιὰ νὰ κλεισθῇ μέσα στὰ θεοσκότεινα κελλιὰ τῶν «Φυλακῶν τοῦ Σιδήρου».

Ἀλλὰ καὶ ἡ Γκιλοτίνα ἔπαιξε ἀρκετὰ τὸ ρόλο της, ἰδίως στὴ Γαλλία καὶ ἀλλοῦ, μέχρι πρὸ ὀλίγων ἀκόμη χρόνων. Κατὰ τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν, ἀναφέρει κάποιος ἱστοριογράφος, εἶχαν στηθῆ στὸ Παρίσι τόσες πολλὲς Γκιλοτίνες, ποὺ μὲ μεγάλη δυσκολία κατώρθωσαν νάβρουν τὸν ἀπαιτούμενο ἀριθμὸ δημίων!

Ἀπὸ ἕνα δικαστικὸ «Βιβλίο Ἐκτελέσεων» ποὺ εὑρέθη στὰ ἀρχεῖα τοῦ καθεδρικοῦ τῆς Φλωρεντίας, πληροφορούμεθα ὅτι, «τὴν 17 Δεκεμβρίου 1547 κάποιος Τζοῦλι Ματσίνι, ποὺ εἶχε καταδικασθῆ σὲ θάνατο ἐπὶ ἀδελφοκτονίᾳ, ἀνεσκολοπίσθη αὐθημερόν».

Ὅσάκις ὅμως ἕνα ἔγκλημα δὲν ἐτιμωρεῖτο μὲ τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου, ἀλλὰ μὲ ἄλλες κατώτερες ποινές, ἐφημερίζοντο τότε οἱ ἀκροτηριασμοὶ καὶ τὰ βασανιστήρια. Ἀπὸ ἕνα «Liber Maleficiorum» τῆς Βενετίας πληροφορούμεθα ὅτι, μία Δέτις γυναῖκα, ὀνόματι Τζιοβάννα Μπαβέλλι, κατηγορηθεῖσα ὅτι ἔκλεψε ἕνος γειτονικοῦ της μπακάλη 12 γρόσια, κατεδικάσθη «νὰ κοπῇ ἡ μύτη της, τὸ ἄνω χεῖλος της καὶ νὰ ραβδισθῇ 100 λάκις». Κ' ἔτσι, δὲν ἦταν καθόλου παράξενο ὅταν ἔβλεπε κανεὶς μέσα στοὺς δρόμους διαφόρους συνανθρώπους του μὲ κομμένες μύτες ἢ τὸ ἕνα χεῖλος ἢ καὶ τὶς περισσότερες φορὲς χωρὶς αὐτά. Ἐννοιῶδε ἀμέσως πὼς κάποια ἐγκληματικὴ πρᾶξις ἐβάρυνε τὸ παθητικὸ τῆς ζωῆς των.

Τὸ ἴδιο περίπου ἐφαρμοζόταν καὶ στοὺς καταδικαζομένους ἀπὸ τὸ δικαστήριο τοῦ Κλοὺ-Κλουξ-Κλάν. Ὅταν ὁ κάθε κατηγορούμενος κατεδικάζετο γιὰ οἱαδήποτε ἐγκληματικὴ πρᾶξη, ἐκτὸς τῆς ποινῆς τῆς φιλακίσεως μὲ καταναγκαστικὰ ἔργα ποὺ ὥφελε νὰ κάμῃ, συγχρόνως καὶ νὰ τὸν.... «μαρκάρουν». Τὸ μαρκάρισμα αὐτὸ γινόταν ὡς ἑξῆς: Ἀφοῦ ἔδεναν πρῶτα τὰ μάτια τοῦ ἐγκληματίου μ' ἕνα μαντῆλι, ἐπαιρναν ὕστερα ἕνα αἰχμηρὸ σίδερο, ποὺ ἦταν κατακόκκινο ἀπὸ τὴ φωτιὰ καὶ ἐχάραζαν μ' αὐτὸ ἐπάνω στὸ στῆθος τοῦ ἐγκληματίου δύο ΚΚ, τοῦ ὁποίου ἐσήμαιναν τὴν καταδικαστικὴ ἀπόφαση τοῦ Κλοὺ-Κλάν. Ἂν ἕνας τέτοιος «μαρκαρισμένος» ἐγκληματίας, συνελαμβάνετο γιὰ οἱαδήποτε νέα κολάσιμη πρᾶξη, ἔστω καὶ ἐλαφροτάτη, τότε πιὰ ἐφονεύετο.

ΕΡΑΝΙΣΤΗΣ

Ὅσον μακρὰ, ἀτελείωτη αὐτὴ ἡ ἀμμουδιά! Ὅταν ἀναλογίζωμαι τὴν πορείαν μου, φεῦ, ὡς καὶ τὴν σταδιοδρομίαν μου, εἰς τὴν ζωήν, πάντοτε τὴν ἀμμουδιὰν αὐτὴν ἐνθυμοῦμαι.

Ἐπεσπατοῦσα τὴν ἄμμον-ἄμμον, θερινὴν πρωΐαν, πρὸς τὰς δυσμάς, ἐκεῖ ὅπου εἶνε σκιαὶ ἀκόμη. Ὤ, τί αὔρα δροσερά! Ἐβουλιοῦσα μὲ τοὺς πόδας, ἀργοποροῦσα, ἐσκόνταφτα εἰς τὴν ἄμμον τὴν μαλακήν. Πότε εἰς τὴν ὑγράν, λεπτὴν ἄμμον ὤ, τί δροσιά! ὤ, τί γλύκα! ἐκεῖ ὅπου παίζει μὲ τὰς συχνὰς ἐφόδους τὸ κῦμα, παιδίον τοῦ γαλαυροῦ πόντου νήπιον, χαϊδευόμενον τῆς θαλάσσης μωρὸν—παίζει τὸ τόσο ἰολο ἢ τὸ σκλάβακι—Νά, τώρα θὰ σὲ πιάσω! Νά, σ' ἔπιασα! Ἔβρεχε μόλις τοὺς πόδας μου, κ' ἔφευγε. Δὲν ἤτο ἱκανὸν νὰ μὲ πιάσῃ, νὰ μὲ σύρῃ εἰς τὰ ἄντρα τῆς Γοργόνος, νὰ μὲ λιπόσῃ καὶ μὲ ἀποκοιμίσῃ μαλακά, νὰ μὲ παραπέμψῃ μαγευμένον εἰς τὰ αἰώνια βασίλεια τῆς Ἀμφιτρίτης. Ὤ, ποία θαλασσία ἀηδών, ψυχὴ πολυπαθὴς καὶ πολύτροπος, ἀκούεται νὰ κελαϊδῇ ἐκεῖ εἰς τὰ βάθη τοῦ πόντου!

Πότε ἔφευγα τὴν γειτνίασιν τοῦ ἀτάκτου παιδίου, κ' ἐξήτουν στερεώτερον πέδον εἰς τὴν ἄμμον τὴν χονδρὴν, εἰς τὸ μεσαῖον στρῶμα ὅλου τοῦ πλάτους τῆς ἀμμουδιᾶς. Ἐκεῖ χαλίκια καὶ ὄστρακα καὶ φύκη ξηρά, καὶ γυαλόξυλα θαλασσοτσιμέντα, ἐκβρασμένα ἀπὸ τὰς τρικυμίας τοῦ Εὔρου καὶ τοῦ λιβός. Καὶ ἀνάμεσα εἰς τὰ φύκη καὶ τὰ ξύλα καὶ τὰ ὄστρακα, ράκη ἀπὸ δίκτυα, καὶ φελλοί, καὶ σπασμένα, στίλβοντα ὡς ἀπολιθωμένα, μικρὰ ψαράκια. Καὶ ἀνάμεσα εἰς ὅλ' αὐτά, τόπια καὶ πανάκια λευκά, πεταμένα καὶ μάγια...

Ἀνέλαβα ἐν ἐξ αὐτῶν—καὶ μετέπειτα ἔνιψα ἐπάκις τὴν χεῖρα εἰς τὸ κῦμα—καὶ τό ἔσχισα, νὰ ἰδῶ τί εἶχε μέσα! Ἦτον εἴδος τύπι, σφαῖρα ἀπὸ ὕφασμα τυκνὸν καὶ σφιχτόν. Περιεῖχε πανὶ καὶ κλωστήν, καὶ πάλιν πανί, καὶ πάρα μέσα πάλιν ἄλλο πανὶ καὶ κλωστήν—ὅμοια μὲ τὰ κυτία ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα παρουσιάζει εἰς τοὺς χάσκοντας θεατὰ

Γράμματα Τέχναι Θέατρον Μουσική

ΝΕΑΙ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΤΑ ΣΠΟΡΚΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

Ἀλληγορικὸς πίναξ τῆς Ἰταλίδος ζωγράφου Ρίτας ντ' Ἀρόνκο.

Η ΤΕΧΝΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΧΩΡΑΝ ΤΟΥ ΑΝΑΤΕΛΛΟΝΤΟΣ ΗΛΙΟΥ

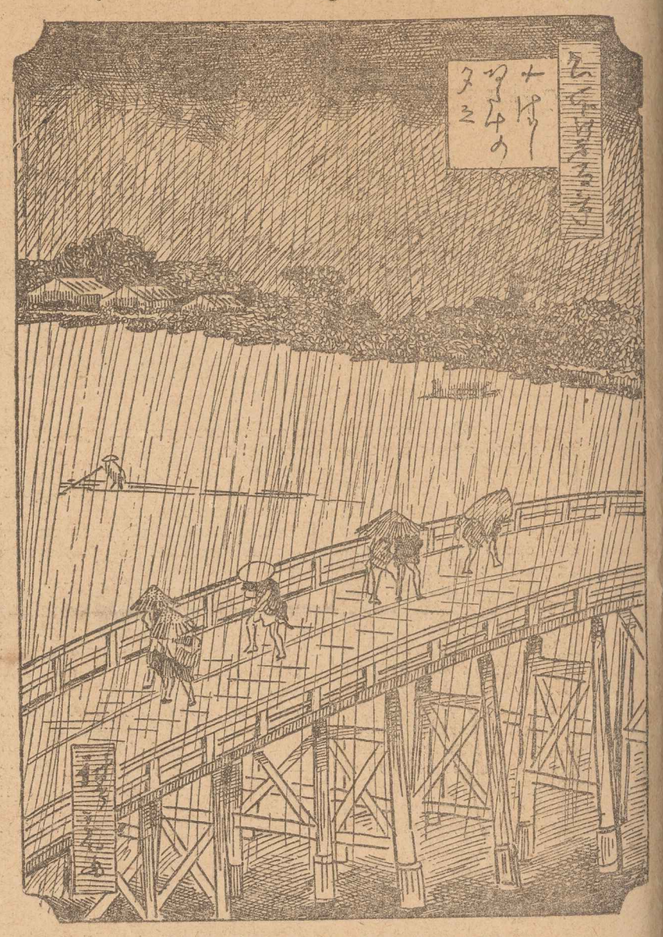

ΣΤΟ ΓΕΦΥΡΙ ΜΕ ΒΡΟΧΗ

Τὸ πολύκροτον συνθετικὸν ἔργον τοῦ Ἰάπωνος ζωγράφου Χιροσίγκε (1797—1858) τὸ ὁποῖον θεωρεῖται παγκοσμίως ὡς ἀριστούργημα.

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΙΧΟΣ

ΚΑΠΕΤΑΝ ΠΑΝΑΓΗΣ

Τὸ χέρι μου ἔσφιξε ἁπαλὰ στὸ κουρεό του χέρι
καὶ μ' ἕνα πρᾶο μουρμούρισμα, δετὸ στοῦ ἐπιθανάτιου
λυγμοῦ τὰ προμηνύματα, πικρὰ κι' ἀργὰ μοῦ λέει.

— Σβήνω, ἀδερφέ! Σημαδιακὸ δὲν ἔχω νὰ σ' ἀφήσω
ἄλλο ἀπὸ τὴν ἀγάπη μου, ποὺ ἀπ' τὴ ρηχή μου ἀνάσα
δύναμη λίγη παίρνοντας μοῦ ἀργοκουνάει τὴ γλῶσσα.

Εἶνε μικρόνειρο ἡ ζωή, ποὺ ὁ καβαλλάρης χρόνος,
αὐταδερφὸς τοῦ χαλασμοῦ, τὸ σβεῖ στὸ πέρασμά του!
Μὴν κλαῖς! Τὸ ψέμα ἀντέλεψε ταχειὰ προβάλλει ἡ ἀλήθεια!

Ἄγγελος πλάϊ μου φτερουγᾶ! Πρὶν πάψω ν' ἀνασαίνω,
σκύψε, ὦ ψυχή, ποὺ πόνεσες κι' ἀπόμεινες τραγοῦδι,
ν' ἀκούσῃς λόγια ποὺ ἀγροικῶ, νὰ ἰδῇς μαγεῖες ποὺ βλέπω!

Ἀλάργα στὸ Ἀρχιπέλαο, γραμμὴ τ' ἄρμενα πᾶνε
βρίκια, τσερνίκια, κότερα, γολέττες, τρεχαντήρια
καὶ μιὰ μπρατσέρα γρήγορη ξανοίγω νὰ ποδίζῃ!

Στὴν πρύμη ὁλόρτος γίγαντας προβάλλει ὁ καπετάνιος
ἡλιοκαμένος, μπρούτζινος ὁλόϊδιος ὁ πατέρας!
Γιὰ σέ, μοῦ κράζει πόδισα στὸ σιῶνιο ταξεῖδι!

Σάλτα! Κεῖθε ἔχω προστανή! Κ' εἶνε τ' ἀγέρι πρύμο!
Τὸ δοιάκι πιάσε κι' ἄνοιγε τὴν πούντα ὡς νὰ περάσῃς
τῆς γῆς κι' ὡς νὰ φανῇ τὸ φῶς ἀπ' τὸ Ἄφταχτο Φανάρι!

(Ἀνέκδοτο)

Κι' ὅταν πανάρμενος βρεθῇς πέρα ἀπ' τῆς γῆς τ' ἀχνάρια
κι' ἀφήσῃς πίσω τ' ἄρμενα κ' ἰδῇς γαλάζιους γλάρους
κι' ὁλόχρυσους κορυδαλοὺς στὸ ἄπειρο νὰ βουτάνε,

Κι' ἀπ' τὰ ὑπερκόσμια μελωδιὲς καὶ μύσχοι σὲ σταυρώσουν
σμύρνας καὶ βαγιολίβανου, τὸ δοιάκι μόλα ἐμένα,
μὲ κοντοβόλτια τ' ἄβατα περνῶντας νὰ μπουκάρῃ

στὸ ἄϋλο λιμάνι τ' οὐρανοῦ! Κι' ὅταν σὲ ξεμπαρκάρῃ,
ἔπαρε θεῖο πράτιγο, παντοτεινὰ ἡ ψυχή σου
ν' ἀκούῃ τῆς Παράδεισος πῶς κελαϊδοῦν τ' ἀηδόνια!

Τέτοια μοῦ λέει καὶ πὼς ταχειὰ θὰ ξαναρτῇ νὰ πάρῃ
καὶ σένα τὸ μικρότερο καὶ πονεμένο γυιό του,
νὰ πάψῃς πιὰ νὰ τραγουδᾷς, ὅταν σὲ τρώῃ ὁ πόνος.

Μαυρίζει ἡ πλάση γύρω μου! Τὸ εἶνε μου σειέται ἀχέριο!
Γιγάντια δύναμη βουλᾶ τὰ θέμελα τοῦ νοῦ μου!
Σκύψε καὶ φίλα με ἀδερφὲ, δὲ βλέπω πιά, οὔτε ἀκούω!

. . . . . .

Κι' ὅταν ἀργὰ μὲ σήκωσαν ἀπ' τὸ κορμί, ποὺ κλειοῦσε
τὴν ἁγιασμένη του ψυχή, μὲ τοὺς λυγμούς μου ἀκούσταν
ὧρες ἐν' ἄγριο μουγκρητὸ γιὰ κατευόδιο.... Ὡϊμένα!!

ΑΠ. ΜΑΜΜΕΛΗΣ

ΤΑ ΣΗΜΕΡΙΝΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ

Ο ΜΑΡΑΘΩΝΟΜΑΧΟΣ

ΤΙ ΛΕΓΕΙ Ο ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΣ κ. ΑΛΕΞ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

Σήμερα θὰ γίνουν στὸν Μαραθῶνα τ' ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀναγλύφου τοῦ Μαραθωνομάχου. Ἀλλὰ περὶ τίνος πρόκειται; Τί ἀνάγλυφο εἶνε αὐτό; Εἰδικώτατος γιὰ νὰ μᾶς διαφωτίσῃ σχετικὰ εἶνε ὁ ἀρχαιολόγος κ. Ἀλέξ. Φιλαδελφεύς. Ἐσπεύσαμε νὰ τὸν ἰδοῦμε λοιπὸν καὶ ζητήσαμε νὰ μᾶς πῇ μερικὰ πράγματα σχετικὰ μὲ τὴν εὕρεσι καὶ τὴν ἱστορία τοῦ ἀναγλύφου ποὺ σήμερα θὰ γίνῃ ἡ «ἀνιδρυσις» του στὸν Μαραθῶνα.

Τὸν βρήκα νὰ τακτοποιεῖ τὰ πράγματά του. Σὲ λίγες μέρες φεύγει σὲ ταξεῖδι στὴν Ἱσπανία. Μὲ δέχεται μὲ τὸ χαμόγελο στὰ χείλη, πάντα μὲ τὴν προθυμία ποὺ τὸν χαρακτηρίζει, καὶ μὲ μιὰ κίτρινη μαργαρίτα στὴ μπουτουνιέρα τοῦ σακκακιοῦ του.

Τοῦ λέγω τὸν σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς μου.

— Θέλετε σχετικὰ γιὰ τὸν Μαραθωνομάχο; Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι δὲν εἴμεθα βέβαιοι ἂν τὸ ἀνάγλυφο αὐτὸ παριστάνει πραγματικὰ ἕνα Μαραθωνομάχο. Βρέθηκε ἐκεῖ κοντὰ καὶ γιαυτὸ τὸν βάπτισαν ἔτσι...

Καὶ συνεχίζει:

— Τὸ ἀνάγλυφο αὐτὸ βρέθηκε κοντὰ στὸ μεγάλο τύμβο τοῦ Μαραθῶνος, στὴ θέσι Βελανιδίτσα κοντὰ στὴ θάλασσα, στὸ 1838 ἐπὶ βασιλείας τοῦ Ὄθωνος, κι' ἔχει τοποθετηθῆ στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο στὴν αἴθουσα τῶν ἀρχαϊκῶν ἀγαλμάτων ὑπ' ἀριθ. 29. Εἶνε ἔργον τοῦ Ἀριστοκλέους καὶ παριστᾷ τὸν ἀποθανόντα ὡς ὁπλίτην φέροντα θώρακα, κνημίδας, κράνος καὶ κρατῶντα διὰ τῆς ἀριστερᾶς τὴν λόγχην ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν στηρίζεται. Εἶνε ἀνάγλυφον τοῦ 6ου αἰῶνος καὶ ἀνήκει εἰς τὴν λεγομένην Ἀρχαϊκὴν τέχνην. Δηλαδὴ εἰς τὴν τέχνην ἡ ὁποία προηγήθη τῆς τοῦ Φειδίου, ὁπότε ἀκόμη δὲν εἶχε ἀναπτυχθῆ εἰς τὴν ἄκραν ἐκείνην τελειότητα ὥστε νὰ παιστᾷ τὸ ἀπολύτως ὡραῖον. Παρ' ὅλα ταῦτα, ἡ τέχνη τοῦ ἀναγλύφου αὐτοῦ εἶνε θαυμαστὴ διὰ τὴν ἀκριβῆ ἀπόδοσιν τῆς ἀνατομίας τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ διὰ τὸ ἁρμονικώτατον περίγραμμα.

Ο ΜΑΡΑΘΩΝΟΜΑΧΟΣ
τοῦ ὁποίου ἀντίγραφον θὰ ἀποκαλυφθῇ στὸν Μαραθῶνα.

Ἡ ἐντύπωσις ἐκ τοῦ ἔργου τούτου κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἦτο ἰσχυροτέρα διότι ἦτο ὁλόκληρον σχεδὸν χρωματισμένον. Ὅταν ἀνεκαλύφθη οἱ χρωματισμοὶ αὐτοῦ ἦσαν ζωηρότατοι ἀλλὰ μὲ τὴν παρέλευσιν τοῦ καιροῦ ἐξηφανίσθησαν.

»Τὸ κράνος, ἡ κόμη, τὰ μάτια, ὁ πώγων, ἔφεραν ζωηροὺς χρωματισμοὺς ἐπίσης ὁλόκληρος ὁ θώραξ καὶ αἱ κνημίδες ἦσαν διακεκοσμημέναι μὲ θαυμάσια κοσμήματα.

»Ἡ στήλη αὐτὴ θὰ ἦτο ἀνδριμένη ἐπὶ τοῦ πλησίον εὑρεθέντος τύμβου ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ ἦσαν θαμμένοι καὶ ἄλλοι ὁπλῖται, καὶ λέγεται μὲν Μαραθωνομάχος, ἀλλὰ δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τοὺς 192 Ἀθηναίους οἱ ὁποῖοι ἔπεσαν τὸ 490 π. Χ. εἰς τὴν μάχην τοῦ Μαραθῶνος καὶ ἐτάφησαν ὅλοι ὁμοῦ ἐντὸς τοῦ περφήμου τύμβου ἐπὶ τοῦ ὁποίου τώρα πρόκειται νὰ ἀνιδρυθῇ ἀντίγραφον τῆς εἰρημένης στήλης, ἐκ μαρμάρου.

»Αὐτὴ εἶνε μὲ ὀλίγας λέξεις ἡ ἱστορία ποὺ μοῦ ἐζητήσατε!»

ΝΤ. Ν.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ

ΟΙ ΕΡΩΤΕΣ ΚΑΙ ΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΤΟΥ Α. ΠΟΥΣΚΙΝ

ΣΚΑΝΔΑΛΑ, ΕΞΟΡΙΑΙ, ΜΟΝΟΜΑΧΙΑΙ...

Ὁ μεγάλος Ρῶσσος ποιητὴς Ἀλέξανδρος Ποῦσκιν ἐγεννήθη στὴ Μόσχα τὴν 26 Μαΐου 1799. Ἡ καταγωγὴ τοῦ Ποῦσκιν ἦτο ἀπὸ εὐπατρίδας τῆς Πρωσσίας, τῆς δὲ μητέρας του ἀπὸ τὸν μαῦρον Ἀννίβαν, τὸν εὐνοούμενον τοῦ μεγάλου Πέτρου. Ἀνῆκε εἰς τὴν ἀρίστην κοινωνικὴν τάξιν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἦτο εὐπρόσδεκτος εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς Ρωσσίας, ὅπου ὁ πατέρας του Σέργιος ἦτο ἀξιωματικὸς τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς. Ἡ ζωὴ τὴν ὁποίαν διῆγε ἡ οἰκογένεια Ποῦσκιν ἦτο κοσμικὴ, πολυέξοδος, καὶ ἐπιπολαία. Ἡ μητέρα του, ἂν καὶ εὐφυεστάτη γυναῖκα, ἦτο κακὴ νοικοκυρά, ἔχοντας δὲ ὅλη τὴν διαχείρισιν τοῦ σπητιοῦ καὶ τὴν εὐθύνην τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν της, ἀδιαφοροῦσε, ἀφήνοντας αὐτὰ εἰς τὴν ἐπίβλεψιν διαφόρων Γαλλίδων διδασκαλισσῶν, καὶ δι' αὐτὸ ἔλαβαν αὐτὰ τελείως γαλλικὴν ἀνατροφὴν λησμονῶντας ἀκόμη καὶ τὴν μητρικὴν των γλῶσσαν. Ἀλλ' ὁ νεαρὸς Ποῦσκιν ἔμεινε Ρῶσσος, χάρις εἰς τὴν τροφόν του, γνησίαν Ρωσσίδα χωρικὴν καὶ στὴν γιαγιά του, ἡ ὁποία κατώρθωσε νὰ ἀναπτύξῃ μέσα του, ἀφηγουμένη διάφορα ἐπεισόδια τῶν προγόνων του, ὅλα τὰ ἁπλοϊκὰ ρωσσικὰ χαρίσματα καὶ τὴν ὑπερηφάνεια διὰ τὴν καταγωγή του.

Εἰς τὸ σπῆτι τῶν Ποῦσκιν ἐσύγχαζαν οἱ καλύτεροι λογοτέχναι τῆς ἐποχῆς μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦταν ὁ Τουργιένιεφ καὶ ὁ Ζακόφσκι. Ἡ συχνὴ αὐτὴ ἐπικοινωνία μὲ τοὺς λογοτέχνας ἀνέπτυξαν τὴν ἀγάπη πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν διαφόρων βιβλίων εἰς τὸν μικρὸν Ποῦσκιν, ὁ ὁποῖος εἰς ἡλικίαν 10 ἐτῶν ὅταν εἰσήχθη εἰς τὸ Λύκειον τοῦ Τσάρκοε - Σέλο, ἤξευρε σχεδὸν ὅλην τὴν γαλλικὴν φιλολογίαν καὶ τὴν γλῶσσαν ἀρτίως. Διεκρίνετο πάντα ἡ φιλομάθειά του εἰς τὸ Λύκειον καὶ ἠρίστευε εἰς τὴν Ἱστορίαν καὶ Φιλολογίαν.

Δίνοντας τὶς τελευταῖες ἐξετάσεις του ἔγραψε τὸ ποίημα «Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὸ Τσάρκοε Σέλο», ἀναφέροντας εἰς αὐτὸ κάτι διὰ τὸν ποιητὴν Ντερζιάβιν, ὁ ὁποῖος κατεσυνεκινήθη γι' αὐτό.

Ἡ ἐπιτυχία ἦτο πλήρης. Ἔτσι βγαίνοντας ἀπὸ τὸ Λύκειο, διωρίσθηκε ἀμέσως εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν.

Τὸν πρῶτο του ἀγνὸ ἔρωτα, ὅταν ἦτο 17 ἐτῶν τὸ 1815, τὸν ἐνέπνευσε ἡ Αἰκατερίνη Παυλόβνα Μπακούνινα, ἡ ὁποία ἦτο «πρέϊλιν» εἰς τὰ ἀνάκτορα. Ὁ ἔρως αὐτὸς ἄρχισε ἀπὸ τὸ Λύκειο, ὅταν ἤρχετο νὰ βλέπῃ τὸν ἀδελφόν της, ὅπου καὶ ἐνεπνεύσθη γράφοντας τὸ τραγοῦδι «Στὸν Ζωγράφο».

Σ' ἕνα ἀπόσπασμα τοῦ ἡμερολογίου γράφει γι' αὐτήν:

«Ἤμουν εὐτυχισμένος!... Ὄχι, χθὲς δὲν ἤμουν εὐτυχισμένος, ἀπὸ νωρὶς βασανιζόμουνα περιμένοντας στὸ παράθυρο καὶ κυτάζοντας τὸν χιονισμένο δρόμο—μὰ κείνη δὲν φαινότανε—ἔχασα κάθε ἐλπίδα. Ὅπου ξάφνου τὴν συναντῶ στὶς σκάλες—ὦ γλυκειὰ στιγμή! ... Τί ὥμορφη πού ἦταν!... Ναί! Ἤμουν εὐτυχισμένος γιὰ πέντε λεπτά!»

Ὁ πλατωνικὸς ἔρως του γι' αὐτὴν ἦταν ἀτυχής. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸν ἐμπόδισε ν' ἀφιερώσῃ πολλοὺς στίχους σ' αὐτὴν καὶ εἰς πολλά του ποιήματα συναντᾶ κανεὶς τύπους ποὺ μοιάζουν τὴν Μπακοῦνιν, ὅπως καὶ εἰς τὴν «Αἰκατερίνη ἡ Αη» ἡμισατυρικὸν ἔργον τὴν ἀναγνωρίζομεν.

Ὁ ζωηρὸς χαρακτὴρας τοῦ Ποῦσκιν καὶ ἡ φυσικὴ του χάρις τὸν ἔκαναν νὰ γίνῃ περιζήτητος εἰς τὰς κοσμικὰς συγκεντρώσεις. Ἐκυκλοφοροῦσε τότε ἀπηγορευμένα ποιήματα, ἐπιγράμματα σατυρικὰ δι' ἐπίσημα πρόσωπα, ποὺ τὰ ἀπήγγειλε σὲ σαλόνια καὶ προξενοῦσαν κάθε τόσο σκάνδαλα σὲ διάφορες οἰκογένειες. Καὶ σὰν νὰ μὴν ἀρκοῦσαν αὐτὰ ἐξέδωκε «τὴν Γαβριηλίδα» ἕνα ἀντιθρησκευτικὸν ποίημα, τὸ ὁποῖον ἔφθασε καὶ μέχρι τῶν ἀνακτόρων. Ὁ αὐτοκράτωρ τότε θέτων τέρμα εἰς τὰ σκάνδαλα τοῦ νεαροῦ Ποῦσκιν, τὸν ἐξορίζει εἰς τὴν Σιβηρίαν. Ἀλλὰ οἱ ἰσχυροὶ φίλοι τοῦ Ποῦσκιν κατορθώνουν νὰ ἀναστείλουν τὴν διαταγὴν αὐτὴν, ἡ ὁποία θὰ ἦτο καταστροφὴ καθὼς ἔλεγαν διὰ τὴν ρωσσικὴν λογοτεχνίαν, μεταβάλλοντες αὐτήν. Οὕτως ὡρίσθη νὰ ἀναχωρήσῃ πάραυτα εἰς Αἰκατερινοσλὰβ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατηγοῦ Ἰνζώφ. Ἡ μονότονος ὅμως ζωὴ τῆς ἐπαρχίας ἐπέδρασε εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦ Ποῦσκιν, ὁ ὁποῖος ἠσθένησεν ἀπὸ πυρετούς, ποὺ μετεβλήθησαν ὕστερα εἰς σοβαρὰν ἀσθένειαν.

Ὁ ἐξόριστος ποιητὴς εὑρίσκετο τότε εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν, φιλοξενούμενος εἰς ἕνα Ἑβραϊκὸ σπῆτι, χωρὶς καμμίαν περιποίησιν. Κατὰ καλήν του τύχην περνοῦσε ἀπὸ κεῖ ὁ στρατηγὸς Ραγιέβσκι μὲ τὴν οἰκογένειάν του, τοῦ ὁποίου ὁ υἱὸς ὑπῆρξε συμμαθητὴς τοῦ Ποῦσκιν, πληροφορηθεὶς δὲ τὴν οἰκτρὰν κατάστασίν του, παρεκάλεσε τὸν πατέρα του νὰ μεσολαβήσῃ εἰς τὸν Ἰνζώφ νὰ τὸν παραλάβουν μαζύ των εἰς τὸν Καύκασον. Καὶ ἔτσι ἀκολούθησε τὴν οἰκογένεια Ραγιέβσκι.

Ἐκεῖ συνέρχεται, ἀναλαμβάνει, ἀπολαμβάνει τὴν ἀγρίαν φύσιν τοῦ Καυκάσου, ἐμπνέεται, ξεφεύγει ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Βύρωνος, κάμνει μία περιοδείαν καὶ γράφει καθαρῶς ρωσσικὰ ποιήματα. Τὰ καλύτερά του εἶνε ὁ «Δεσμώτης τοῦ Καυκάσου», ἡ «Κρήνη τοῦ Μπαχτσὲ Σαράϊ», τὸ «Ματωμένο Σάλι» ὅπου τὸ παίρνει ἀπὸ μίαν παράδοσιν, ὅπου ἡ ἡρωΐς εἶνε μία Ἑλληνὶς τὴν ὁποίαν σκοτώνει ὁ ἐραστής της διὰ τὴν ἀπιστίαν της.

Κατὰ τὴν διαμονήν του εἰς τὸν Καύκασον ἐκδίδεται ὁ «Ρουσλὰν καὶ ἡ Λιουντμίλλα» ἐπικὸν ποίημα ποὺ προξενεῖ μεγάλην ἐντύπωσιν καὶ αὐτὸ συντείνει εἰς τὴν νέαν του τοποθέτησιν εἰς τὴν Ὀδησσόν. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ξαναρχίζει νὰ γίνεται ὁ βίος του σκανδαλώδης μὲ τὶς ἐρωτικές του περιπέτειες καὶ τὶς μονομαχίες του δι' ἀσημάντους λόγους. Ὁ ὁρμητικὸς αὐτὸς χαρακτὴρ κάποτε συνηντήθη μὲ ἀτσιγγάνους συνεδέθη μ' αὐτοὺς καὶ γύριζε μαζύ τους ὅλην τὴν Βεσσαραβίαν, γράφοντας πάλι δεικτικὰ ἐπιγράμματα διὰ σημαίνοντα πρόσωπα. Ζητεῖται ἐκ νέου ἡ ἀπομάκρυσίς του ἀπὸ τὴν Ὀδησσό. Τὸ ἔγγραφο αὐτὸ ἐπιδεικνύεται εἰς τὸν Γσάρον, ὁ ὁποῖος διέταξε τὴν διαγραφὴν του ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, δι' ἀνάρμοστον διαγωγὴν, καὶ νὰ μεταβῇ πάραυτα εἰς τὸ χωριὸ Μιχαϊλόφσκογιε, ὅπου νὰ ἐπιτηρῆται ἀπὸ τὰς ἀρχὰς καὶ τὸν πατέρα του. Φυσικὰ ἅμα τῇ ἀφίξει του ἐπῆλθε ρῆξις ἰεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρός του, καὶ ἠναγκάσθη ὁ τελευταῖος νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ χωριό του καὶ τὸ σπῆτι του.

Ἀρχίζουν τότε νὰ κυκλοφοροῦν τὰ ἔργα ποὺ ἔγραψε στὸν Καύκασο, τὰ ὁποῖα κατέχουν τὴν πρωτεύουσαν θέσιν εἰς τὰ γράμματα καὶ ὁ Ποῦσκιν γίνεται περιζήτητος. Γράφει τὰ πρῶτα τραγούδια τοῦ Εὐγενίου Ὀνέγιν. Ἡ ζωή του στὸ χωριὸ τοῦ δίδει τὴν εὐκαιρία νὰ μελετήσῃ τὴν ἀγνὴν ρωσσικὴν ψυχὴν καὶ τὴν ζωὴν τῶν χωρικῶν.

Ὁ ποιητὴς Α. Ποῦσκιν.

Ὁ Ποῦσκιν τότε λαμβάνει διαταγὴν νὰ πάῃ στὴν Μόσχαν καὶ νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν αὐτοκράτορα. Οὕτω καὶ γίνεται καὶ τοῦ δίδεται ἡ ἄδεια νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Πετρούπολιν, ὅπου τὸν περιμένει ἡ ἐκεῖ κοινωνία μ' ἀνοικτὰς ἀγκάλας.

Πράγματι ἐκεῖ περνᾶ τὸν καιρόν του, ἀπολαμβάνων τῆς δόξης του χωρὶς νὰ γράψῃ κανένα νέον ἔργον. Νοσταλγεῖ τὴν ζωὴ τοῦ χωριοῦ, γίνεται νευρικὸς καὶ ζητᾶ ν' ἀκολουθήσῃ τὸν ρωσσικὸν στρατὸν τὸν ἐκστρατεύοντα τότε κατὰ τῶν Τούρκων εἰς τὸν Καύκασον καὶ ἐκεῖ περιγράφει τὴν ἐκστρατείαν εἰς τὴν «Ὁδοιπορίαν τοῦ Ἐρζερούμ».

Τὸ 1831 πατρεύεται εἰς τὴν Μόσχαν τὴν ὡραιοτάτην Ναταλίαν Γοντσαρόβα καὶ μεταβαίνουν εἰς Πετρούπολιν, ὅπου ζοῦν ζωὴν πολυδάπανην καὶ κοσμικήν, ἥτις ἀπῄτει πολλὰ ἔξοδα. Τότε ὁ Ποῦσκιν ἀναγκάζεται νὰ δανείζεται, καὶ πολλάκις ὁ ἴδιος ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ πληρώνει χρέη του!

Ἡ κοινωνικὴ ζωὴ τὴν ὁποίαν διάγει τὸν σκοτώνει. Τὰ χρήματα δὲν ἐπαρκοῦν διὰ τὴν σπάταλην ζωὴν τῆς κυρίας Ποῦσκιν καὶ ἐκδίδει τότε τὸν «Σύγχρονον», ἀλλὰ τότε ἀκριβῶς εἰδοποιεῖται ὅτι ἡ μητέρα του ἀπέθανε. Ἐπὶ πλέον λαμβάνει συγχρόνως καὶ δύο ἔντυπα ἀπὸ τὴν γαλλικὴν πρεσβείαν ὅπου ἀπατηθεὶς σύζυγος (τὴν ἐποχὴν ἐκείνην κυκλοφοροῦσαν ἀπὸ τὴν γαλλικὴν πρεσβείαν ἔντυπα διπλώματα ἀπατηθέντων συζύγων!)

Ὁ νευρικὸς φυσικὰ χαραχτὴρ τοῦ Ποῦσκιν ἐξίσταται, ζητεῖ ἱκανοποίησιν ἀπὸ τὸν Νταντὲς, ὁ ὁποῖος ζητεῖ προθεσμίαν 15 ἡμερῶν, καὶ κατορθώνει στὸ διάστημα αὐτὸ νὰ πατρευτῇ τὴν ἀδελφὴ τῆς κυρίας Ποῦσκιν καὶ οὕτω γινόμενος συγγενὴς τὸ σκάνδαλον ἀποσιωπᾶται. Ἀλλὰ οἱ ραδιουργίες δὲν ἐλήξαν οὔτε μετὰ τὸ γεγονὸς αὐτό. Ὁ Ποῦσκιν ἐννοιώθη τὴν εἰρωνεία καὶ τὸν οἶκτο ποὺ ἐνέπνεε στὸν κόσμο. Προκαλεῖ ὡς ἐκ τούτου ἐκ νέου τὸν Νταντὲς καὶ ἡ μονομαχία ὁρίζεται εἰς τὴν Τσερνάγια ρέτσκα (μαῦρο ποτάμι) τὴν 27ην Ἰανουαρίου 1837 καὶ ὥραν δὴν μ. μ. Ἐτσποθετήθησαν οἱ ἀντίπαλοι εἰς ἀπόστασιν 20 βημάτων. Ὅπλον μονομαχίας ὡρίσθη τὸ πιστόλι. Τὸ σημεῖον τῆς ἐναρξέως ἐδόθη καὶ ὁ Ποῦσκιν προχωρήσε μερικὰ βήματα, ἀλλ' ὁ Νταντὲς ἐπυροβόλησε πρῶτος καὶ τὸν ἐπέτυχε εἰς τὴν κοιλιά.

Μετὰ δύο ἡμέρας τὴν 29 Ἰανουαρίου 1837 ὁ μέγας ρῶσσος ποιητὴς ἀπέθανεν. Ὁ Τουργιένιεφ ἐφρόντισε τὴν μεταφορὰ τοῦ νεκροῦ εἰς τὸ κοιμητήριο τῆς Μονῆς τῆς Κοιμήσεως ὅπου ἐκείτετο καὶ ἡ μητέρα του. Ἔτσι ἔσβησε ὁ ποιητὴς ἀφίνοντας μιὰ λαμπρὰ σελίδα στὴν φιλολογία τῆς πατρίδος του.

Α. Σ.

Ἡ Φρεΐλιν Μπακοῦνιν.

Ἡ μητέρα τοῦ Ποῦσκιν.

ΑΠΟ ΤΑΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Αἱ καλλιτεχνικαὶ ἐκθέσεις αὐτὴν τὴν ἐποχὴν εἶνε πολυαριθμότεραι παρὰ ποτέ. Αὐτὴ τὴ στιγμὴ εἶνε ἀνοικτὲς συγχρόνως 7 ἐκθέσεις ζωγραφικῆς: τῆς κ. Λασκαρίδη καὶ τῶν μαθητριῶν της, τοῦ μακαρίτη Μαγιάση, τοῦ κ. Π. Μαθιοπούλου, τοῦ κ. Χ. Ροΐλπη, τοῦ κ. Φερεκίδη, τοῦ κ. Noir καὶ τῆς ὁμάδος τῶν σκιτσογράφων. Μόλις δὲ προχθὲς ἔκλεισε καὶ ἡ τοῦ κ. Μπραέσσα. Γιὰ ὅλες αὐτὲς τὶς ἐκθέσεις ἐγράψαμε μιὰ σύντομη ἐντύπωσι στὴν «Κυριακή».

Πρέπει ὅμως νὰ σημειωθῇ, ὅτι μὲ ὅλον τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἐκθέσεων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπισκεπτῶν, αἱ ἀγοραὶ ἔργων δὲν εἶνε ἀνάλογοι. Ἔχουν τελευταῖα ἀραιωθῇ ἐπαισθητῶς. Ὑπάρχει ὅμως, ὅταν ἐμφανίζεται κάτι τι νέον, τὸ σχετικὸν ἐνδιαφέρον, ποὺ δὲν εἶνε ἀνάξιον λόγου, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψει καὶ ἡ ὑπάρχουσα οἰκονομικὴ κρίσις.

Τώρα δύο νέαι ἐκθέσεις ἑτοιμάζονται πάλιν. Ἡ μία εἶνε τῆς δίδος Ναυσικᾶς Γεωργιάδου, νέας ζωγράφου ποὺ μᾶς ἦλθε ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, ἡ ὁποία ὅμως εἶνε Σμυρνιὰ προσφυγοπούλα. Ἡ δ-νὶς Γεωργιάδου θὰ μᾶς παρουσιάσῃ σειρὰν ἀπὸ παστὲλ καὶ ἐλαιογραφίες: ὅλα τοπεῖα τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῆς Κασσάνδρας. Τὰ ἔργα αὐτὰ ἔχουν κάποια δική τους γοητευτικὴ πρωτοτυπία καὶ ἀποδίδουν τὸ τόσο δύσκολη ἀκριβὰ Μακεδονικὴ ἀτμόσφαιρα. Ὁμοίως σὲ μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ ἐμφανίζονται οἱ Βυζαντινὲς ἐκκλησίες καὶ οἱ παλιὲς γειτονιὲς τῆς Θεσσαλονίκης μὲ μιὰ ξεχωριστὴ διάθεση καὶ γραφικότητα. Γιὰ τὰ ἔργα τῆς νέας ζωγράφου θὰ μιλήσουμε πιὸ ἐκτεταμένα μόλις ἀνοίξῃ ἡ ἔκθεσις ποὺ θὰ γίνῃ στὴ σάλα τοῦ ξενοδοχείου «Σπλέντιτ» (ὅπου τώρα εἶνε ἡ ἔκθεσις τοῦ κ. Noir) ἀπὸ τῆς προσεχοῦς Παρασκευῆς 27 τοῦ μηνός.

Τὴν 27 τοῦ μηνὸς ὁμοίως ἀνοίγει στὴν Γκαλερὶ Στρατηγοπούλου μιὰ ἔκθεσις ἔργων τοῦ ζωγράφου Φανέλλη, ποὺ ἔζουσε στὸ Ἅγιον πρὸ 100 χρόνων, καθὼς καὶ ἔκθεσις παλιῶν χαλκογραφιῶν.

ΦΙΛΟΤΕΧΝΟΣ

ΣΕ ΜΙΑ ΜΟΡΦΙΝΟΜΑΝΗ

Ποιὸ νᾶνε τοῦτο τὸ κορμί, ποὺ τρέμει καὶ ποὺ σβήνει
καὶ λείψανο καὶ σκέλεθρο, φάντασμα πάει νὰ γίνῃ;

Τῆς χάρης ἦταν ἡ φωλιὰ τῆς ὁμορφιᾶς τὸ πλάσμα
καὶ τῶν ἐρώτων ἡ χαρὰ, καὶ τῶν ἀσμάτων ἄσμα.

Ποιὸ νᾶνε τοῦτο τὸ κορμὶ ποὺ τρέμει καὶ ποὺ σβήνει;
Τόθρεψε πρῶτα τὸ φιλί, τώρα τὸ ζῇ ἡ μορφίνη.

Τ' ἀγάπησ' ἕνας βασιληᾶς γιὰ μιὰ ματιά του μόνο
γιὰ μιὰ νυχτιὰ στὸ πλάϊ του τὸν ξέχναγε τὸ θρόνο.

Τῆς λαύρας εἴτανε πνοή εἴταν τῆς γλύκας δρόσι
καὶ μοναχὰ τὸ χέρι της νὰ σ' ἄγγιζε —μεθῦσι!

Τὸ βασιληᾶ τὸν ἄγουρο τὸν πῆρε κακὴ μοῖρα
ἐρείπιο τὸ παλάτι του, κουρέλι κι' ἡ πορφύρα.

Καὶ τῶν ἀρχόντων ἡ κυρὰ κι' ἡ μάγισσα τῶν τόπων
τιμὴ τῶν πόρνων ἔγινε καὶ μπαίγνιο τῶν ἀνθρώπων.

Τώρα τὸ χέρι ποὺ εἴτανε σὰν τ' ἀκριβὸ ρουμπίνι
ζητιάνας χέρι ἁπλώνεται γιὰ μιὰ ἐλεημοσύνη.

Σὰν τὸ φτωχὸ τῆς γειτονιᾶς, τοῦ δρόμου σὰν τὸ σκύλλο
πορεύεται καὶ στέκεται σὰν τὸ ξερὸ τὸ ξύλο.

Δαρμένη κι' ἀπ' τὴν ἀπονιὰ κι' ἀπὸ τὴν ψυχοπόνια
τὸ γέλοιο εἶνε τοῦ κάπελα, το

Ρυθμός Μόδα Εσπρί Οἰκογένεια

ΣΤΗΛΗ ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΣ

Η ΚΟΣΜΙΚΗ ΜΑΣ ΚΙΝΗΣΙΣ
ΣΑΛΟΝΙΑ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΟΙ

ΤΟ ΚΑΡΝΕ ΤΗΣ ΜΟΝΤΑΙΝ

Τὸ πλέον πολύκοσμον γεγονὸς τῶν τελευταίων ἡμερῶν ἦτο ἡ ἑορτὴ τοῦ Λυκείου ποὺ ἐδόθη εἰς τὸ Στάδιον καὶ συγχρόνως καὶ τὸ πλέον εὐχάριστον διότι χάρις στὴν ἀφάνταστον πολυκοσμίαν του μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων τῶν παρευρεθέντων.

— Ἐπικρατοῦν φορέματα νόστιμα ἀπογευματινὴ καὶ πρωϊνὴ σεμιζιέ. Παρουσιάζονται καὶ μερικὲς κυρίες μὲ φορέματα ποὺ μποροῦσαν νὰ χρησιμοποιηθοῦν

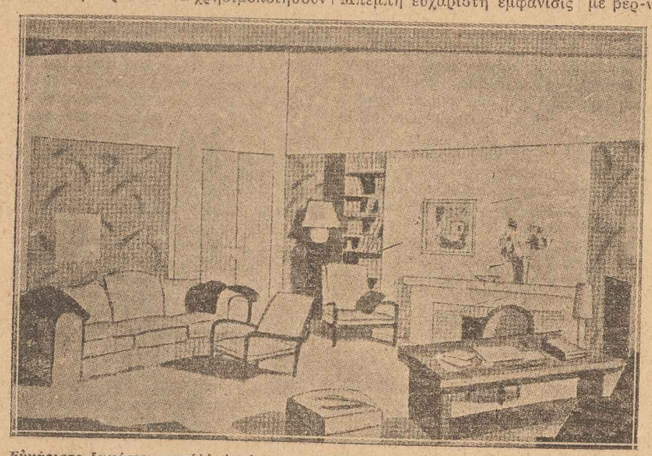

Εὐχάριστο δωμάτιον κατάλληλο διὰ γραφεῖον μὲ διάκοσμο ἁπλὸ καὶ αὐστηρό. Στὴν ἄκρη τοῦ χαμηλοῦ τζακιοῦ ἡ βιβλιοθήκη. Γραφεῖο ἁπλούστατο. Ντιβάνι εἶδος καναπέ.

σὲ γεῦμα καὶ βραδυνὴ δεξίωσι, ἤτοι κρὲπ-ροφαὶν σὲ χρώματα παστέλ.

— Πολὺ χαριτωμένα μερικὰ φορέματα σπὸρ ποὺ συνδυάζονται μὲ τὰ νέα μανδήλια καρρὼ μπλὲ καὶ ἄσπρα, ἄλλα ρὸζ καὶ ἄσπρα καὶ κάτι εὔμορφα σὲ φόντο τσαγαλί.

— Ντεμπουτάρουν ὁριστικῶς καὶ τὰ μεγάλα ψάθινα καπέλλα, σὲ φόρμες μάλλον στρογγυλὲς καὶ ἐλαφρὰ κλός.

— Ξεχωριστὲς σιλουέττες κ. Γ. Πεσματζόγλου φόρεμα καὶ ἐπανοφῶρι γκρί, γαρνιρισμένο ρενὰρ, καὶ ἕνα ὡραῖο καπέλλο πλατύγυρον μὲ ψάθα συντονισμένη μὲ τὸ ἀνσάμπλ. Δὶς Ντερμπλὰν φόρεμα «σεμιζιὲ» φραμπουὲ μὲ ἄσπρες γραμμὲς καὶ μπάνιση μπὲζ μὲ λουλούδια στὴν ἀπόχρωσι τοῦ φορέματος. Δὶς Λοβὲρδου μπλὲ μαρὲν χαριτωμένο ἀνσάμπλ κανοτιὲ ψάθινη γυαλιστερὴ ψάθα μπλὲ μαρέν. Δὶς Μ. Μιταυτσῆ φόρεμα σπὸρ κρὲπ-ντὲ-σὸν μπὲζ-ρὸζ μὲ ἐσάρπα μανδῆλι καρρὼ μαύρη ἄσπρη, κ. Μαλτσινιώτη φουλάρι μπλὲ ρουὰ καὶ ἄσπρο καπέλλο ψάθινο μπλὲ-ροττὲ, Μικέττ Καμπάνη μπὲζ σύνολον χαριτωμένο.

— Τὸ παρελθὸν Σάββατον δεξίωσις παρὰ τῷ κ. καὶ τῇ κ. Βότση. Παρευρέθησαν κ. καὶ κ. Λ. Ρούφου, κ. Ι. Μπούμπουλη, κ. Θ. Ὑψηλάντη, κ. καὶ κ. Τρικούπη, κ. καὶ δνὶς Καρατζᾶ, κ. Κ. Μαυρομιχάλη, κ. Ἰμμελεν, κ. καὶ κ. Ζαρίφη, κ. καὶ δνὶς Εὐγενίδη, κ. καὶ κ. Στεφάνου, κ. Ἀβέρωφ, κ. καὶ κ. Πετρίτση, δνὶς Κουντουριώτη, κ. Χρουσάκη, δενὶς Ρικάκη, κ. καὶ κ. Δεληβάκη, κ. καὶ κ. Κ. Δοσίου, κ. καὶ δνὶς Μπότσαρη, δνὶς Κορδέλλα κ. καὶ κ. Δὲ Σάντο.

— Καὶ οἱ κ. κ. Π. Ἀργυρόπουλος, Ἀν. Πάλλης, Ἡλιάσκος, Α. Κουντουριώτης, Δέλης, Φραντζῆς κλπ.

— Αἱ δεξιώσεις ὑπὸ τύπον ταράτσεν-πάρτυ καὶ βεράντεν-πάρτυ ἐξακολουθοῦν ἀναγγελλόμεναι. Μεγάλη φούργια—ἐφ' ὅσον ἀνεγνωρίσθησαν ὑπὸ τοῦ κώδικος τῆς μόδας—χαρτοπαικτικαὶ καὶ χορευτικαὶ δεξιώσεις μετεκομίσθησαν στὸ ὕπαιθρον. Μία ἐκ τῶν τελευταίων ἰδιαιτέρως «σανσασιοννὲλ» λόγῳ διακόσμου Ἄπω Ἀνατολῆς καὶ καλλαισθήτου διακοσμήσεως λουλουδιῶν.

— Τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην μπριτζράουτ παρὰ τῷ στρατηγῷ καὶ τῇ κ. Ζιρόρ. Ἄπειρα τραπέζια μπριτζ. Ἡ οἰκοδέσποινα, βοηθουμένη ὑπὸ τῆς χαριτωμένης θυγατρός της, δέχεται τοὺς κεκλημένους μὲ πολλὴν ἀβρότητα.

— Ἰσπευρεύθησαν πρέσβυς Ἀμερικῆς καὶ κ. Σκίννερ, πρέσβυς Ἀγγλίας καὶ λαίδη Λωραὶν—πολὺ εὔμορφη,—πρέσβυς Ἰταλίας καὶ κ. Ἀρλόττα—φυσιογνωμία σπιριτουόζα,—δνὶς Ἀρλόττα—χαρακτηριστικὴ σιλουέττα—μὲ πράσινο ζάντ, πρέσβυς Ὁλλανδίας καὶ κ. ντὲ Περσοὺμ—κομψοτάτη ἐμφάνισις.

— Παρέστη ἐπίσης γαλλικὴ ἀποστολή, κ. καὶ κ. Ἄλεώ, κ. καὶ κ. καὶ δ-νὶς Λεπετί, μὲ ρὸζ τουαλέττα, κ. καὶ κ. Λαγκλουά, κ. καὶ κ. Τσαλδάρη, κ. καὶ κ. Μεταξᾶ, κ. καὶ κ. Μαζαράκη μὲ πράσινη τουαλέττα, κ. καὶ κ. Γ. Καφαντάρη μὲ κομψὴ μὰρ τουαλέττα, κ. καὶ κ. Ν. Τρικούπη, δ-ὶς Κορδέλλα πολὺ εὔμορφη μὲ ρὸζ, κ. καὶ δ-ὶς Ν. Βλαχοπούλου χαριτωμένη ἐμφάνισις μὲ λευκά, κ. καὶ κ. Γ. Πανᾶ—πολυέν-διαφέρουσα φυσιογνωμία— μὲ κομψὸν σύνολον μπὲζ, κ. καὶ κ. Φραντζῆ, κ, καὶ κ. Ν. Μακρᾶ, δ-ὶς Ν. Μακρᾶ, νοστιμωτάτη μητέρα τουαλέττα, μπ/ρὺς κ. καὶ κ. Τυπάλδου μπλὲ μαρὲν, κ. καὶ κ. Μανέττα ρὸζ ἐμπριμέ, κ. καὶ κ. Β. Μπένση μαύρη κομψὴ τουαλέττα, κ. Χαρισιάδη κ. καὶ δ-νὶς Β. Μελᾶ, κ. καὶ κ. Φωκᾶ μὲ κομψὸ γκρὶ σύνολον, κ. καὶ κ. Α. Λεονταροπούλου, μὲ γκρί, κ. καὶ κ. Χαρτουλάρη, κ. καὶ κ. ντὲ Ηὼλ κλπ. Καὶ ἕνας χορὸς φαντασμογορικὸς χάρις στὴν ὡραία ἐμπνευσιν νὰ δοθῇ στὸν κῆπον τοῦ Πτὶ Παλαὶ παρὰ τῷ κ. καὶ τῇ κ. Στεφάνου.

— Ὅλα τὰ δένδρα φωταγωγημένα, τερραὶν χορευτικὸν περικυκλωμένον μὲ λουλούδια καὶ φῶτα, στὸ βάθος ἕνα κιόσκι σκεπασμένο ἄσπρα, κίτρινα ἄνθη χρησίμευεν γιὰ τὴν Τζὰζ-μπάντ.

— Θαυμάσιος θόλος ἀπὸ λουλούδια καὶ φωτισμένο μὲ πολύχρωμα ἠλεκτρικὰ ὠθηγοῦσε στὸ χορευτικὸν τερραίν.

— Σὲ μιὰ ταράτσα τοῦ κήπου ὅπου ὑπῆρχαν ἀναπαυτικὲς πολυθρόνες, εἶχεν ἐγκατασταθῇ μπὰρ καὶ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν κεκλημένων ἄφθονος καμπανίτης καὶ τὰ πλέον ἐκλεκτὰ ποτά.

— Αἱ αἴθουσαι διακεκοσμημέναι μὲ πολὺ γοῦστο. Εἰς μίαν τῶν αἰθουσῶν τράπεζα μπριτζ, σὲ ἄλλη πολυτελέστατον σουπέ.

— Ζωηρότης μεγάλη, ὁ περισσότερος κόσμος στὸν φωταγωγημένον κῆπον, τουαλέττες ἔξωμες καὶ χρωματιστὲς πολυτελεῖς σορτί, μέσα στὸ λουλουδένιο πλαίσιον ἀποδίδουν ἐντύπωσιν ὀνειρώδη.

— Παρευρέθησαν πρέσβυς Ἰταλίας, ἡ κ. καὶ δ-νὶς Ἀρλόττα, πρέσβειρα Ρουμανίας, ἡ δ-νὶς Τσικαλιώτη μὲ ρὸζ φόρεμα, ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ἡ κ. Α. Μιχαλακοπούλου, ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ἡ κ. Τσαλδάρη μὲ βερ-νὶλ περλὲ, κ. καὶ κ. Δ. Ἡλιάσκου πολὺ χαριτωμένη μὲ ἀρζὰν περλὲ τουαλέττα, κ. καὶ κ. Σίμου, δ-νὶς Χρυσοβέργη λίαν διακοσμητικὴ μὲ ρὸζ ζωρζὲτ, κ. καὶ κ. Τσαρλαμπᾶ, κ. καὶ κ. Δεληβάνη, κ. καὶ δ-νὶς Μαλανδρίνου μὲ λυκα, κ. καὶ κ. Α. Μιχαλοπούλου συμπαθεστάτη μὲ chic φόρεμα ἀπὸ πόκκινη δαντέλλα, κ. καὶ κ. Μπέμπη εὐχάριστη ἐμφάνισις μὲ βερ-νὶλ ζωρζὲττ, κ. Φώφη Μεταξᾶ μαῦρα καὶ ἰδιόρρυθμον σαρτὶ κεντημένη, κ. Καρτάλη, κ. καὶ δ-νὶς Μπέμπη, κ. καὶ κ. Ἀκίλογλου, κ. Α. Μορέλλε μὲ γκρὶ καὶ θαυμασία σορτὶ βελοῦδο φραμπουάζ, κ. παὶ δ-νὶς Β. Μελᾶ κ. καὶ δ-νὶς Κέπετζη, κ. καὶ κ. Ζαχαρίου, κ. καὶ δ-νὶς Φωστροπούλου, κ. καὶ δ-νὶς Ἀναστασιάδη, κ. καὶ κ. Παπαδημητρίου κλπ

— Χορευτικὸν ἀπόγευμα τὸ παρελθὸν Σάββατον παρὰ τῷ κ. καὶ τῇ κ. Ν. Μακρᾶ εἰς τὴν ἐν Π. Φαλήρῳ ἀνοικτὸν καρδὴ ἐπαυλίν των.

— Παρέστη ἀγγλικὴ ἀποστολή, κ. καὶ κ. Γκοὺλδ, στρατηγὸς κ. καὶ δνὶς Ζιράρ, κ. Α. Μιχαλακοπούλου, κ. Γ. Καφαντάρη, κ. Γ. Πασπάτη, κ. καὶ κ. Λοπρέστη, κ. Βεργιοπούλου εὔμορφη μὲ μπλὲ ἐμπριμὲ, κ. καὶ κ. Μπένση, κ. καὶ κ. Γ. Μακκᾶ, κ. Πολυχρονιάδη, κ. καὶ κ. Γ. Πανᾶ, κ. καὶ κ. Ν. Πετιμεζᾶ, δνὶς Σακελλαροπούλου, κ. καὶ κ. Ἀφθονίδη, κ. καὶ κ. Ἰζαὶλωφ, κ. καὶ κ. Χαλκιοπούλου εὐχάριστη συνομιλήτρια, κ. καὶ κ. Φωκᾶ, κ. καὶ κ. Φραντζῆ.

— Ὡραῖες ἐμφανίσεις δίδες Αλεξάνδρα καὶ Εἰρήνη Ν. Μακκᾶ, Χατζηαργύρη, Μανούση, Φραντζῆ, Πετιμεζᾶ.

— Μεταξὺ τῶν κυρίων: Πολυγένης, Σαλταφέρας, Μαν. Μακκᾶς, Β. Διαμαντόπουλος, Α. Μπένσης, Πατσιφᾶς, Φραντζῆς, Μινέτας, Ἰγγλέσης, Κωστῆς, Δεμερτζῆς, Ἰωαννίδης.

Τὴν Παρασκευὴν ἕνα ἀπὸ τὰ ὡραιότερα γκάρντεν-πάρτυ παρὰ τῷ κ. καὶ τῇ κ. Ἀλ. Διομήδους.

Βραδυνὸ φόρεμα σὲ νεωτάτη φόρμα ἀπὸ λευκὸ κρὲπ-σατέν.

ΕΙΝΕ... CHIC

...φόρεμα βραδινὸ ἀπὸ-μπὲζ-κρὲπ-ροφαὶν «ἀμπιεσμὲν» μπὲζ ρὸζ σὲ τρεῖς τόνους—φούστα, δύο βολὰν ἀπὸ δαντέλλα μπὲζ, τὸ ἴδιο φόρεμα φοριέται καὶ ἀπόγευμα χάρις σὲ μία καζάκα ἀπὸ δαντέλλα μὲ μανίκια δαντελλένια, ἀνοικτὴ ἐμπρὸς ὥστε νὰ φαίνεται τὸ φόρεμα.

...ἡ νέα νουβωτὲ, ἐσάρπα δεμένη σὰν μανδῆλι στοὺς ὤμους, ἀπὸ κρὲπ-ροφαὶν ντεκραντὲ ρὸζ ἢ μπλὲ-σιέλ.

...«ντεζαμπιγὲ» ἀπὸ «Μαλὶν» δαντέλλα κρὲμ καὶ κατὰ διαστήματα πλισσὲ μουσελίνα ρὸζ, καταλήγει σὲ δυὸ βολὰν φεσονοειδῆ ἀπὸ δαντέλλα μπὲζ.

...ὁμπρέλλα σκωντσέζικη μπλὲ καὶ ἄσπρη ἢ ρὸζ, τσάντα ἀπὸ σουέντ ἐπίσης καρρὼ γκρὶ καὶ ἄσπρη.

...τὸ λουλοῦδι ποὺ καρφώνεται στὸ ἀπογευματινὸ φόρεμα εἶνε πελὼριον καὶ ἀπὸ πτερὸ, στὸν ἴδιο τόνο μὲ τὸ φόρεμα.

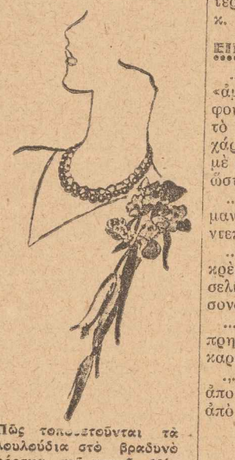

Πῶς τοποθετοῦνται τὰ λουλούδια στὸ βραδυνὸ φόρεμα τοῦ χορεῦ. Μία σύνθεσις ἀπὸ τουλίπες πτερὸ καὶ πανσέδες ἀπὸ ταφτά.

ΤΡΟΠΟΣ ΤΟΥ ΦΕΡΕΣΘΑΙ

— Ὅταν ἔχετε προσκεκλημένους γιὰ γεῦμα, πρόγευμα, ἢ τσαὶ παίρνετε ὅσον τὸ δυνατὸν πλέον ἥρεμον καὶ ἀφελὲς ὕφος. Πρὸ πάντων ἀποφεύγετε μὲ κάθε τρόπο νὰ συνεννοῆσθε μὲ τὴν καμαριέρα σας, καὶ ἰδίως διὰ βλεμμάτων—μερικὲς οἰκοδέσποινες περιστρέφουν τοὺς ὀφθαλμούς των, μὲ ἀγριότητα λεοντariῶν περιστρεφομένην στὸ κλουβί τους—διότι ἐν τῷ μεταξὺ οἱ κεκλημένοι ἢ θὰ κάνουν κέφι εἰς βάρος σας, ἢ θὰ περιπέσουν σὲ μελαγχολία.

— Τὸ κυριώτερον μυστικὸν τοῦ «μπιενἐτρ» στὶς δεξιώσεις εἶνε ἡ ἐκ τῶν προτέρων πλήρης τακτοποίησις μέχρι τελευταίας λεπτομερείας.

— Μὴ χωρίζετε τοὺς κεκλημένους σας κατὰ τρόπον ἐπιβατῶν πρώτης καὶ δευτέρας θέσεως καὶ μερικοὺς μὲ ἐξπρὲς, βαγόνι λούσον.

— Τώρα τὸ καλοκαῖρι τὰ οὖζα καταρροῦνται στὶς πρωϊνὲς καὶ μεσημεριανὲς ἐπισκέπτριές σας προσφέρετε γλυκὸ τοῦ κουταλιοῦ καὶ νερὸ κρύο—πρὸ πάντων. Ἐπίσης εὐπρόσδεκτη εἶνε ἡ παγωμένη πορτοκαλλάδα τῇ συνοδείᾳ λεπτοειδῶν μπισκότων.

— Τὸ ἀπόγευμα ἐξακολουθεῖ ἡ τεϊοποσία. Ἂν εἶσθε στὴν ἐξοχὴ προσφέρατε καφὲ μὲ γάλα. τσουρέκια ἢ μπριός, φρέσκο βούτυρο, γλυκὸ καὶ φρούτα. Ἔχετε ὑπ' ὄψει σας ὅτι ἡ ἐξοχὴ ἀνοίγει τὴν ὄρεξι καὶ πρὸς τὸ βράδυ θὰ εἶνε ἐπιθυμητὰ καὶ ὀλίγα μεζεδάκια μὲ κουσὶ παγωμένο.,

Η ΜΟΝΤΑΙΝ

ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΥ ΜΠΟΥΤΕ

ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΤΗΣ ΦΙΛΑΡΕΣΚΕΙΑΣ

Ἡ φιλαρέσκεια εἶνε μιὰ παραγνωρισμένη ἀρετή. Μονάχα οἱ ἐρωτευμένοι, τῶν ὁποίων τὸ πάθος ἱκανοποιήθηκε καὶ εἶναι εὐτυχισμένοι καὶ ἀδιάφοροι πρὸς ὅλα, καθὼς καὶ οἱ γυναῖκες ποὺ δὲν μποροῦν οὔτε μὲ στολίσματα οὔτε καὶ χωρὶς στολίσματα, νὰ συγκινήσουν τοὺς ἄνδρας, αὐτοὶ μονάχα θεωροῦν τὴν φιλαρέσκεια ὡς ἐλάττωμα. Μὰ ἡ ἀντίληψις αὐτὴ εἶνε τρομερὴ ἀδικία. Ἡ φιλαρέσκεια εἶνε ἡ πρωτίστη ἀρετὴ τῶν γυναικῶν. Μιὰ γυναίκα ποὺ δὲν εἶνε φιλάρεσκη ἀπατᾷ τὸν ἴδιο της τὸν ἑαυτό, ἀπατᾷ τὴν κοινωνική της ἀποστολή, θέλει κυριολεκτικῶς νὰ γελάσῃ αὐτὴν τὴν τύχη της.

Ἡ φιλαρέσκεια συνίσταται στὸ νὰ θέλῃ κανεὶς νὰ κάνει πιὸ καταφανῆ τὴν ὁμορφιά—νὰ τῆς δώσῃ φτερά... Ἢ, καλύτερα, (γιὰ νὰ μιλήσουμε πιὸ ἀνθρώπινο) νὰ δημιουργήσῃ καλλονὴ ἢ τοὐλάχιστον κάποια χάρη μὲ τὰ μη αμιὰ δῶρα ποὺ τοῦ ἔδωσε ἡ φύσις καὶ τὰ ὁποῖα, γενικῶς, τὰ χρόνια ποὺ περνᾶνε τὰ μαραίνουν, τὰ καταστρέφουν, χωρὶς ποτὲ νὰ τὰ καλυτερεύουν.

Τίποτα δὲν εἶνε πιὸ συγκινητικὸ ἀπ' τὴν προσπάθεια τὴν ὁποία καταβάλει μιὰ φιλάρεσκη γιὰ ν' ἀποκρύψῃ ἢ νὰ ἐξωραΐσῃ ὅ,τι ἀτελὲς βρίσκει ἀπάνω της καὶ, ἀπεναντίας, νὰ δείξῃ —μὲ ὑπερήφανη γενναιοδωρία—ὅ,τι ἐλκυστικὸ ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἀπ' τὸν φυσικό της πλοῦτο.

Κυττάξτε αὐτὴ τὴν γυναίκα ποὺ δὲν εἶνε πιὰ πολὺ νέα, καὶ ὅμως εἶνε ἀκόμη νέα. Ἕνα κομμάτι ἀραχνοΰφαντης μουσελίνας μὲ μπαλένες σκεπάζει τὸν λαιμό της, στὸ πεῖσμα τῆς σημερινῆς μόδας, ἡ ὁποία διακρίνετε γιὰ τὴν ἀδιάκριτη ἐλευθερία της..Ναί, μὰ τὸ κοντὸ φουστάνι τῆς ἴδιας αὐτῆς γυναίκας μᾶς ἀποκαλύπτει ὡς τὰ γόνατα πόδια τορνευτὰ μὲ γραμμὲς εὐχάριστες στὸ μάτι· τὸ στένεμα τῆς μέσης του κάνει τὴν ὅλη της σιλουέττα νὰ φαντάζῃ σὰν κρίνος... Ὅλοι μας ἀντιλαμβανόμεθα πὼς ἡ γυναίκα αὐτὴ ἔχει λαιμὸ ρυτιδωμένο, τὸν ὁποῖο τὰ χειρουργικὰ φῶτα δὲν μπόρεσαν νὰ ἐξωραΐσουν. Μὰ ἐκείνη δὲν πολυδίνει σημασία σ' αὐτό. Καὶ κάνει, ταπεινότατα τὸ καθῆκον της δείχνοντας τὰ θέλγητρά της καὶ κρύβοντας τὰ ἐλαττώματα τοῦ κορμιοῦ της.

Ἐξάλλου, ἂς μὴ λησμονοῦμε πὼς ἡ φυσικὴ φιλαρέσκεια ἔχει, συχνά, στενὲς σχέσεις καὶ μὲ τὴν ἠθικὴ φιλαρέσκεια. Μιὰ γυναίκα ποὺ ἐπιζητεῖ διαρκῶς νὰ καλυτερεύσῃ τὸ σῶμά της, ἀναγκάζεται, χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνῃ, νὰ καλλωπίσῃ καὶ τὸ ἠθικό της. Συνηθίζει νὰ διορθώνῃ τὰ πνευματικά της ἐλαττώματα, ὅπως διορθώνει τὰ σωματικά της... Τί καλύτερο μποροῦν νὰ ζητήσουν ἐκεῖνοι ποὺ τὴν περιστοιχίζουν; Ποιὸ μεγαλύτερο ἀγαθὸ μπορεῖ νὰ περιμένῃ κι' αὐτὴ ἡ ἴδια—αὐτὴ, τῆς ὁποίας τὸ μοναδικὸ ὄνειρο στὴν ζωὴ εἶνε πὼς ν' ἀρέσῃ, πὼς νὰ γίνεται εὐχάριστη;

***

Ἡ γυναίκα ἡ ὁποία εἶνε φιλάρεσκη ἀποκλειστικῶς γιὰ ν' ἀρέσῃ σ' ἕνα ἄνδρα, ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν. (Στὸν κανόνα αὐτὸν δὲν συμπεριλαμβάνω ὡρισμένες γυναῖκες). Ἡ γυναίκα, εἶνε, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, φιλάρεσκη γιὰ τὶς ἄλλες γυναῖκες ποὺ τὴν ἐξετάζουν προσεκτικὰ καὶ τὴν κριτικάρουν: «Τὸ φουστάνι αὐτὸ σοῦ πάει τρέλλα!...» «Μὲ τὰ σκουλαρίκια σου ἔκανες τὸ θαυμάσιο αὐτὸ δαχτυλίδι;...». (Ὅλες οἱ φιλάρεσκες, βλέπετε, δὲν ἔχουν ἑκατομμύρια...) Ἡ πραγματικὴ φιλάρεσκη εἶνε φιλάρεσκη γιὰ ὅλον τὸν κόσμο, γιὰ τοὺς ἄνδρες καὶ γιὰ τὶς γυναῖκες, γιὰ τοὺς καθρέφτες, γιὰ τοὺς περαστικούς... ἀδιάφορο γιὰ ποιόν. Μά, πρωτίστως, γιὰ τὸν ἴδιο της τὸν ἑαυτό, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ πῇ· εὐχαριστημένη, ἀπὸ μέσα της: «Εἶμαι καλὰ ντυμένη. Φαίνομαι ὄμορφη. Ἔξοχα!...»

Τί τὸ συγκινητικώτερο ἀπ' τὰ θαύματα τὰ ὁποῖα συντελεῖ καθημερινῶς μιὰ γυναίκα, μὲ μηδαμινὰ μέσα, γιὰ ν' ἀποκτήσῃ κάποια κομψότητα, γιὰ νὰ δείξῃ τὶς χάρες της; Σὲ τί ἀθῶους καὶ ταπεινοὺς συνδυασμοὺς καταφεύγει—ἀπ' τὶς οἰκονομίες στὶς καθημερινὰ ἔξοδα, τὶς ὁποῖες ὁ σύζυγος δὲν πρέπει ποτὲ ν' ἀντιληφθῇ, ὡς τὴν οἰκονομία ἀπ' τὸ ταξὶ—γιὰ νὰ ἐξοικονομήσῃ ὀλίγα χρήματα! Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶνε πὼς καὶ ἀπὸ τὶς δύο αὐτὲς περιπτώσεις ἡ γυναίκα βγαίνει κερδισμένη καὶ ἀπὸ μιὰν ἄλλην ἄποψιν: τρώγοντας λιγώτερο καὶ περπατώντας περισσότερα, κατορθώνει νὰ διατηρήσῃ κάποια ἀριστοκρατικὴ λιγωτητα. Ἐξάλλου καὶ τὸ ζήτημα τῆς ὀλίγης τροφῆς εἶνε σήμερα—ἔξω ἀπὸ κάθε οἰκονομικὴν ἄποψιν—μιὰ ἀπὸ τὰς ἐπιτακτικωτέρας ἀπαιτήσεις τῆς μόδας. Ἡ πολυφαγία καὶ ἡ φιλαρέσκεια εἶνε δυὸ πράγματα ποὺ δὲν συμβιβάζονται. Ὅσες γυναῖκες θέλουν νὰ διατηρήσουν λεπτὲς τὶς γραμμὲς τοῦ κορμιοῦ των, πρέπει νὰ κάνουν τὴν ἡρωϊκὴ θυσία νὰ στεροῦνται ἕνα ἀγαπημένο τους φαΐ.

***

Ἀνέφερα παραπάνω γιὰ τὶς σπάνιες γυναῖκες ποὺ εἶνε φιλάρεσκες γιὰ νὰ προξενήσουν ἐντύπωση σ' ἕνα ἄνδρα. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ θὰ σᾶς διαβάσω μερικὲς γραμμὲς ἀπὸ μιὰν «ἐπιστολὴ ἀναγνωστρίας», τὴν ὁποία ἔλαβα πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν. Ἡ ἄγνωστος αὐτὴ μοῦ παραπονεῖται πὼς ὁ σύζυγός της ἀρχίζει νὰ τὴν ἀποφεύγῃ ἐπειδὴ τὴν βρίσκει πλὺ «νοικοκυρὰ» καὶ καθόλου συγχρονισμένη, καθόλου φιλάρεσκη, καθόλου ἕλκυστική. («Ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ, ἐρωτοτροπεῖ καὶ μὲ κάποια φίλη της—χαριτωμένη, σαγηνευτική). «Κάνω καλὰ ἢ ἄσχημα ποὺ δὲν εἶμαι φιλάρεσκη. Πέστε μου, ἐπιτέλους, κύριε, ἂν εἶνε ἀλήθεια πὼς μιὰ γυναίκα νέα ἀκόμη καὶ ὡραία—ναί, ὁ καθρέφτης μου δὲν μὲ γελάει, μολονότι ὁ ἄνδρας μου ἔχει τώρα τελευταίως διαφορετικὴ γνώμη—πρέπει κατ' ἀνάγκην νὰ βάφεται καὶ νὰ καταφεύγῃ σὲ τεχνάσματα, σὰν ἑταίρα, ἂν θέλῃ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀγάπη τοῦ συζύγου της. Εἶνε ἀλήθεια αὐτό; Καὶ οἱ ἄνδρες εἶνε τόσο ἐπιπόλαια, τόσο ταπεινά;....»

Ἴσως ὁ σύζυγος τῆς ἐπιστολογράφου μου νὰ εἶνε ἐπιπόλαιος καὶ ταπεινός. Δὲν ἔχω τὴν τιμὴ νὰ τὸν γνωρίζω καὶ δὲν μπορῶ ν' ἀποφανθῶ περὶ τούτου. Ἀλλὰ ἡ ἄγνωστός μου παραπονιάρα, εἶνε θῦμα τῆς προλήψεως, ὅτι «μιὰ τίμια γυναίκα δὲν πρέπει ποτὲ νὰ εἶνε φιλάρεσκη. Ἔχει τὴν γνώμη πὼς ἂν μακιγιαρισθῇ... θὰ καταπέσῃ ἠθικῶς! Μὰ τί ἐσφαλμένη ἀντίληψις εἶνε αὐτή!—καὶ ἡ ὁποία ἀσφαλῶς θὰ τῆς κοστίσῃ τὴν εὐτυχία της! Ὁ σορὸς, ὁ καλλιτέχνης, ὁ βιομήχανος, ὁ ἔμπορος, ὁ καταστηματάρχης, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τέλος ποὺ τρέφουν κάποια φιλοδοξία, προσπαθοῦν μὲ ὅλες των τὰς δυνάμεις νὰ ἔχουν ἐπιτυχία στὸν κύκλο τῆς δράσεώς των. Πῶς λοιπὸν μπορεῖ μιὰ γυναίκα, τῆς ὁποίας ὁ ἐπίγειος σκοπὸς εἶνε ν' ἀρέσῃ, νὰ ἀδιαφορῇ γι' αὐτὴν τὴν ἐπιτυχία;

Νὰ ἐξηγούμεθα ὅμως: δὲν ἐννοῶ μὲ τὶς ἀπόψεις ποὺ ἐκθέτω παραπάνω, πὼς ἡ γυναίκα ἔχει μοναδικὸ προορισμὸ νὰ εἶνε μιὰ γοητευτικὴ κούκλα. Ἄ, ὄχι! Πολλὲς γυναῖκες ἔχουν ἀποδείξει πὼς μποροῦν νὰ συναγωνισθοῦν μὲ τὸν ἄνδρα —καὶ μὲ καταπληκτικὴ ὑπεροχὴ ἐνίοτε—στὰ ἐπίπεδα τὰ ὁποῖα τὸ ἄσχημο φῦλο θεωρεῖ, ἐγωϊστικῶς σκεπτόμενος, ὡς ἀποκλειστικὴ ἰδιοκτησία του.

Μὰ κι' αὐτὲς ἀκόμα οἱ γυναῖκες ποὺ παραστράτησαν, νὰ ποῦμε, ἀπ' τὴν ὁδὸ τὴν ὁποία ἐχάραξαν γιὰ τὸ λεπτὸ φῦλον οἱ κοινωνικοὶ νόμοι καὶ ἐπεδόθησαν σὲ ἀνδρικὰ ἐπαγγέλματα, δὲν μπόρεσαν νὰ ἀπρβάλουν τὴν οὐσία τῆς φύσεώς των: νὰ θέλουν δηλαδὴ πάντα ν' ἀρέσουν. Μιὰ γυναίκα δικηγόρος, ὅρθια στὸ βῆμα, ὑπερασπίζεται μὲ πάθος τὸν πελάτη της—ἕνα ἀναρχικὸ ἂς ὑποθέσουμε. Τὰ κοινωνικὰ συστήματα ποὺ ἐγγνώρισε ἡ ἀνθρωπότης διὰ μέσου τῶν αἰώνων παρελαύνουν σὰν κινηματογραφικὴ ταινία ἀπ' τὰ ὠραῖα της χείλη. Ἀναφέρει πλείστους κοινωνιολόγους, ἐξετάζει ἀπὸ φιλοσοφικῆς καὶ κοινωνιστικῆς ἀπόψεως τὴν ἔννοια τοῦ κράτους κλπ. μὰ ἡ στενὴ μέση τῆς μακρυᾶς μαύρης ρόμπας της, καὶ ἡ χαριτωμένη διευθέτηση τοῦ ἄσπρου φλοτὰν λαιμοδέτου της καὶ τὰ μαλλιὰ ποὺ ξεφεύγουν ἀτίθασσα ἀπ' τὸ σεμνὸ καὶ ἀπέριττο τόκ, δείχνουν...ἁπλούστατα, πὼς ἡ γυναῖκα αὐτὴ ἤθελε καὶ στὸ δικαστήριο ἀκόμα ν' ἀρέσῃ;

***

Ἡ φιλαρέσκεια εἶνε μιὰ πολὺ μεγάλη κοινωνικὴ ἀρετή. «Κάθεται σπῆτι της καὶ μορφώνει τὰ παιδιά της» εἶνε ὁ κλασικὸς τύπος τῶν καθηκόντων μιᾶς συζύγου. Στὸν ὁποῖο πρέπει νὰ προσθέσουμε: «Ναί, μὰ ὅταν βγαίνει ἔξω, ξέρει νὰ ντύνεται καὶ νὰ φαίνεται ὡραία.

Καὶ ἐκφράζουμε τώρα τὴν ἄπειρο εὐγνωμοσύνη μας πρὸς τὶς ἄγνωστες ποὺ προσπαθοῦν νὰ γίνουν ὡραῖες γιὰ νὰ φαιδρύνουν τὸ βλέμμα μας, ἐμᾶς, τῶν ἀγνώστων διαβατῶν, ποὺ περνᾶμε, στεκόμαστε, γυρνᾶμε κι' ἐξακολουθοῦμε νὰ τὶς βλέπουμε μὲ λεπτὴν συγκίνησιν...

(Μετάφρασις) Ν. ΑΔΑΚΡΥΤΟΣ

ΑΙ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Η ΜΟΔΑ ΤΩΝ ΜΑΛΛΙΩΝ

ΑΝΔΡΕΣ ΜΕ ΜΑΚΡΙΑ ΜΑΛΛΙΑ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΟΥΡΕΜΕΝΕΣ!

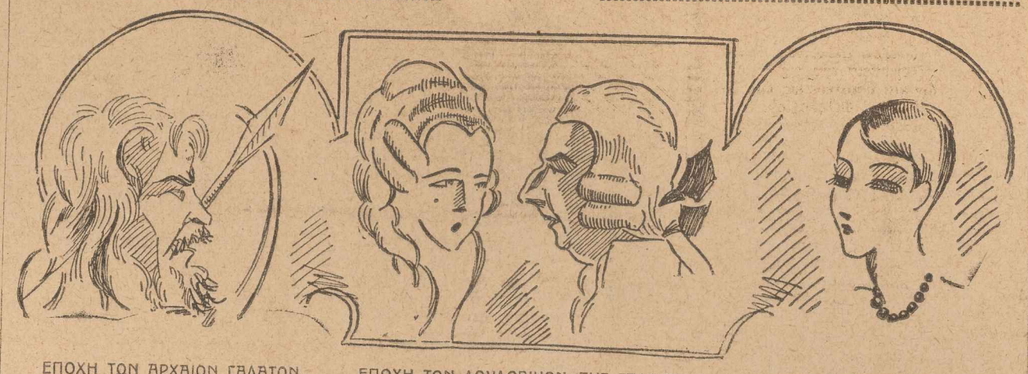

ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΓΑΛΑΤΩΝ. Καὶ ὁ ἄνδρας μὲ μεγάλα μαλλιά.

ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΛΟΥΔΟΒΙΚΩΝ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ. Καὶ ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα φορεῦν περούκα.

ΕΠΟΧΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ. Καὶ ἡ γυναῖκα χωρὶς μαλλιά....

Ἡ μόδα τῶν μαλλιῶν, ἀποτελεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ φλέγοντα ζητήματα τῆς σύγχρονης κοινωνικῆς ζωῆς.

Εἶνε βέβαιον ὅτι, ἀναλόγως τῆς ποσότητος, τῆς ποιότητος καὶ ἰδίως τοῦ χρώματος τῶν μαλλιῶν, ὑφίστανται καὶ τὰ ἄτομα διάφορες φυσιολ

Παχύδερμος ἐχινογοωσαιδική ἐωιδείωρος

ΤΑ ΑΞΙΟΘΑΥΜΑΣΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΤΕΡΜΙΤΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΜΥΡΜΗΚΙΩΝ ΙΣΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΝ

ΤΟ ΠΟΛΥΚΡΟΤΟΝ ΝΕΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ Μ. ΜΑΙΤΕΡΛΙΓΚ

Ἐὰν ὑφυῆς, ὡς βλέπετε, ἡ θεωρία, ἀλλ' ἡ σύγκρισις ἐπὶ τῆς ὁποίας τὴν βασίζει ὁ Μαίτερλιγκ στερεῖται ἀκριβείας. Διὰ νὰ εἶνε ἀκριβὴς, ἔπρεπε ἡ σύγκρισις τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς τερμιτιέρας νὰ γίνῃ πρὸς τὸν κοινωνικὸν ὀργανισμὸν τῶν ἀνθρώπων, ὄχι πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Τί εἶνε ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ κοινωνίᾳ; Ὅτι ὁ τερμίτης ἐντὸς τῆς τερμιτιέρας. Μήπως καὶ οἱ ἄνθρωποι—ἄτομα, δὲν θυσιάζονται ὑπὲρ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου ὅπως καὶ οἱ τερμῖται ὑπὲρ τῆς τερμιτιέρας των;

Ἀλλ' ἦδη εἶνε καιρὸς νὰ μεταβῶμεν εἰς ἄλλο κεφάλαιον, τὸ συγκινητικώτερον τοῦ βιβλίου, ὅπου ὁ Μαίτερλιγκ προβάλλει ποιητικώτατα ἀπολογητὴς τοῦ τερμίτου καὶ τῆς ἠθικῆς του.

Η ΗΘΙΚΗ ΤΗΣ ΤΕΡΜΙΤΙΕΡΑΣ

Ἂν ἡ κοινωνικὴ ὀργάνωσις τῆς κυψέλης φαίνεται ἤδη τραχεῖα, ἡ τῆς τερμιτιέρας εἶνε ἀπείρως σκληροτέρα καὶ πλέον ἀτεγκτος. Καὶ εἰς τὴν κυψέλην ἔχομεν σχεδὸν πλήρη θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς τῆς πολιτείας, μένει ὅμως εἰς τὴν μέλισσαν κάποιο φῶς ἀνεξαρτησίας. Τὸ περισσότερον μέρος τῆς ζωῆς της ἐξελίσσεται ἔξω, εἰς τὴν αἴγλην τοῦ ἡλίου, ἀναπτύσσεται ἐλευθέρως κατὰ τὰς ὡραίας ὥρας τῆς ἀνοίξεως, τοῦ θέρους καὶ τοῦ φθινοπώρου. Μακρὰν πάσης ἐπιβλέψεως, δύναται νὰ περιφέρεται ἐπάνω εἰς τὰ ἄνθη. Ἐντὸς ὅμως τῆς σκοτεινῆς τερμιτικῆς δημοκρατίας ἡ θυσία εἶνε ἀπόλυτος, ὁ περισμὸς πλήρης, ὁ ἐλεγχος ἀδιάκοπος. Ὅλα εἶνε μαῦρα, βία, τυραννία. Οἱ αἰῶνες διαδέχονται ἀλλήλους ἐν τῇ σκοτίᾳ. Ὅλοι ἐκεῖ μέσα εἶνε σκλάβοι, καὶ ὅλοι σχεδὸν τυφλοί. Κανεὶς, ἐκτὸς τῶν θυμάτων τῆς μεγάλης γεννητικῆς τρέλλας, δὲν ἀναβαίνει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ποτὲ, δὲν ἀπολαμβάνει τὸν ὁρίζοντα, δὲν διαβλέπει τὸ φέγγος τῆς ἡμέρας. Ὅλα, πέρα-πέρα, τελοῦνται ἐντὸς αἰωνίου σκότους. Ἂν εἶνε ἀνάγκη νὰ ζητήσουν τροφὰς ἐκεῖ ὅπου αὐταὶ ἀφθονοῦν, πηγαίνουν, ὅπως εἶδομεν, διὰ μακρυνῶν ὑπογείων δρόμων καὶ ποτὲ δὲν ἐργάζονται εἰς τ' ἀνοικτά. Ἂν πρόκειται νὰ καταφάγουν καμμίαν δοκὸν ἢ κανένα δέντρον, τὸ προσβάλλουν ἐκ τῶν ἔσω σεβόμενοι τὸν χρωματισμὸν ἢ τὸν φλοιόν. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει καμμίαν ὑπόνοιαν, ποτὲ δὲν βλέπει οὔτε ἕνα ἀπὸ τὰς χιλιάδας τῶν φαντασμάτων ποὺ ἐπισκέπτονται τὴν οἰκίαν του, ποὺ μηρυκιοῦν ἀόρατοι μέσα εἰς τοὺς τοίχους καὶ δὲν ἀποκαλύπτονται παρὰ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς διαρρήξεως ἢ τῆς καταστροφῆς. Οἱ θεοὶ τοῦ κομμουνισμοῦ ἀποβαίνουν εἰς τὴν τερμιτιέραν ἀχόρταγοι Μολόχ. Ὅσον περισσότερα τους προσφέρουν, τόσον περισσότερα ζητοῦν καὶ δὲν παύουν ν' ἀπαιτοῦν παρὰ ὅταν τὸ ἄτομον ἐκμηδενισθῇ. Ἡ βρικαλέα τυραννία, τῆς ὁποίας παράδειγμα δὲν ἔχομεν ἀκόμη ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι, εἰς τους ὁποίους ἐπικρατεῖ πάντοτε πρὸς ὄφελος ὀλίγων, εἰς τὴν τερμιτιέραν δὲν ὠφελεῖ κανένα. Εἶνε ἀνώνυμος, συνυπάρχει, συγκεχυμένη, ὁμαδική, ἀσύλληπτος.

Ὅλοι λοιπὸν ἐξαντλοῦνται, ἡμέραν καὶ νύκτα, ἄνευ διακοπῆς, εἰς ἔργα καθωρισμένα, διάφορα καὶ περίπλοκα. Μόνοι, γρυπνοι, ἐγκαρτεροῦντες καὶ σχεδὸν ἀνωφελεῖς εἰς τὴν τύρβην τῆς καθημερινῆς ζωῆς, οἱ τερατώδεις στρατιῶται περιμένουν μέσα εἰς τοὺς στρατῶνας των τὴν ὥραν τοῦ κινδύνου καὶ τῆς θυσίας τῆς ἑαυτῶν ζωῆς.

Ἡ ἐθελουσία ὑποταγὴ εἰς νόμους ἢ κανονισμούς, ἄγνωστον πόθεν προερχομένους, εἶνε τοιαύτη, ὥστε καμμία ἀνθρωπίνη ὀργάνωσις δὲν ἠμπορεῖ νὰ μᾶς δώσῃ παράδειγμα. Μία νέα μορφὴ τοῦ μοιραίου, ἴσως δὲ ἡ χειροτέρα ὅλων τῶν μέχρι τοῦδε, τὸ κοινωνικὸν μοιραῖον πρὸς τὸ ὁποῖον φερόμεθα ἤδη, προσετέθη εἰς τὰς συμφορὰς ποὺ γνωρίζομεν καὶ ποὺ μᾶς ἀρκοῦσαν. Καμμία ἀνάπαυσις ἄλλη παρὰ τὸν ἔσχατον ὕπνον καὶ αὐτὴ ἡ ἀσθένεια δὲν ἐπιτρέπεται καὶ κάθε ἀδυναμία εἶνε ἰσοδύναμος πρὸς θανατικὴν ἀπόφασιν. Ὁ κομμουνισμὸς ὠθεῖται μέχρι τοῦ καννιβαλισμοῦ καὶ τῆς κοπροφαγίας, διότι δὲν τρέφονται, οὕτως εἰπεῖν, παρὰ μὲ περιττώματα. Εἶνε ἡ κόλασις, ὅπως ἴσως θὰ τὴν ἐφαντάζοντο οἱ πτερωτοὶ ξένοι οἱ προερχόμενοι ἐξ ἑνὸς μελισσῶνος. Εἶνε πράγματι ἐπιτεταγμένον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ μέλισσα δὲν αἰσθάνεται τὴν συμφορὰν τῆς βραχείας καὶ κουραστικῆς ζωῆς της, ὅτι αἰσθάνεται κάποιαν χαρὰν ὅταν πετᾷ εἰς τὰ ἄνθη κατὰ τὴν αὐγινὴν δρόσον, ὅταν ἐπιστρέφῃ μεθυσμένη ἀπὸ τὸ φορτίον της, εἰς τὴν συμπαθητικὴν, δραστηρίαν καὶ εὐωδιάζουσαν ἀτμόσφαιραν τοῦ ἀπὸ μέλι καὶ παιπάλην ἀνακτόρου της. Ἀλλ' ὁ Τερμίτης διατί σύρεται μόνον εἰς τὸ ὑπόγειόν του; Ποῖαι εἶνε αἱ ἀνέσεις, αἱ ἀμοιβαί, αἱ ἀπολαύσεις, τὰ μειδιάματα τῆς τενθήμου ὑπάρξεώς του; Ἀπὸ ἑκατομμυρίων ἐτῶν ζῇ μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ζῇ ἡ μᾶλλον διὰ νὰ μὴ ἀποθάνῃ, διὰ νὰ πολλαπλασιάζῃ ἐπ' ἄπειρον τὸ εἶδός του ἄνευ χαρᾶς, διὰ νὰ διαιωνίζῃ χωρὶς ἐλπίδα μίαν ὕπαρξιν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἀπόκληρον, ἀτασίαν καὶ ἀθλίαν.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὅλαι αὐταὶ αἱ σκέψεις εἶνε ἀφελῶς ἀνθρώπινοι. Δὲν βλέπομεν εἰμὴ τὰ ἐξωτερικὰ καὶ χονδροειδῶς ὑλικὰ γεγονότα, ἀγνοοῦμεν δὲ κατὰ βάθος τὰ πράγματι συμβαίνοντα εἰς τὴν κυψέλην καὶ εἰς τὴν τερμιτιέρον. Εἶνε πιθανώτατον νὰ χρύπτουν καὶ αἱ δύο μυστήρια ζωϊκὰ, αἰθερικὰ, ἠλεκτρικὰ ἢ ψυχικὰ τῶν ὁποίων δὲν ἔχομεν καμμίαν ἰδέαν, διότι ὁ ἄνθρωπος, ὅσον παρέρχεται ὁ καιρὸς, βλέπει καὶ πείθεται ἐπὶ μᾶλλον ὅτι αὐτὸς εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ ἀτελέστερα καὶ τὰ μᾶλλον περιωρισμένα ὄντα τῆς δημιουργίας.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἂν ἀρκετὰ φαινόμενα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τῶν τερμιτῶν προκαλοῦν τὴν ἀποστροφὴν καὶ τὴν ἀηδίαν, βέβαιον ὅμως εἶνε ἓξ ἄλλου ὅτι μία μεγάλη ἰδέα, ἕνα μεγάλο ἔνστικτον, μία μεγάλη αὐτοματικὴ ἢ μηχανικὴ παρόρμησις, σειρὰ μεγάλων περιστάσεων, ἂν αὐτὸ προτιμᾶτε, (ὀλίγον ἐνδιαφέρει ἡ αἰτία ἡμᾶς ποὺ μόνον τὰ ἀποτελέσματα βλέπομεν) τοὺς ὑψώνει ὑπεράνω ἡμῶν. Ἐγκειται δὲ ἡ ἀνωτερότης αὐτὴ εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀφοσίωσιν τῶν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ, εἰς τὴν ἀπίστευτον ἐκ μέρους των ἀπάρνησιν πάσης ὑπάρξεως, παντὸς ἀτομικοῦ συμφέροντος, παντὸς ἐγωϊστικοῦ σημείου, εἰς τὴν ἀδιάκοπον αὐτῶν θυσίαν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς πολιτείας, εἰς ἀρετὰς δηλαδή, αἱ ὁποῖαι μεταξὺ μας θὰ ἐδημιουργοῦσαν ἥρωας ἢ ἁγίους. Εἰς τοὺς τερμίτας εὑρίσκομεν τοὺς τρεῖς φοβερωτάτους ὅρκους τῶν αὐστηροτέρων μοναχικῶν μας τάξεων, ἤτοι τὴν πενίαν, τὴν πειθαρχίαν, τὴν ἀγνείαν, φθάνουσαν μάλιστα μέχρις ἐκουσίου εὐνουχισμοῦ. Ποῖος ὅμως εἶνε ὁ ἀσκητὴς ἢ ὁ θρησκόληπτος ὁ ὁποῖος ἐκ περισσοῦ, θὰ ἐσκέπτετο νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τοὺς ὀπαδούς του αἰώνιον σκότος καὶ τὸν ὅρκον διαρκοῦς τυφλότητος διὰ τῆς ἐξορύξεως τῶν ὀφθαλμῶν των;

«Τὸ ἔντομον, διακηρύσσει κάπου ὁ μέγας ἐντομολόγος Φάμπρ, δὲν ἔχει ἠθικήν». Ἔσπευσε πολὺ ὁ διάσημος σοφός. Τί πρᾶγμα εἶνε ἡ ἠθική; Κατὰ τὸν ὁρισμὸν ποὺ τῆς ἔδωσε ὁ Λιττρὲ, «ἠθικὴ εἶνε τὸ σύνολον τῶν κανόνων ποὺ πρέπει νὰ διευθύνουν τὴν ἐλευθέραν ἐνέργειαν τοῦ ἀνθρώπου». Αἱ λοιπὸν, ὁ ὁρισμὸς αὐτὸς δὲν ἐφαρμόζεται κατὰ γράμμα εἰς τὴν τερμιτιέραν: Τὸ σύνολον τῶν νόμων ποὺ τὴν διευθύνουν δὲν εἶνε ἀνώτερον καὶ προπάντων δὲν τηρεῖται αὐστηρότερον παρὰ εἰς τὴν τελειοτέραν ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν; Δὲν πρέπει ν' ἀρχίσωμεν σοφιστευόμενοι ἐπὶ τῶν λέξεων «ἐλευθέρα ἐνέργεια» καὶ νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι ἡ δρᾶσις τῶν τερμιτῶν δὲν ἀποτελεῖ ἐλευθέραν ἐνέργειαν καὶ ὅτι δὲν ἠμποροῦν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὴν τυφλὴν διεκπεραίωσιν τοῦ ἔργου των: τι θ' ἀπέγινετο ὁ ἐργάτης ποὺ θὰ ἠρνεῖτο νὰ ἐργασθῇ, ἢ ὁ στρατιώτης ποὺ θ' ἀπέφευγε τὴν μάχην; Θὰ τὸν ἐξεδίωκαν ἀπὸ τὴν κοινότητα καὶ θ' ἀπέθνησκεν οἰκτρῶς ἔξω τῆς τερμιτιέρας, ἢ, τὸ πιθανώτερον, θὰ ἐφονεύετο ἀμέσως καὶ θὰ κατετρώγετο ἀπὸ τοὺς συμπολίτας του. Τοῦτο δὲν εἶνε τάχα ἐλευθερία ἐντελῶς ὁμοία πρὸς τὴν ἰδικήν μας;

Ἂν ὅσα εἴδαμεν ἕως τώρα τελούμενα ἐντὸς τῆς τερμιτιέρας δὲν ἀποτελοῦν ἠθικήν, τί ἄλλο εἶνε λοιπόν; Ἐνθυμηθῆτε τὴν ἡρωϊκὴν θυσίαν τῶν στρατιωτῶν ποὺ ἀντιμετωπίζουν τοὺς μύρμηκας ἐνῷ ὁπισθεν των φράσσονται αἱ ὗραι, ἀπὸ τὰς ὁποίας θὰ ἠμποροῦσαν νὰ διαφύγουν τὸν θάνατον καὶ παραδίδονται οὕτως, ἐν γνώσει των, εἰς τὸν ἄσπονδον ἐχθρόν. Αὐτὸ δὲν εἶνε μεγαλειωδέστερον ἀπὸ τὰς Θερμοπύλας, ὅπου ὑπῆρχε καὶ μία μικρὰ ἐλπίς; Καὶ τί λέγετε διὰ τὸν μύρμηκα ὁ ὁποῖος κλεισμένος μέσα εἰς ἕνα κουτὶ καὶ νηστικὸς ἐπὶ πολλοὺς μῆνας, ἐξοδεύει τὴν ἰδίαν του ὕπαρξιν διὰ νὰ θρέψῃ τοὺς σκώληκάς του; Διατί ὅλ' αὐτὰ νὰ μὴ εἶνε ἀξιοθαύμαστα καὶ ἀξιομνημόνευτα; Διότι τὸ ὑποθέτομεν μηχανικά, μοιραῖα, τυφλὰ καὶ ἀσυνείδητα; Ἀλλὰ μὲ ποῖον δικαίωμα, καὶ τί γνωρίζομεν τάχα δι' αὐτό; Ἂν κάποιος μᾶς παρετήρει εἰς τὰ σκοτεινὰ ὅπως ἡμεῖς παρατηροῦμεν τοὺς τερμίτας, τί θὰ ἐσκέπτετο διὰ τὴν ἰθύνουσαν ἡμᾶς ἠθικήν; Πῶς θὰ ἐξηγοῦσε τὰς ἀντιφάσεις, τοὺς παραλογισμοὺς τῆς διαγωγῆς μας, τὴν τρέλλαν τῶν ἐρίδων μας, τῶν διασκεδάσεών μας, τῶν πολέμων μας; Καὶ ποῖα λαθη εἰς τὴν ἐξήγησιν αὐτῶν; Εἶχε τελείως δίκαιον ἐκεῖνος ποὺ εἶπε: «Δὲν βλέπομεν ποτὲ παρὰ τὴν ἀντίθετον ὄψιν τῆς μοίρας, τὸ ἀντίθετον καὶ αὐτῆς τῆς ἰδικῆς μας».

***

Ἡ εὐτυχία τῶν τερμιτῶν εἶνε ὅτι ἔπρεπε νὰ πολεμήσουν ἐναντίον ἐχθροῦ ἀδυσωπήτου, ἐξίσου πρὸς αὐτοὺς νοήμονος, ἰσχυροτέρου τῶν δὲ καὶ καλύτερον ὁπλισμένου: τοῦ μύρμηκος. Ἐπειδὴ ὁ μύρμηξ ἀνήκει εἰς τὴν τριτογενῆ ἐποχήν, ἄρα οἱ τερμῖται συνήντησαν πρὸ δύο ἢ τριῶν ἑκατομμυρίων ἐτῶν τὸν ἀντίπαλον, ὁ ὁποῖος δὲν θὰ τοὺς ἄφηνε ποτὲ πλέον ἀνεσιν καὶ ἡσυχίαν. Ἠμποροῦμεν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι χωρὶς τὴν σύγκρουσιν αὐτὴν θὰ περνοῦσαν ζωὴν σκοτεινὴν εἰς μικρὰς παροικίας, χωρὶς φροντίδας, προσορινοί, μαλθακοί. Ἡ πρώτη των ἐπαφὴ θὰ ἦτο φυσικὰ καταστρεπτικὴ διὰ τὸ ἄθλιον ἔντομον καὶ θὰ ἔφερεν ἀπότομον μεταβολὴν εἰς τὰς τύχας του. Κατ' ἀνάγκην ἠρνήθη τὸν ἥλιον, περιωρίσθη, ἐνεταφιάσθη, ὠργάνωσε τὴν ζωήν του εἰς τὰ σκότη, ἔκτισεν ὀχυρώματα καὶ ἀποθήκας, ἐκαλλιέργησεν ὑπογείους κήπους, ἐξησκήσε τὴν διατροφήν μ' ἕνα εἶδος ζωντανῆς ἀλχημείας, κατεσκεύασεν ὅπλα, ὠργάνωσε φρουρὰς, σύστημα θερμάνσεως, αερισμοῦ καὶ ὑγρότητος, ἐπολλαπλασίασεν ἐπ' ἄπειρον πυκνὰς καὶ ἀκατανικήτους φάλαγγας πρὸς ἀντιπαράταξιν κατὰ τοῦ ἐπιδρομέως· κυρίως ἐχρειάσθη νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην, νὰ μάθῃ τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν θυσίαν, μητέρας πάσης ἀρετῆς, ἐν ὀλίγοις, νὰ δημιουργήσῃ ἀπὸ μίαν μοναδικὴν δυστυχίαν ὅλα τὰ θαύματα ποὺ εἴδαμεν.

Τί θὰ ἦτο ἀρά γε ὁ ἄνθρωπος ἂν ὅπως ὁ τερμίτης συνήντα ἐπὶ τῆς γῆς ἰσάξιόν του ἀντίπαλον, ἔξυπνον, μεθοδικὸν καὶ ἀγρίων; Ποτὲ δὲν ἠθρᾶμεν παρὰ ἐχθροὺς οἰεσπασμένους καὶ ἄνευ νοημοσύνης, ἀπὸ χιλιάδων δὲ ἐτῶν ὁ σοβαρώτερος ἐχθρὸς ποὺ ἀντιμετωπίζομεν ἐπὶ γῆς εἶνε ὁ ἑαυτός μας. Μᾶς ἔμαθε πολλὰ πράγματα, τὰ τρία τέταρτα ἐξ ὅσων γνωρίζομεν, δὲν ἦτο ὅμως ξένος, δὲν ἤρχετο ἔξωθεν καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μᾶς φέρῃ κάτι τι ποὺ δὲν εἴχομεν ἤδη. Ἴσως καὶ θιὰ τὸ καλόν μας, ὁ ἀντίπαλος αὐτὸς νὰ κατέλθῃ μίαν ἡμέραν εἰς τὴν γῆν ἀπὸ κάποιον γειτονικὸν πλανήτην ἢ νὰ προβάλῃ ὅθεν δὲν περιμένομεν, ἐκτὸς ἂν ἐν τῷ μεταξὺ, πρᾶγμα ἄλλως τε ποὺ εἶνε ἀπείρως πιθανώτερον, δὲν ἐξοντώσωμεν οἱ μὲν τοὺς δέ.

***

Ἐντεῦθεν ὁ Μαίτερλιγκ ὁρμᾶται εἰς σκέψεις καὶ κρίσεις, αἱ ὁποῖαι εἶνε ἐλάχιστα αἰσιόδοξοι διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Εἶνε, λέγει, πολὺ ἀνησυχητικὸν τὸ γεγονὸς ὅτι κάθε φορὰν ποὺ ἡ φύσις παρέχει εἰς κάποιο ὂν τὸ κοινωνικὸν ἔνστικτον, εὐρύνουσα καὶ ὀργανώνουσα νὴν ὁμαδικὴν ζωήν, ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν, ἀπὸ τὰς σχέσεις μητρὸς καὶ τέκνου, τὸ κάμνει διὰ νὰ τὸ φέρῃ, καθόσον ἡ κοινωνία τελειοποιεῖται, εἰς σύστημα ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον αὐστηρόν, εἰς πειθαρχίαν, εἰς ὑποχρεώσεις, εἰς τυραννίαν ποὺ γίνονται ὁλοέν ἀνυπόφοροι, εἰς ζωὴν ἐργοστασίου, στρατῶνος ἢ κατέργου, χωρὶς ἄνεσιν, χωρὶς ἀνάπαυσιν, χρησιμοποιοῦσα ἀνοικτιρμόνως, μέχρις ἐξαντλήσεως, μέχρι θανάτου, ὅλας τὰς δυνάμεις τῶν δούλων της, ἀπαιτοῦσα τὴν θυσίαν καὶ τὴν δυστυχίαν ὅλων ἄνευ ὠφελείας καὶ ἄνευ εὐτυχίας διὰ κανένα, μὲ μόνον σκοπὸν νὰ ἐπιμηκύνῃ, νὰ ἀνανεώσῃ καὶ νὰ πολλαπλασιάσῃ εἰς τὸν ὁρίζοντα τῶν αἰώνων ἕνα εἶδος κοινῆς ἀπελπισίας. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι αἱ πολιτεῖαι αὐταὶ τῶν ἐντόμων ποὺ προηγήθησαν ἡμῶν εἰς τὸ διάστημα τοῦ χρόνου ἠθέλησαν νὰ μᾶς δώσουν μίαν προκαταβολικὴν παρρδίαν τῶν ἐπιγείων παραδείσων, πρὸς τοὺς ὁποίους φέρονται οἱ πλείστοι τῶν πολιτισμένων λαῶν καὶ προπάντων θὰ ἔλεγεν ὅτι ἡ φύσις δὲν θέλει τὴν εὐτυχίαν...

***

Αἱ ὡραιότεραι ἀνθρώπιναι ἠθικαὶ βασίζονται ὅλαι ἐπὶ τῆς ἰδέας, ὅτι πρέπει ν' ἀγωνισθῇ τις καὶ νὰ ὑποφέρῃ διὰ νὰ ἀποκαθαρθῇ, νὰ ὑψωθῇ, νὰ γίνῃ τέλειος· καμμία ὅμως δὲν ἀναλαμβάνει νὰ ἐξηγήσῃ διατί εἶνε ἀνάγκη ν' ἀρχίζωμεν πάντοτε ἐκ νέου. Διατί ἂν ἡ Ψ υ χ ὴ τ ο ῦ Κ ό σ μ ο υ (Anima Mundi) εἶνε ἐξόχως σοφὴ, ἠθέλησε τοὺς ἀγῶνας τούτους καὶ αὐτὰς τὰς συμφορὰς ποὺ ποτὲ δὲν ἐτελείωσαν καὶ ἑπομένως ποτὲ δὲν θὰ τελειώσουν; Διατὶ δὲν ἔθεσε διὰ μιᾶς ὅλα τὰ πράγματα εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τῆς τελειότητος, πρὸς τὸ ὁποῖον πιστεύομεν ὅτι κατατείνουν; Διότι πρέπει νὰ γίνῃ κανεὶς ἄξιος τῆς εὐτυχίας του; Ἀλλὰ ποίαν ἀξίαν ἠμποροῦν νὰ ἔχουν ὅσοι ἀγωνίζονται ἢ πάσχουν καλύτερον ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς των, ἀφοῦ τὴν δύναμιν ἢ τὴν ἀρετὴν ποὺ τοὺς ἐμψυχώνει δὲν τὴν ἔχουν ἀφ' ἑαυτῶν, ἀλλὰ κάποια δύναμις ἐξωτερικὴ τὴν ἔθεσε κατὰ τρόπον καταλληλότερον ἐντὸς αὐτῶν παρὰ ἐντὸς ἄλλων;

ΤΕΛΟΣ

Μ. ΜΑΙΤΕΡΛΙΓΚ

Ξένον χιούμορ

Ἐπὶ τὰ λουτρά:

— Πόσο ἔχει ἕνα μπιλιέτο λουτροῦ;

— Πέντε δραχμὲς, κύριε. Ἂν πάρετε ὅμως δέκα μπιλιέτα, θὰ σᾶς κοστίσῃ τὸ καθένα τέσσερες δραχμές.

— Μὰ εἶμαι βέβαιος πὼς θὰ ζήσω ἀκόμα δέκα χρόνια;

.....

Σκέψεις κακοπληρωτοῦ:

— Ὅταν κανεὶς ποὺ μ' ἔχει δανείσῃ χρήματα τολμήσῃ νὰ μοῦ γράψῃ νὰ τὸν ἐξοφλήσω, θυμώνω τότε καὶ δὲν τοῦ τὰ ἐπιστρέφω πιά.

— Κι' ἂν δὲν σοῦ γράψῃ καθόλου;

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ περιμένω πάντοτε νὰ μοῦ γράψῃ!..

.....

Πατρικαὶ συμβουλαί:

— Πρέπει νὰ ξέρῃς παιδί μου, ὅτι ἐφ' ὅσον βρισκόμαστε στὴ Γῆ πρέπει νὰ ἐργαζόμεθα γιὰ νὰ ζοῦμε.

Καὶ ὁ ἀνήλικος υἱὸς μὲ ἀφέλειαν:

— Ἐ, τότε μπαμπᾶ, σὰν μεγαλώσω θὰ προτιμήσω νὰ γίνω..... ναύτης!....

.....

Μεταξὺ δύο φίλων:

— Τόμαθες; Μοῦφυγε ἡ γυναῖκα μου.

— Καὶ τώρα τί θὰ κάμῃς;

— Θὰ φύγω κ' ἐγώ.

— Θὰ πᾷς νὰ τὴν εὕρῃς;

— Κάθε ἄλλο. Γιατὶ ἂν μὲ ἰδῇ θὰ ξαναγυρίσῃ σπῆτι μας!...

.....

Παιδικὴ εὐφυΐα:

— Γιατὶ κλαῖς, Μιμίκο;

— Γιατὶ ὁ μπαμπᾶς μοῦ δωκε ἕνα μπάτσο.

— Μὰ ὁ μπαμπᾶς σου δὲν εἶνε ἄρρωστος στὸ κρεβάτι;

— Ναί, ἀλλὰ τί σημαίνει αὐτό. Τὰ χέρια του δὲν εἶνε ἄρρωστα!

Ο ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ

ΑΙ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΙΚΑΙ ΠΑΡΙΣΙΝΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΧΑΛΚΟΓΡΑΦΙΑ, ΛΙΘΟΓΡΑΦΙΑ, ΧΡΩΜΟΦΩΤΟΤΥΠΙΑ

Ἀνάμεσα στὶς βιομηχανίες εἰδῶν πολυτελείας, ποὺ ἔχουν κάνει τὸ Παρίσι περίφημον, καὶ μάλιστα μία ἀπὸ τὶς πιὸ ἀνθηρὲς, εἶνε ἡ βιομηχανία τῆς ἐκδόσεως ἔργων τέχνης. Ὁ πλοῦτος τῶν γαλλικῶν μουσείων καὶ ἡ ἐντατικὴ ἐργασία τῶν καλλιτεχνῶν, ποὺ ἐδιάλεξαν τὸ Παρίσι ὡς κέντρον τῆς δράσεώς των, παρέχουν εἰς τοὺς ἐκδότας εὐρὺ στάδιον ἐνεργείας. Ἐδῶ καὶ ἑκατὸν πενήντα χρόνια, τὸ Παρίσι ἔχει εἰδικευθῇ στὸν ρόλον τῆς διαδόσεως καὶ κυκλοφορίας τῶν ἀριστουργημάτων τῆς τέχνης· ἡ δὲ σφαῖρα τῆς ἐπιρροῆς του διαρκῶς καὶ αὐξάνει, ἐφ' ὅσον τελειοποιοῦνται τὰ τεχνικὰ μέσα τῆς ἀναπαραγωγῆς.

Ἀρχομένου τοῦ 19ου αἰῶνος, αἱ μεγάλυς ἐκδόσεις, ποὺ ἦσαν ἀφιερωμένες εἰς τὰ ζητήματα τῆς τέχνης, ἐξεδίδοντο ἀπὸ τοὺς χαλκογράφους, οἱ ὁποῖοι ἀναπαρίστανον ἀκριβῶς τὰ πρότυπα, ποὺ ἐπεδίωκαν νὰ καταστήσουν γνωστά. Τὸ Παρίσι τότε ἦτο ἡ ἀληθινὴ πρωτεύουσα τῆς χαλκογραφίας καὶ σ' αὐτὸ συνέρρεον οἱ πιὸ καλοὶ καλλιτέχναι τῆς Εὐρώπης.

Ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἦτο τότε ἀρκετὰ περιωρισμένη. Ἀλλὰ τὸ κράτος ἐνίσχυεν ἀμέσως—δι' ἐπιχορηγήσεων—τὴν ἔκδοσιν τῶν κυριωτέρων συλλογῶν. Τὸ ἴδιον συνέβη σ' ὅλο τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ αἰῶνος. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν χρονολογοῦνται τὰ κατωτέρω κεφαλαιώδους σημασίας ἔργα, εἰς τὰ ὁποῖα συνεργάσθησαν πλεῖστοι χαλκογράφοι: Ἡ «Περιγραφὴ τῆς Αἰγύπτου», συλλογὴ παρατηρήσεων καὶ ἐρευνῶν, ποὺ ἔγιναν εἰς τὴν Αἴγυπτον κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκστρατείας τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ. Ἐξεδόθη ἀπὸ τὸ 1809 ἕως τὸ 1829. Ἡ συλλογὴ τῶν «Ἱστορικῶν συλλογῶν τῶν Βερσαλλιῶν», ποὺ ἐδημοσιεύθη ἀπὸ τὸν Κάρολον Γκαβὰρ ἀπὸ τὸ 1830 ἕως τὸ 1838. Ἡ μονογραφία «περὶ τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τοῦ Νουαγιὸν», δημοσιευθεῖσα ἀπὸ τὸν Δανιὴλ Ραμὲ τοῦ 1845. Τέλος, τὸ ὑπέροχον ἔργον τοῦ Π. Ε. Μπόττα, ποὺ περιέγραφε «τὰ μνημεῖα τῆς Νινευΐ» τὰ ὁποῖα πρὸ ὀλίγου εἶχαν ἀνακαλυφθῆ (1849—1850). Ὅλα τ' ἀνωτέρω ἔργα ἐξετελέσθησαν τῇ βοηθείᾳ διαφόρων μεθόδων: χαράξεως, νιτρικοῦ ὀξέος, χαλκογραφίας καὶ λιθογραφίας, ἢ χωριστὰ κάθε μιᾶς ἢ καὶ ἐν συνδυασμῷ περισσοτέρων.

***

Ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 19ου αἰῶνος ἄρχισε νὰ αὐξάνῃ ἡ ἐπίδρασις ἑνὸς ἰδιωτικοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου, ποὺ ἔμελλε νὰ προικίσῃ ἀργότερα τὴν γαλλικὴν βιβλιογραφίαν μὲ τὰ πιὸ θαυμάσια ἔργα του. Ὁ οἶκος αὐτὸς ἱδρύθη ἀπὸ τὸν Μπάνς τῷ 1780, ἀνῆκε δὲ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν εἰς τὸν ἐκδότην Α. Μορέλ. Σ' αὐτὸν ἀκριβῶς ὀφείλεται ἡ τιμὴ ὅτι κατενόησε, ποία ἀναστάτωσις θὰ ἐπήρχετο εἰς τὴν ἐπιχείρησίν του μὲ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν τελευταίων ἐφευρέσεων. Πραγματικὰ δέ, τῷ 1829 ὁ Νικηφόρος Νιὲψ ἄρχισε νὰ χρησιμοποιῇ πρακτικῶς τὴν φωτογραφίαν· τῷ 1855 ὁ Ποναρδὲν ἀνεκάλυψε τὴν ἐνέργειαν τοῦ φωτὸς ἐπὶ τῆς διχρωμικῆς ζελατίνας—πράγμα, ποὺ ἐπέτρεψε στὸν Ἀλμπὲρ ντὲ Μουνίκ, ν' ἀνακαλύψῃ τὴν φωτοτυπίαν. Τέλος, χάρις εἰς τὰς προσπαθείας εὐφυῶν καλλιτεχνῶν καὶ οἰκονομολόγων, ὅπως ὁ βαρῶνος Ντενὶν καὶ ὁ κόμης Λαστερί, ἡ λιθογραφία ἐβρῆκεν ἀπὸ τὰ στενὰ ὅρια τοῦ ἐργαστηρίου διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν δημοσιογραφίαν. Τελείως κάτοχος τῶν νέων ἰδεῶν, ὁ Μορέλ ἐχρησιμοποίησε κάθε μίαν ἐφεύρεσιν εὐθὺς μόλις ἐγίνετο πρακτικῶς ἐφαρμόσιμος, συντελῶν τοιουτοτρόπως καὶ ὁ ἴδιος προσωπικῶς εἰς τὴν τελειοποίησίν της. Συγχρόνως ἀπηυθύνετο πρὸς τοὺς ἐξοχωτέρους

Από τον ζωή της Ξηράδος

ΤΑ ΕΘΙΜΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΠΡΟ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

ΥΠΟ ΕΛΠΙΝΙΚΗΣ ΣΑΡΑΝΤΗ

Το τραγούδι λέει: «Όλ' ή βδομάδα τού γαμπρού κ' ή Κυριακή της νύφης». Επομένως ο γαμπρός από την προηγούμενη Δευτέρα, δηλαδή 6 ημέρες πριν τού γάμου στέλνει στη νύφη τα κουκουβέλια (καρπόν είδους κυπρισιού) για νά βάφη τα μαλλιά της μαύρα και την Πέμπτη το πρωί της στέλνει τα λουτρικά, πετσετάμαλι, τακούνια (γαλέντζες, συνήθως από ξύλο καρυδιάς και σκαλιστές) ένα μικρό καθρεφτη, χτένια (πυκνό και αραιό), τάσι, σαπούνια, λεβάντα και κούδρα.

Την Παρασκευή το πρωί θά «προσκαλέσουν» από της νύφης γιά νά πάνε να δούνε τήν προίκα κι' ο γαμπρός θά στείλη κατά το μεσημέρι τα παιγνίδια. Όταν παίζουν τα παιγνίδια οι πόρτες είνε ανοικτές.

Ήλθε ή ώρα ή καλή και ή εύλογημένη
νά εΐν' οί πορτες άνοιχτές κ' ή προίκα στολισμένη

Οι προικοκαλεσμένες βλέπουν την προίκα, πού έγινε όλη με τα έπιτήδεια και φιλόπονα χέρια τής νύφης, μέρες καθισμένης, έμπρός στόν άργαλειό γιά νά φαίνη τα προικιά της.

Φέρτε βελόνη κίτρινο και μακαρᾶ κινᾶτο (κόκκινο)
νά σεντονιάσμε πάπλωμα γιατ' είνε νυφικάτο.

Τα κορίτσια θά σεντονιάσουν τα παπλώματα. Το μεταξωτό θά το σεντονιάσουν οι πρώτιες εξαδέλφες τού γαμπρού και οι πρώτιες τής νύφης και θά το άσημώσουν (θά δώσουν άσημένια νομίσματα). Οι φιληνάδες τής νύφης θά σεντονιάσουν το σαλένιο (από μάλλινο ύφασμα με σχέδια σαλιού) και το μπασμαδένιο και αυτά θά τα άσημώσουν. Τα άσημώματα τά μοιράζονται τα κορίτσια.

Κατόπιν τά κορίτσια θά στολίσουν την προίκα και θά σιάξουν τη γιούνα (στοίβα των ρούχων). Θά βάλουν δύο μιντέρες φαντές άσπρες με γαλάζιο και άσπρο, τρία στρώματα σαντρατσωτά (κατριλωτα), τρία παπλώματά (το μεταξωτό καμωμένο συνήθως από το φουστάνι της μητέρας τής νύφης), μια βρανιά (χαλί), τρείς σιλτέδες με γιομίδια (μαλλιά) και δέκα μαξιλάρες ντουβαριαστές (πού τις βάζουν δηλαδή στον τοίχο γύρω στά μιντέρια). Από τις μαξιλαρές οι τρείς είνε τσοσμαδένιες (από σηητικό άσπρο, ριγωτό στο στημόνι), οι τρείς καμπουτές (από δίμητο σηητικό), οι τρείς μονοπρόσωπες (από φαντό που έχει καλή και άνάποδη) και μια άκόμα χωμαγένια (ψηλή μανταλοπάνα).

Τα κορίτσια δένουν σχοινιά γύρω στην κάμαρα και άπλώνουν την προίκα. Η νύφη έχη τρία πλεκτά μαξιλάρια γιά το μιντέρι, τρία κεντημένα άσπρα και τρία χρωματιστά φελτεδένια. Θά έχη άκόμη έξη μεσόφουστες με κεντήματα στο χέρι. Θά έχη δώδεκα πουκαμίσες, δώδεκα παντελόνια, δώδεκα κουρσέδες (κορισάτα), δώδεκα άσπρες ρύμπες κοντές με φερμπαλάδες, κεντήματα ή δαντέλλες, δώδεκα τουλπάνια με τρέμσαις ή σατσάκι με χάνδρες. Θά έχη και τριάντα πέντε ζευγάρια κάλτσες άνδρικές και γυναικείες σαράντα μανδήλια μεταξωτά και λινά για μαντηλώματα (δηλ. πού δίνει ή νύφη στούς συγγενείς τού γαμπρού και σ' όσους στούς συγγενείς τού γαμπρού θά στείλουν δώρα). Οκτώ μάλλινα τσεμπέρια με μπιμπίλα γιά την πεθερά, την άδελφή τής πεθεράς, τις θείες και συγγενείς τού γαμπρού, σακούλες πλεκτές για τον γαμπρό, σακούλες πλεκτές για τον καημό και μποχταλήκια για τον πεθερό, την πεθερά, τον κουμπάρο, τα άντραδέλφια.

Τα κνιάσματα.—Με την μουσική ο γαμπρός θά στείλη μέσα σε κούπα τον κινά (την βαφή). Ένα κορίτσι πού ξη ο πατέρας και η μητέρα θά τον δουλέψη καλά με το χέρι, θά τον βάλη μέσα στο τάσι και βαστώντας το τάσι θά σέρνη τον χορό. Ο παιχνιδιάτορας τραγουδεί:

Βγάλε τό δακτυλίδι σου πού εΐνε διάμαντο (τένιο
καί μάλαξε καί τον κινά σε τάσι άσημενιο.

Τα κορίτσια με την άράδα σέρνουν τον χορό και έκεΐνο πού σέρνει βαστά τον κινά. Όλοι θά τον άσημώσουν, πρώτος ο πατέρας και η μητέρα. Τα άσημώματα είνε τής νύφης.

Βαλε κινά στά χέρια σου, στα πέντε δάκτυλά σου (κτυλά σου
νά πάρης καί τον τσελεμπή μές'τ' άρχοντικά σου.

Η νύφη θά βάλη κινά στα δάκτυλα και στά νύχια της. Κατόπι θά βάλουν τα κορίτσια. Θά στείλουν και λίγο στον γαμπρό. Εκεΐνος θά βάψη μόνο το μικρό του δάκτυλο.

Τα κουλλίκια. — Οι προικοκαλεσμένες, άφού δούν την προίκα, χορέψουν και διασκεδάσουν, το βράδυ θά φιλέψουνε με σαρακοστιανά, γιατί είνε Παρασκευή. Μετά το φαγί θά φύγουν όλες και θά μείνουν δυό συγγενικά κορίτσια, το ένα νά είνε πρώτο γεννημένο και το άλλο άποτεκνάδι, γιά νά πιάσουν τα προζύμια γιά τα «κουλλίκια». Τα κουλλίκια άναφέρονται και παρ' Άθηναίφ Γ' τόμος σ. 258 και παρ' Άριστοφάνει εις τούς «Άχαρνείς» 872.

Κοσκινίζουν το άλεύρι με άνάποδα το κόσκινο και με το δεξί χέρι. Με το δεξί θά ζυμώσουν και με το δεξί θά πιάσουν την μαγιά. Όταν κοσκινίζουν το άλεύρι οι «δικοί» ρίχνουν παράδες και η νύφη το δακτυλίδι της. Τούς παράδες θά μοιρασθοΰν τα κορίτσια πού πιάνουν το προζύμι και το δακτυλίδι το δίνουν πίσω στην νύφη. Το προζύμι σκεπάζουν ώς το πρωί γιά ν' άνέβη.

Και στού γαμπρού δυό κορίτσια, το ένα πρώτο και το άλλο άποτεκνάδι, πιάνουν τα προζύμια γιά νά ζυμωθή το κουλλίκι, πού θά σταλή στη νύφη.

Το Σάββατο πρωί θά πάνε οι δικές στη νύφη και μιά γυναίκα σπητικιά ζυμώνει τα κουλλίκια σφιχτά χωρίς δρόχισμα (πότισμα), μόνο πού βρέχει τα χέρια της και το άφίνει ν' άνέβη. Θά κοπανίσουνε την ζάχαρι, το μαστίχι, την κανέλλα. Και όταν άνεβη το ζυμάρι παίρνουν λίγο, το πλάθουν, το πατούν και το άνοίγουν, ρίχνουν μέσα κανέλλα και μαστίχι γιά νά μοσχίζη, ζαχαρι και ρογίτικο ρετσέλι (κομπόστα από σταφύλι), το τυλίζουν και το βάζουνε στη μέση τού νταβά. Ύστερα παίρνουν άλλο ζυμάρι θά το κάμουν όπως και το πρώτο και θά το βάλουν στο πλάγι του ως πού νά γεμίση ο νταβάς. Έχουν καί ξεχωριστο ζυμάρι χωρίς μαγιά και μ' αύτο στολίζουν τα κουλλίκια με ξόμπλια (στολίδια) και κατόπιν βάζουν ζάχαρι, τες ψαλιδισμένες, κουφέτα και χρυσό βαράκι από πάνω γιά νά γυαλίζουν.

Τα κουλλίκια θά γίνουν τρία μεγάλα (το ένα γιά τον γαμπρό, το άλλο γιά τον σύντεκνο και το τρίτο θά το φάνε ζεστό στής νύφης) και πολλά μικρά, ώς μισή οκά, πού θά μοιράσουν στούς συγγενείς και φίλους.

Όταν στολισθοΰν τα κουλλίκια θά τα πάνε στο φούρνο με τα παιχνίδια. Έμπρός πηγαίνουν τα κουλλίκια και ύστερα τα κορίτσια και τα παλληκάρια. Χορεύουν έμπρός στον φούρνο και, όταν ψηθοΰν, γυρνοΰν πάλιν με τα παιχνίδια.

Το λούσιμο τής νύφης. — Τα κορίτσια θά λούσουν την νύφη με το σαπούνι πού έστειλε ο γαμπρός. Θά τής κάμουν «έννημα σαπούνια», θά την άλλαξουν άσπρόρουχα, θά την κτενίσουν και ύστερα θά λουσθοΰν όλα με το ίδιο σαπούνι. Την νύφη καθίζουν σ' ένα σκαμνί και έννιά κορίτσια πιάνουν το τάσι τού λουτρού, βάζουν μέσα ένα καθρέφτη τρία χουλιάρια άσημένια άντικρυστά και χύνουν μέσα την παραδοσακκούλα τού γαμπρού.

Στην Τυρολόη τά περασμένα χρόνια την Παρασκευή το πρωί πήγαιναν την νύφη στο λουτρό με τα τούμπανα. Άφού την έλουζαν, την κτένιζαν και της έκαμναν σαράντα τσουτσούλια (πλεξούδες), θέτα της βάλουν έπειτα άπό τις άκρες στά τσουτσούλια άπό ένα γαλάζιο χάνδρο και άπό ένα φλουρί ρουμπιέ. Ως τις τριάντα εννέα μέρες ούτε κτενίζονταν, ούτε λούζονταν, και στις τριάντα έννέα την πήγαιναν στο λουτρό ξέπλεγαν τα τσουτσούδια και την έλουζαν.

Το βράδυ της έβαζαν κινά στά χέρια, πούλια (τρέμουσες) στο μέτωπο και ένα σκαρδί τέλια (τρές) και την χόρευαν τρείς γύρους.

***

Το κάλεσμα.—Άπό τής νύφης και τού γαμπρού το σπήτι, όταν κοντοφθάνη το μεσημέρι, θά μοιράσουν μέσα σε κόκκινο χαρτί φαλλιδισμένο δυό κόζλους (κουφέτα σε σχήμα κώνου, τυλιγμένα με ένα δίστιχο) τρία μοσχοκάρφια δεμένα με τρά, μέσα στη λεμονάδα (δισκάν) και θά προσκαλέσουν για την χαρά. Στούς συγγενείς θά στείλουν κουλλίκι και λεμόνι.

***

Τα ριγάλα τού γαμπρού και τής νύφης.—Μετά το μεσημέρι τρείς γυναίκες με τη μουσική θά πάνε στον γαμπρό τα ριγάλα (δώρα) τής νύφης. Δυό πουκάμισα το ένα για πο μέσα και το άλλο για 'πο έξω, σώβρακο, κάλτσες, κόκκινο ζουνάρι (άν φορεί), ποτούρια, δυό μαντήλια το ένα για τον γαμπρό και το άλλο για νά δοθή εις το παλληκάρι πού θά τον μπερμπερίση (θά τον ξυρίση), ένα καλό μαξιλάρι πού θά καθίση νά ξουριασθή, την κουλλίκα και τρία κλωνιά βασιλικό ή τ' Άϊη Δημήτρη τ' άστράκια (Άϊδημητριάτικα μικρά χρυσάθεμα) με βαράκι και τέλια.

Ο γαμπρός με τις ίδιες γυναίκες θά στείλη τα ριγάλα στη νύφη: Το νυφικό φουστάνι, άσπρο ή άνοικτό χρωματιστό ή μάλλινο, άσπρα σκαρπίνια, άσπρες κάλτσες, τρές, φακιόλι με τη μπιμπίλα και άσπρα γάντια σκαλωμένα στο φουστάνι.

Στον πεθερό θά στείλη ποδήματα, στην πεθερά μέσια (παπούτσια πού δένουν στο πλάϊ), γιά τις άδελφές τής νύφης φελάρια (σκαρπίνια) και γιά τούς άδελφούς κουντοΰρες (είδος μισοκομμένες άρβύλες, πού έχουν στην σόλα χονδρά καρφιά με κεφάλια και στο τακοΰνι πέταλο γιά νά μη φθείρουνται).

***

Το κουβάλημα τής προίκας.—Ο γαμβρός, την Κυριακή πρό τού μεσημεριού, θά στείλη νά πάρη την προίκα με το βωδάμαξο και με την μουσική. Τα κορίτσια μαζεύουν την προίκα πού είνε στολισμένη. Τα φουστάνια, τις άλλαξιές και τα μικροπράγματα τα βάζουν στο καρυδένιο σεντοΰκι. Παλληκάρια θά φορτώσουν την προίκα στο άμάξι. Έμπρός στον άμαξά βάζουν το σεντοΰκι και άπό πίσω τα μιντέρια, τα στρώματα, τις μαξιλάρες, μαξιλάρια, παπλώματα και τα άλλα στρωσίδια. Δυό παλληκάρια θά καθίσουν έπάνω στο σεντοΰκι και μιά γυναίκα σπητικιά τής νύφης θά κρεμάση άπό ένα μανδήλι στις ζεύλες πού έχουν κουδούνια και «πρεπομαχούν». Η μουσική άρχίζει νά παίζη και προχωρεί [illegible] σιγά και πίσω το βωδάμαξο με την προίκα. Όλοι άπό τα σπήτια, πού θά περάση, τρέχουν στα παράθυρα και την ραίνουν με ρίζι. Όταν φθάσουν στού γαμπρού δεν άφίνουν τα παλληκάρια νά την κατεβάσουν άν δεν δώση μπαχτσίσι (φιλοδώρημα).

Στά περασμένα χρόνια οι φίλοι τού γαμπρού κουβαλοΰσαν όλην την προίκα στα χέρια άκόμη και το σεντοΰκι που ήτο βαρύ. Αύτο γίνεται μέχρι σήμερον στην Έδεσσα τής Μακεδονίας.

***

Η τελευταία μέρα τής νύφης στό πατρικό σπήτι. — Η κόρη κάθεται παραπονεμένη και κλαίει πού θά αποχωρισθή τούς γονείς της.

Σήμερα μαΰρος ούρανός, σήμερα μαύρη μέρα
σήμερ' άποχωρίζεται ή κόρ' άπ' την μητέρα.

Τα κορίτσια κτενίζουν την νύφη και τής κρατοΰν συντροφιά. Το μεσημέρι καλοΰν στο γεΰμα τις γειτόνισσες, συγγενείς και φιληνάδες τής νύφης. Όλες αύτες θά στείλουν με ένα παιδί το ρίξιμό τους (δηλ. δώρο στη νύφη): τέντζερε, μαστραπά, νταβά, ίμπρίκι, σαχάνι, λάμπα, μαγκάλι ή άλλο τι, μέσα σε χρωματιστό τσόλι. Γράφουν και σ' ένα «Χαρτόπλο» το όνομα τους και το σκαλώνουν έπάνω στο ρίξιμο γιά νά ξέρουν ποιός το στέλνει. Σε περασμένα χρόνια έστελναν το Σάββατο βράδυ δύο ή τρείς δκάδες κρασί ή και περισσότερο σε γαλόνι, ή λαγήνα, κεριά, ένα ή και περισσότερα, παντοΰφλες πέτσινες ή κεντημένες.

Οι καλεσμένες, μετά το γεΰμα, άλλάζουν την νύφη, ένώ ή μουσική παίζει και ο τραγουδιστής τραγουδεί:

Άλλάζουνε την νειόνυφη τής βάζουν τα χρυσά της,
τήν καμαρώνουν ή μάνα της καί τα πεθερικά της.

Ένα κορίτσι θά πάρη την άσπρη κάλσα τής νύφης θά την γυρίση σε όλους τού σπητιού γιά νά την άσημώσουν κι' ή νύφη θά την βάλη μαζύ με τ' άσημώματα.

Άφού την άλλάξουν, θά βάλουν ένα σκαμνί σ' ένα σινί και έκεΐ μέσα θά καθίση ή νύφη και στά πόδια της θά βάλουν ένα μαξιλάρι.

Θά κτενίσουν τα μαλλιά της, θά την στολίσουν με τέλια, με γιρλάντες και θά βάλουν το νύφωμα.

Έχεις μαλλιά τετράξανθα
στίς πλάτες σου ριχμένα.
Σέ τα κτενίζουν άγγελοι
με διαμαντένια κτένια.

Νύφη μου το φουστάνι σου
άγγελοι σού το ράψαν
καί στή δεξιά σου την πλευρά
το όνομα σου γράψαν.

Η νύφη ντροπαλη και παραπονεμένη κάθεται στο σκαμνί με τα μάτια χαμηλωμένα, τριγυρισμένη άπό τις φιληνάδες της.

Όσες χαρές κι' άν έτρεξα
δέν είδα τέτοια νύφη
πώχει τον ήλιο πρόσωπο
και το φεγγάρι στήθη.

Ο πατέρας ή, άν είνε άποθαμμένος, ο άδελφός της, θείος ή και έξάδελφος παίρνει το κουλλίκι, πού έστειλε ο γαμπρός και την σταυφώνει τρείς φορές. Τρείς γυναίκες βάζουν έπάνω στο κεφάλι της ένα καθαρό τραπεζομάνδηλο και το κρατούν με το ένα χέρι και με το άλλο πιάνουν το κουλλίκι και το σπάνουν έπάνω στο κεφάλι της και το μοιράζουν σε όσους βρεθοΰν έκεΐ.

ΕΛΠΙΝΙΚΗ ΣΑΡΑΝΤΗ

ΘΡΥΨΑΛΑ

Εάν, όσάκις έγράφομεν, έγνωρίζαμεν ποΐος θά μάς διαβάση, όπως, όταν όμιλοΰμεν, γνωρίζομεν ποΐος μάς άκούει γλωσσικόν άναπάτωμα δέν θά ύπήρχε.

****

Ο γράφων καί περιστοιχιζόμενος άπό λεξικά, συντακτικά καί γραμματικάς, χάνει την αύτοβουλίαν του, όμοιος μέ τον ηλίθιον τον βαδίζοντα ύπό τάς όδηγίας άντιληπτορος.

****

Ο διά τής μεθόδου τών πρακτικών άξιωμάτων στρεβλώνων τα αίσθήματα ένός νέου, πολύ όλίγον διαφέρει έπαίτου στρεβλώνοντος τα πόδια τοΰ παιδιοΰ του.

****

Δέν ήμπορεί νά έχη πρωτοτυπίαν ο συγγραφεύς πού δέν γράφει είς την μητρικήν του γλώσσαν χωρίς νά το καταλάβη μεταφράζει τον έαυτόν του.

****

Αν θέλης νά κάμης καλόν χωρίς νά μετανοήσης, έλευθέρωσε τα πουλάκια τοΰ κλουβιοΰ. Δέν θά σέ εύχαριστήσουν, άλλ' ούτε θά σέ βρίσουν χαμηλά μέρα.

****

Μία άπό τάς μεγαλυτέρας άποδείξεις τής συνεχείας τής έλληνικής φυλής είνε καί το ότι άδιαφοροΰντες διά το έγκλημα καταδιώκομεν άμειλίκτως τον φωραθέντα.

****

Επί πολλούς αίώνας ο έλληνικός λαός έφορΰσε κατά τόπους όμοιομόρφους ένδυμασίας· διά τοΰτο ή ποικιλία τών στολών προκαλεί πάντοτε το μειδίαμά του.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

Η ΔΗΜΗΤΣΑΝΑ

ΣΚΙΤΣΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

ΥΠΟ Φ. ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

Οι χώρες είνε σάν τους άνθρώπους π' άλλοι είνε καλοδεχούμενοι και γλυκοαίματοι, κι' άλλοι άνοστοι κι' άντιπαθητικοί.

Έτσι κ' η Δημητσάνα είνε ένα μέρος πού το συμπαθά ο ξένος σά νάναι πατρίδα του, γιατί κ' οί άνθρωποι της είνε καλόγνωμοι και φιλότιμοι, μά κ' η τοποθεσία της και τ' άγέρι της άλαφρώνουν το κορμί και ξεκαθαρίζουνε το μυαλό. Μ' όλο πού βρίσκεται άπάνου στά βουνά, ή δύη της είνε πολύ ήμερη. Το χαμοβοΰνι όποΰναι χτισμένο το χωριό και τ' άλλα όλοτρόγυρα μοιάζουνε στο χρώμα σά σπητίσο ψωμί, ηλιοκαμένο και γλυκό στο μάτι. Τα σπήτια πάλε είνε νοικοκυρεμένα, όμορφοχτισμένα κ' έχουνε άπάνου τους κατιτίς πού δείχνει πώς τα πονάνε κεΐνοι πού κάθουνται μέσα. Το παζάρι, τ' άχτάρικα, οί καφενέδες, οΰλα είνε παλαιϊκά, κανωμένα μέ κείνη τη στοχαστική άπλότη πού ζεσταίνει την καρδιά τ' άνθρώπου καί πλέψεψε πλιά στα χρόνια μας. Οΰλα τα πάντα κλίνουνε στά σκοΰρα χρώματα, οί μπογιές πούναι βαμμένα τα σπήτια, τα ρούχα πού φορανε οί άνθρωποι, τα λογής-λογής ζωντανά, ή γής στά βουνά και στά χωράφια. Οί άνθρωποι συνειθίζουνε νά φορανε σκοΰρα πουτούρια, κάπες κουκουλάτες, καλπάκια μαΰρα, μά κι' όσοι είνε φουστανελλάδες φορανε μαΰρα τουζλούκια και μαΰρες καπότες. Πολλοί άπό δαύτους άφήνουνε και γενειάδια. Στό πρόσωπο είνε ήμεροι και γλυκομίλητοι, στοχαστικοί στά φερσίματά τους. Γι' αύτο τοΰτος ο τόπος έβγαλε άνθρώπους π' άγαπούσανε τη σπουδή και τα βιβλία, και πού χανε ίδέες βγενικές, σύφωνα μέ τις περίστασες τού καιροΰ τους.

Τα σοκάκια είνε στενά και καλντερημωμένα, μά τα σπήτια είνε άπλόχωρα, και σχεπάζουνε όλάκερο το χαμοβοΰνι πού-

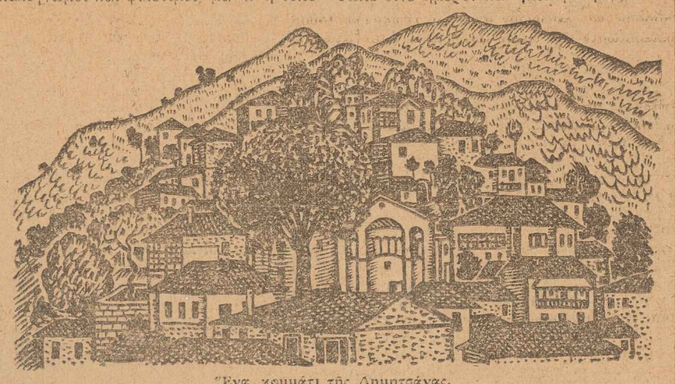

Ένα κομμάτι τής Δημητσάνας.

χαστικοί στά φερσίματά τους. Γι' αύτο τοΰτος ο τόπος έβγαλε άνθρώπους π' άγαπούσανε τη σπουδή και τα βιβλία, και πού χανε ίδέες βγενικές, σύφωνα μέ τις περίστασες τού καιροΰ τους.

Τα σοκάκια είνε στενά και καλντερημωμένα, μά τα σπήτια είνε άπλόχωρα, και σχεπάζουνε όλάκερο το χαμοβοΰνι πού-

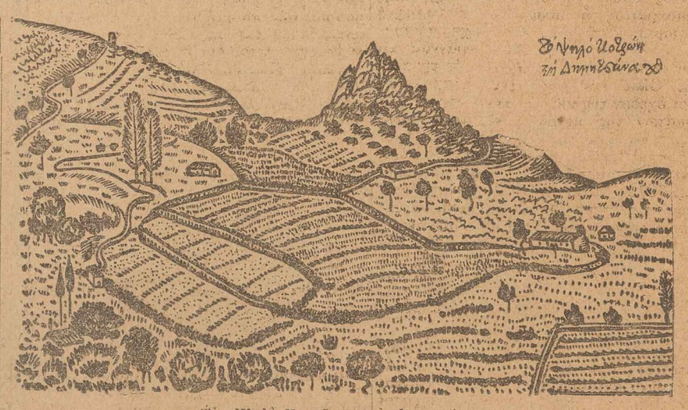

Το «Ψηλό Κοτρώνι» στη Δημητσάνα.

χουνε καλό κέφι. Το καλοκαίρι είνε δροσερό κι' άλαφρύ δίχως κουνούπια κι' άλλα ζούζουλα τής ζέστης, έπειδής ο μπάτης έρχεται άπ' το βουνά ίσ' άπο τη θάλασσα και ξεμπουκάρει φρέσκος άπάνου στό χωριό, π' άνασταίνεται άνθρωπος.

Ένα γύρω το μάτι βλέπει ένα πανόραμα. Κατά τη νοτιά χαμηλώνουνε τα βουνά και πάνε σβήνοντας ίσα μέ τη Μάνη. Στη μέση άπλώνει ο κάμπος της Καρύταινας μέ το ίσκερό κάστρο της. Άπο κεΐ κάτου ίσαμε τη Δημητσάνα ξεχωρίζει η βαθειά ρεματιά ένοΰς ποταμιοΰ πού λέγεται άρχαία Λούσιος. Παραδωθε είνε μιά μικρή ράχη μ' έναν μυτερό βράχο, το λεγόμενο Ψηλό Κοτρώνι. Συμπέρα, μ' άλλα λογια σ' ένα τσιγάρο άπόσταση άπ' το χωριό βρίσκουνται στην αράδα οί μύλοι πού φτιάνουνε τη μπαρουτη, άπάνω σ' ένα μικρό ρέμα μέ δροσερό νερό. Οΰλη τούτη η έχταση είνε σκεπασμένη μ' άμπέλια και μοναχά οί ληνοί άσπρίζουνε μέσα στην πρασινάδα, λές κ' είνε ρημοκλήσια.

Κατά το μπουνέντη στέκουνται κάτι μικρά πετραδερά βουνά μέ παράξενα σκέδια, καλά γιά ζουγράφο πάχει μανία γι' άσυνείθιστες τοποθεσίες. Κατά το βοριά, πάλε, πούνε το πίσω μέρος τής πολιτείας, βλέπει κανένας μιά ρεματιά μ' ένα σωρό γιφύρια άπανωδιαστά, κι' άποπάνω τους περνάνε άμαξόστρατες και μονοπάτια. Και τοΰτο το μέρος είνε γιά ζουγράφισμα γιά τοΰτο κ' έγω το ξεσήκωσα στο χαρτί.

Χαίρεται κανένας και σεργιανίζει άπό ψηλά κυττώντας τις στράτες πού φειδοστοίβουνε άπό βουνό σε βουνό και τους άνθρώπους πού περπατάνε και πάνε στη δουλειά τους, τα γαϊδούρια π' άνηφορίζ

Τὰ γεγονότα τῆς ἑβδομάδος

Η ΚΑΘΙΕΡΩΘΕΙΣΑ ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΑΠΟΚΡΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ

ΕΝΑ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΤΩΝ ΩΡΑΙΟΤΕΡΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΕΩΣ

Ἡ Ἀμερικὴ, νεωτερίζουσα εἰς ὅλα καθιέρωσεν ἀπό τινων ἐτῶν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν χειμερινὴν ἀποκρηὰν τῆς Εὐρώπης, ἰδικήν της ἀποκρηάτικην περίοδον τῆς Ἀνοίξεως. Αἱ ἑορταὶ καὶ οἱ χοροὶ δίδονται μέσα σὲ ἀνθισμένα περιβόλια, καὶ αἱ μεταμφιέσεις εἶνε ὅλαι ἐμπνευσμέναι ἀπὸ τὰ χρώματα καὶ τὰ σχήματα τῶν λουλουδιῶν. Κάθε πόλις βραβεύει τρεῖς ὡς τὰς ὡραιοτέρας ὅλων τῶν νυμφῶν τῆς ἀνοιξιάτικης ἀποκρηᾶς, καὶ προσφέρει εἰς αὐτὰς ὡς δῶρον τὴν προῖκα των ἀνερχομένην εἰς πολλὰς χιλιάδας δολλάρια.

ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΣΤΟΝ ΠΑΡΝΑΣΣΟΝ
ΤΟ ΗΡΩΟΝ ΤΗΣ ΑΡΑΧΩΒΗΣ

Ἡ χαριτωμένη κωμόπολις ποὺ βρίσκεται σκαρφαλωμένη στὴ μεσημβρινὴ πλαγιὰ τοῦ Παρνασσοῦ, ἡ ὁμορφη Ἀράχωβα κατὰ τὶς τελευταῖες ἡμέρες ἔβγηκε ἀπὸ τὴν γαλήνην της καὶ ἐμπῆκε στὸν κύκλον τῆς ἐπικαιρότητος. Ἔγινε καὶ ἡ Ἀράχωβα κέντρον εἰδησεογραφικῆς ἐπικαιρότητος. Ὁ τελευταῖος ἐκεῖ ἑορτασμὸς τῶν θριάμβων τοῦ Καραϊσκάκη καὶ αἱ «Δελφικαὶ ἑορταί», ποὺ ἔγιναν ἀφορμὴ νὰ πανηγυρίσῃ καὶ αὐτή, ἔκαμαν τὴν Ἀράχωβαν κέντρον κινήσεως. Πλῆθος ξένων, ἀλλὰ καὶ Ἀθηναίων συνεκεντρώθησαν εἰς τὴν δροσερὴν καὶ ἀγνὴν αὐτὴν κωμόπολιν τῆς Ρούμελης.

Ἐκεῖ πλάϊ στὸν Παρνασσὸ ἑορτάσθη ἡ ἑκατονταετηρὶς τοῦ Καραϊσκάκη. Ὡμίλησεν ὁ κ. Μάτεσης καὶ ὁ κ. Δ. Ι. Καλογερόπουλος καὶ μετέδωσαν τὴν πατριωτικὴν συγκίνησιν. Ἐπάνω στὰ αἱματοβαμμένα ἡρωϊκὰ βουνὰ ἀντήχησεν πάλιν ἡ φωνὴ τῶν ἀναμνήσεων... Καὶ, σὰν γιὰ συμπλήρωμα, ὁ ποιητὴς κ. Ἄγγελος Σικελιανὸς ἐτόνισεν εἰς τὰ πλήθη τῶν Ρουμελιωτῶν καὶ τῶν ἄλλων συναγμένων ἐκεῖ Ἑλλήνων ὅτι ἔχωμεν καθήκον νὰ ὑψώσωμεν τὸ γήτρον τῆς Ἑλλάδος μας στὸ ὕψος ποὺ

Ἕνας γραφικὸς ὁρομάκος τῆς Ἀραχώβης.
[Φωτογραφία Δ-ίδος Nelly's].

νὰ γίνῃ ὑπόδειγμα γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Κ' ἐκεῖ στὴν πλατεῖα τῆς Ἀραχώβης ἐδόθη ἀμέσως καὶ ὁ μεγάλος ὅρκος γιὰ τὴν προσπάθεια τῆς ἐξυψώσεως τοῦ πολιτισμοῦ μας. Ἀκούστηκε τὸ: «ὀρκιζόμαστε» ἀπὸ μύρια στόματα...

Ὅλοι οἱ ξένοι ποὺ ἐπῆγαν στὴν Ἀράχωβα ἔμειναν ἐνθουσιασμένοι ἀπὸ τὴν φυσικὴν ὁμορφιὰ τῆς κωμοπόλεως καὶ ἀπὸ τοὺς κατοίκους της.

Οἱ Ἀραχωβῖτες εἶνε εὐγενικοὶ καὶ φιλόξενοι, μὰ καὶ φίλοι τῆς προόδου. Σιγὰ-σιγὰ ἡ κωμόπολίς των γίνεται ἕνα στολίδι τῆς ἀκροτάτης αὐτῆς ἄκρας τῆς Βοιωτίας. Συνεχῶς τὴν περιποιοῦνται, τὴν στολίζουν, τὴν ἀνακαινίζουν.

Στὴν πλατεῖαν τῆς Ἀραχώβης, ποὺ ὀνομάζεται πλατεῖα Παπαϊωάννου πρὸς τιμὴν τοῦ ἄλλοτε καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου ἔχει στηθῇ καὶ τὸ ἡρῶον τῶν γενναίων Ἀραχωβιτῶν ποὺ ἔπεσαν κατὰ τοὺς τελευταίους πολέμους. Τὸ ἡρῶον αὐτὸ εἶνε ἔργον τοῦ γλύπτου κ. Γ. Συννέφα καὶ παρουσιάζει ἕνα σύνολον ἐπιδεξιοτικόν. Ἀλλὰ τὸ πλέον χαρακτηριστικὸν τοῦ μνημείου τούτου εἶνε ὅτι γύρω στὴν βάσιν του τρέχουν ἄφθονα κρυστάλλινα νερὰ ἀπὸ τέσσαρες βρύσες. Ἔτσι, ὅπως συμβαίνῃ καὶ εἰς πολλὰ καλλιτεχνικὰ μνημεῖα τῆς Ρώμης, τὸ ἡρῶον τῆς Ἀραχώβης εἶνε συγχρόνως καὶ δημόσια κρήνη. Ἄφθονα τρέχουν τὰ νερὰ ἀπὸ τὸ μνημεῖον καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπισκέπται, σὰν τὰ βλέπουν, γεμίζουν ἀπὸ ζήλεια... Καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ἀραχώβης κάθε φορὰ ποὺ τρέχουν νὰ πάρουν νερὸ θυμοῦνται ὅτι εἶχαν συμπατριῶτες ποὺ ἔπεσαν γενναίως μαχόμενοι, ποὺ ἐτίμησαν τὴν κωμόπολίν των καὶ ποὺ κάτι ἐθνιμοὐργησαν μὲ τὴν θυσίαν των... Ἀξέχαστη θὰναι ἡ μνήμη τους!...

Τὸ ἡρῶον τῆς Ἀραχώβης.
[Ἔργον τοῦ γλύπτου κ. Συννέφα].

ΤΑ ΟΡΑΜΑΤΑ ΤΟΥ "ΛΥΚΕΙΟΥ,, ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟΝ
ΤΙ ΝΕΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΘΗΣΑΝ ΕΦΕΤΟΣ

Ἡ ἐφετεινὴ ἑορτὴ τοῦ «Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων» στὸ Στάδιον ἐσημείωσε ἐπιτυχίαν, χωρὶς ἀμφιβολίαν, ἀνώτερη ἀπὸ ὅλες τὶς ὁμοιες προηγούμενες. Τὸ Λύκειον ἀπὸ χρόνια ἐργάζεται συστηματικὰ γιὰ νὰ ἐμφανίσῃ ὅσο τὸ δυνατὸν τελειότερα τὰ κοστούμια καὶ τοὺς χοροὺς ὅλων τῶν καιρῶν καὶ τῶν τόπων τῆς μεγάλης καὶ ἀθάνατης Ἑλλάδος μας. Καὶ τὴν περασμένην Κυριακὴν ἡ ἐργασία αὐτὴ ἡ συστηματικὴ καὶ κουραστική, ἡ προσεχτικὴ καὶ καλαίσθητη ἔδωσε τὰ ἀποτελέσματά της κατὰ τὸν θαυμασιώτερον τρόπον.

Καὶ γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμα εἴδαμε τὰ θαύματα τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας στὸν τόπο μας!

***

Ἡ τάξις τῆς ἐφετεινῆς ἑορτῆς τοῦ «Λυκείου τῶν Ἑλληνιδων» εἶνε ἐντελῶς ἐξαιρετική. Ὑποδειγματική. Μέσα στὸ στίβο τοῦ Σταδίου δὲν ἔτρεχαν ὁ κόσμος ἀκατάστατα, ὅπως συνέβῃ σ' ἄλλες ἑορτές. Περνοῦσαν καὶ ἐνεφανίζοντο ἐκεῖ μέσα μόνον τὰ ὡραῖα, τὰ ἁρμονικὰ θέαματα τῶν Ἑλλάδων ὅλων τῶν ἐποχῶν, τὰ θέαματα τῶν δροσερῶν κοριτσιῶν μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ θαυμάσια κοστούμια τῶν Ἑλλάδων ποὺ πέρασαν καὶ ποὺ ζοῦν, τὰ θέαματα τῶν χορῶν καὶ τῶν ρυθμῶν, τῶν παλμῶν καὶ τῶν κινήσεων.... Τὰ ὁράματα τὰ Ἑλληνικά, ποὺ ἐθάμπωσαν τοὺς αἰῶνας!

***

Κ' ἐφέτος στὴν ἑορτὴν τοῦ Λυκείου ἔκαμαν τὴν ἐμφάνισίν των, μὲ μεγαλύτερη παρὰ ποτὲ τελειότητα καὶ πληρότητα αἱ πομπαὶ τῶν γυναικῶν τῆς Μινωϊκῆς ἐποχῆς μὲ τὰ παράξενα καὶ πολύχρωμα κοστούμια ποὺ μᾶς ἐγνώρισαν τὰ ζωγραφισμὰ καὶ οἱ πορσελάνες τῆς Κνωσσοῦ, τῶν γυναικῶν τῆς ἀρχαίας κλασσικῆς ἐποχῆς μὲ τὰ κάτασπρα Ἀθηναϊκὰ ἐνδύματα καὶ μὲ ἄνθη, δάδας, αὐλοὺς καὶ λύρες, καὶ τῶν γυναικῶν τοῦ Βυζαντίου μὲ τὰ πολύχρωμα χτυπητὰ ροῦχα, μὲ τὰ χρυσὰ καὶ μὲ τὶς λαμπερὲς πέτρες ποὺ ἀστραφταν στὸ φῶς...

Κι' ἔπειτα ἔκαμαν τὴν ἐμφάνισίν των καὶ χόρεψαν τοὺς χορούς των Ἑλληνίδες σύγχρονες μὲ τὰ κοστούμια τὰ τοπικὰ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὰ βαρειὰ ἢ τὰ ἐλαφρὰ φορέματα, μὲ τὰ πολυποίκιλλα καὶ βαυφορτωμένα ἢ μὲ τ' ἁπλᾶ καβελαφιά. Ὅλες οἱ ἐμφανίσεις κάθε ἑλληνικῆς λαϊκῆς καλαισθησίας καλλιεργουμένης μὲ τὸ ἀγνὸ αἴσθημα ἑνὸς λαοῦ εὐγενικοῦ...

Ὅ,α αὐτὰ ἐφέτος ξαναμελετημένα καὶ συμπληρωμένα, ξαναχυμένα σ' ἕνα ἁρμονικώτερο παρὰ ποτὲ σύνολο. Καὶ τὰ κοριτσια ποὺ ἔλαβαν μέρος ἦταν περισσότερα ἐφέτος, καὶ καλύτερα προετοιμασμένα.

***

Ἔξω ὅμως ἀπὸ τὰ θαύματα αὐτά, ἐφέτος εἶχαν προστεθῇ καὶ ἄλλα. Παρουσιάσθησαν τὰ κορίτσια μὲ τὶς σφαῖρες καὶ μὲ τὰ θαλασσιὰ φορέματα, ποὺ ἔχόρευσαν τὸν χορὸ τῆς Ναυσικᾶς. Μὰ καὶ ἡ ἀπολουθία τῆς Ἀρτέμιδος μὲ τὰ καφὲ φορέματα καὶ μὲ τὰ προτεινόμενα τόξα. Καὶ ἀκόμη ὁ χορὸς τῆς ψυχῆς. Ἀλλὰ καὶ αἱ Ἀμαζόνες, μὲ τὶς ἀσπίδες καὶ μὲ τὰ ἀκόντια, ποὺ μὲ τὸ θέαμα τοῦ ἀκοντισμοῦ ἔκαμαν ν' ἀντηχήσῃ τὸ στάδιον ἀπὸ τρικυμίας χειροκροτημάτων.

Ὅλ' αὐτὰ τὰ νέα θέαματα καὶ χοροὶ καὶ ρυθμοὶ, ἀναδημιουργημένα ὅλα ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ ζωὴ εἶχαν πολλὴν χαρὶν, πολλὴν δραματικὴν ὁμορφιά. Μαζὺ μὲ τὶς φροντίδες τῆς προέδρου τοῦ λυκείου κ. Καλ. Παρρὲν συνετέλεσε σ' αὐτὸ καὶ ἡ διδασκαλία τῆς κ. Ρεϋμόνδ. Μὰ ἡ φιλοτιμία καὶ ἡ ἀγάπη τῶν κοριτσιῶν πρὸς τοὺς ἀρχαίους χοροὺς εἶνε ἡ βάσις ἀπάνω στὴν ὁποίαν ἐστηρίχθη τὸ ὅλο οἰκοδόμημα.

Τὰ σημερινὰ κατὰ τόπους ἑλληνικὰ κοστούμια ἦσαν ἀφθονώτατα ἐφέτος. Ἰδίως οἱ Μακεδόνισσες (κοστοῦμι τοῦ Γιδᾶ) τέλεια βαλμένες καὶ ἐθαυμάζοντο ἐξαιρετικά. Μὰ καὶ τ' ἄλλα κοστούμια ἄφθονα καὶ ποικίλλα.

***

Μία νέα ἐμφάνισις ἐφέτος ἦταν καὶ οἱ χωριάτισσες τῆς Κερκύρας. Ἐνεφανίσθησαν πολὺ καλὰ βαλμένες, μὲ τὰ κοστούμια τους, καὶ μὲ τὰ «μερζιὰ» στὸ κεφάλι. Τὸ τόσο γραφικὸ καὶ παράδοξο κοστοῦμι τῆς Κερκυραίας χωρικῆς μὲ τὶς παφαλλαγές του—γιατὶ διαφέρει ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριὸ—ἐνεφανίσθη σὲ μιὰ ἀρκετὰ μεγάλη ὁμάδα κοριτσιῶν.

Ἔξω ἀπὸ τὴν ἐμφάνισή τους οἱ Κερκυραῖες χωριάτισσες ἐχόρεψαν καὶ τὸν ἐντελῶς ἰδιόρυθμον χωριάτικον χορόν τους. Ἕνας βρακὰς χωριάτης ἔσερνε τὸ χορὸ καὶ τὰ κορίτσια πειθαρχικὰ στὸ μονότονο ρυθμὸ ἐχόρεψαν γιὰ λίγην ὥρα. Ὁ χορὸς αὐτὸς εἶνε ἀπὸ τοὺς σεμνοτέρους ποὺ ἐφευρέθηκαν κ' ἔχει μιὰ ἁπλότητα πρωτόγονη. Ἐχορεύθηκε δὲ ἀρκετὰ πιστά. Μόνον ποὺ ἡ τοποθέτησις τῶν γυναικῶν στὸ χορὸ ἦτο ὀλίγον ἐσφαλμένη, γιατὶ ἔπρεπε νὰ ταχτοποιηθοῦν τὰ πρόσωπα σὲ σχῆμα τριγώνου καὶ ὄχι ἀνὰ δύο. Ἄλλη φορὰ βέβαια θὰ διορθωθῇ.

Συνολικὰ ἡ τελευταία αὐτὴ ἑορτὴ τοῦ Λυκείου ἦταν ἕνας θρίαμβος. Ἡ ὁμορφιά, ὁ ρυθμός, ἡ τάξις καὶ ἡ ἀκρίβεια ἐθριάμβευσαν! Καὶ αἱ δεκάδες χιλιάδες τοῦ κόσμου ποὺ εἶχε πλημμυρίσῃ τὸ Στάδιον ἔμειναν ἐνθουσιασμένες.

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΣ ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ

"ΕΔΩ ΚΥΡΙΟΙ ΒΛΕΠΕΤΕ... ΚΑΙ ΤΙ ΔΕΝ ΒΛΕΠΕΤΕ,,
ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΑΘΗΝΑΣ

Ἐδῶ κύριοι βλέπετε, καὶ τί δὲν βλέπετε; Ὅλον τὸν κόσμο μὲ πενήντα μόνο λεπτά! Ἐμπρὸς κύριοι ἐδῶ βλέπετε.... Ἕνας ἀκόμη γιὰ νὰ γεμίσουν οἱ φακοί. Μόνον πενήντα λεπτὰ ὅλος ὁ κόσμος.

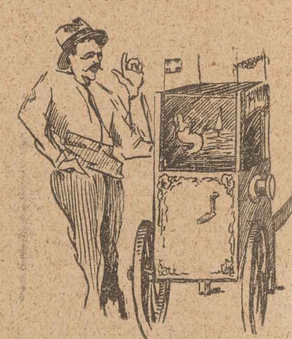

Ὁ μικρὸς κράχτης οὐρλιάζει κυριολεκτικά, ἀνεβασμένος ἐπάνω σὲ μιὰ καρέκλα καὶ προσπαθῶντας μὲ τὶς ἀναρίθμητες ὑποσχέσεις του νὰ κεντίσῃ τὴν προσοχὴ τοῦ κοσμάκη.

Ἂς ρίξουμε μιὰ ματιὰ στὸ... καταστημα καὶ τὰ μηχανήματα. Τὸ κάτω μέρος τοῦ καταστήματος θὰ ἀνῆκε πρὶν σὲ κανένα καροτσάκι ἀπ' αὐτὰ ποὺ κουβαλοῦν διάφορα λαχανικὰ στὶς συνοικίες. Πάνω του ἔστησαν, προφανῶς μιὰ κάσσα, ἕνα τετράγωνο κουτὶ ποὺ κρατᾶ ὅλο τὸ μέγεθος τοῦ καροτσιοῦ. Αὐτὸς εἶνε ὁ σκελετός.

Ἐδῶ ἡ διακοσμητικὴ τέχνη χρειάζεται μεγαλυτέρα προσοχὴ καὶ ἐπιτηδειότητα. Ἔχουν χρησιμοποιηθῇ ὁκλόκληρα κουτιὰ ἀπὸ ἄσπρη, μπλὲ, πράσινη λαδομπογιά. Εἶνε καλλιτεχνικώτατα μπογιατισμένη, χωρισμένη σὲ θέσεις, ἕξη ἀπ' τὴ μιὰ, ἕξη ἀπ' τὴν ἄλλη. Στὴ μέση κάθε θέσεις εἶνε μιὰ τρύπα, ποὺ προφυλάσσεται ἀπὸ ἕνα τσίγκινο τουμπάκι. Στὸ τουμπάκι αὐτὸ κολλᾶ κανεὶς τὸ μάτι του καὶ βλέπει... Καὶ τί δὲν βλέπει! Ἀπάνω στὴν κορυφὴ, ἕνα σωρὸ σημαιοὐλες μπηγμένες, χάρτινα τριαντάφυλλα ὅλων τῶν χρωμάτων καὶ ἀποχρώσεων καὶ μιὰ τσιμπέλα «Τὸ Πανόραμα» Ἰδιοκτησία Ἰωάννου Καραμπογιᾶ Ἔτος 1924...

Ἐπὶ τέλους «γέμισαν» οἱ φακοί. Τὸ μηχάνημα ὀγάζει ἕνα ὑπόκωφο μουγκρητὸ καὶ ἡ μαναβέλα γυρίζει...

— Ἐδῶ ἡ συνθήκη τῶν Σεβρῶν... Ἡ καταστροφὴ τοῦ ρωσσικοῦ στόλου... ὁ τάφος τοῦ Ἀγαμέμνονος Τουτανχαμὼν καὶ ὁ Μαχαραγιὰς τῆς Καπουρταλᾶς!... Κάποιος διαμαρτύρεται. Δὲν βλέπει τίποτε ἐντός. Ἀπὸ κάτι μουντζουρωμένα χαρτιά. Ἀλλὰ οἱ διαμαρτυρίες του δὲν εἰσακούονται. Τὰ πενήντα λεπτὰ ἔχουν προπληρωθῇ, αὐτὸς πάλι δείχνει καὶ ἐξηγεῖ, τί φταίει ἂν ὁ πελάτης του εἶνε «μύωψ»... καὶ δὲν τὰ βλέπει; Ἂς ὁάλῃ γαλιὰ, ὀρὲ ἀδερφέ!

Καὶ ἡ μαναβέλα ἐξακολουθεῖ νὰ γυρίζῃ...

— Ἐδῶ κύριοι βλέπετε, τὴ ναυμαχία τοῦ Βατερλώ.... μιὰ ἀκόμη στροφή... ὁ Μπασιάκος καὶ ἡ Μαργαρίττα Οὐαλλόν... Τὸ νέον ὑποβρύχιον τοῦ Ἰαπωνικοῦ στόλου, ὁ Ἀμοῦνδεν στὸ Βόρειο Πόλο καὶ ὁ Ραπιγὰρ Ταγκός...

Κι' ἔτσι, φύρδην μίγδην περνοῦν μπρὸς ἀπὸ τὰ μάτια τῆς φαντασίας—γιατὶ στὴν πραγματικότητα τίποτε δὲν ὑπάρχει—ἕνας σωρὸς ἀπὸ γεγονότα καὶ φυσιογνωμίες, ἱστορικά, πολιτικά, ἐγκληματικά, στρατιωτικὰ καὶ φιλολογικὰ καμμιὰ φορά...

Αὐτὸ εἶνε τὸ πανόραμα, ποὺ μόνο μὲ πενήντα λεπτὰ τὰ βλέπει κανεὶς ὅλα. Κι' ὅμως ἡ ἐπιχείρησις διέρχεται κρίσι πολὺ μεγάλη κρίσι.

— Τί τὰ θέλετε, ἔλεγεν ὁ ἰδιοκτήτης τῆς ἐπιχειρήσεως. Ἄλλοτε ὁ κόσμος ἐρχόντανε καὶ ἔβλεπε ὅ,τι τοῦ ἔδιδα. Μὰ τώρα ἀλλάξανε τὰ γοῦστα του, καὶ μέχρι κάνει νὰ τὰ χάσω κυριολεκτικῶς...

Καὶ μέσ' τὸ ξέσπασμα αὐτὸ τῆς ἀπελπισίας του, ἁπλώνει τὸ χέρι του στὸ παϊνὸ καροτσάκι ἑνὸς φιστικᾶ, καὶ παίρνοντας μερικὰ ἁράπικα φιστίκια, τὰ σπάνει νευρικὰ—ἐξακολουθεῖ ἀκόμα ἡ ἀπελπισία—καὶ ἐπιδίδεται στὸ μασούλημά των, κτυπώντας τὶς δυὸ σιαγόνες του σὰν καστανιέττες ἀνδαλουσίας χορεύτριας...

Τί νὰ σοῦ κάνω ἐγώ, ξέρω τί θὰ μποροῦσε νὰ κάνῃ τὴ Ἀθήνα νὰ τρέχῃ γιὰ νὰ δῇ, μὰ δόσμου λεφτά... Τὰ λεφτὰ λείπουν. Τίποτ' ἄλλο... Στενότης χρήματος, βλέπεις...

Κι' ἀρχίζει ἡ μελαγχολία...

Τοῦ εὔχομαι νὰ βρῇ τὸν κεφαλαιοῦχο, ἐνῶ πάλιν ἁπλώνει τὸ χέρι στὰ φιστίκια τοῦ γείτονος ἐπιχειρηματία...

N. N.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΕΠΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΔΕΛΦΟΥΣ

Ἄνδρες φέροντες ἀρχαίας πανοπλίας, ἀπὸ τοὺς χορεύσαντας τὸν πυρρίχειον εἰς τὰς ἑορτὰς τῶν Δελφῶν.

Ἡ θέα ἀπὸ τοὺς Δελφοὺς πρὸς τὴν Ἰτέαν καὶ πρὸς τὸν ἀπέραντον ἐλαιῶνα τῆς Ἀμφίσσης.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ ΤΗΣ Δ-ΟΣ NELLY'S, ΠΡΟΣΤΕΘΕΙΣΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΙΝ ΤΗΣ